Štev. 43 (605) L. XII.
NOVO MESTO, četrtek, 26. oktobra 1961

DOLENJSKI LIST

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKRAJA NOVO MESTO

1941—1961 — 1941—1961 — 1941—1961 — 1941—1961 — 1941—1961 — 1941—1961 — 1941—1961 — 1941—1961 — 1941—1961

Srečanje na Bučki - praznik Spodnjega Posavja in Dolenjske

Proslavam 20. obletnice začetka revolucije se bo prihodnji torek, 31. oktobra, ob 10. uri dopoldne pridružilo še veliko slavje na BUČKI — na prizorišču prve enotne akcije slovenskih partizanskih grup na Štajerskem in Dolenjskem skupno z Narodno zaščito, ki jo je v jeseni 1941 organiziralo Glavno poveljstvo slovenskih partizanskih čet. V torek dopoldne se bodo na Bučki zbrali delovni ljudje iz občin Sevnica, Videm-Krško, Brežice, Trebnje in Novo mesto; sem bodo prišli nekdanji borci iz Semiča in drugih belokranjskih vasi, da počastijo spomin tovarišev, padlih za svobodo. Zbrali se bodo nekdanji izseljenci iz različnih krajev Spodnjega Posavja, prišli bodo partizani in aktivisti iz doline Krke in Mirne, organizatorji vstaje v Sloveniji in na Dolenjskem. Mladina bo v taborniškem-partizanskem pohodu ponovila pot I. novomeške čete s Frate čez Novo mesto na Bučko. Srečanje na Bučki bo obudilo v vseh nas spomin na usodno leto 1941, na okupatorjeve načrte o izselitvi in uničenju Slovencev in na začetek organiziranega boja proti fašizmu in krivicam starega sveta. Slavje na Bučki bo ena največjih letošnjih proslav našega okraja, posvečena 20. obletnici začetka revolucije.

Srečanje na Bučki je naš skupni praznik: novomeška komuna bo slavila hrati z njim 20. obletnico ustanovitve Novomeške čete na Frati in njen odhod v napad na Bučko. (Krajevni praznik Semiča je povezan z njim po svoji, pred dvajsetimi leti ustanovljeni Belokranjski četi na Smuku in njeni tragediji, potem ko se je vračala z desnega brega Krke še pred napadom na Bučko). Je to pomemben praznik vseh prebivalcev Spodnjega Posavja, ki jih je Hitler zapisal izselitvi in poginu in z njim z znano Uiberreitherjevo odredbo o preseljevanju iz obmejnega pasu z dne 26. oktobra 1941 pripravil toliko gorja in trpljenja, smrti v mrzli tujini in muk v taboriščih daljne Slezije, Pomorjanske in Prusije. Praznik na Bučki bo prijetno snidenje nekdanjih partizanov, aktivistov in povojnih graditeljev — proizvajalcev in upravljavcev. V kratkem, komaj poldrugo desetletje trajajočem obdobju, je Spodnje posavje z Dolenjsko in Belo Krajino, tesno povezano v socialističnem gospodarstvu osvobojene domovine, zaživelo docela drugo življenje kot smo ga v teh krajih poznali poznali še pred pičlimi dvajsetimi leti.

Pa o tem nam danes ni treba govoriti. Dokazi naše graditve in silnega vzpona so na dlani, pri čemer seveda nikoli nismo zapirali oči pred dejstvom, da nam vendarle še marsikaj manjka in da si marsičesa seveda tudi še želimo, saj šele zdaj do kraja vidimo, kako revno so živeli tod ljudje v prejšnjih časih. Toda zdaj sta »platno in škarje« v naših rokah; sami si režemo kruh, postavljamo hiše in tovarne in gradimo ceste, vodovode, šole, elektrarne in bolnišnice. Prav od nas — in samo od nas, kar povejmo to še in še! — je odvisno, kako bodo naši kraji napredovali: hitrejša ali počasnejša rast okraja je močno odvisna od prizadevnosti slehernega njegovega proizvajalca v industriji, na polju, v mestu in na vasi. Smo sredi najživahnejšega izgrajevanja boljšega življenja; hitro delamo in hitro živimo, uspehov pa je prav zato iz leta v leto več.

Tudi o vsem tem se bomo na Bučki pomenili. Predvsem pa bomo znova povedali: smo za mir in socialistično graditev, le v miru lahko nadaljujemo začeto pot. Mi dobro vemo, kaj je vojna. Prav tu, na Bučki, se je leta 1941 Nemec bahato košatil po zemlji naših dedov in trdil, da so poslej tod meje »večnega rajha«. Partizanova puška in ljubezen do svobode sta ga pregnala, njega in druge fašiste, z njimi pa tudi vse njihove domače podrepnike, izdajalce in kapitaliste. Za

(Nadaljevanje na 3. strani)

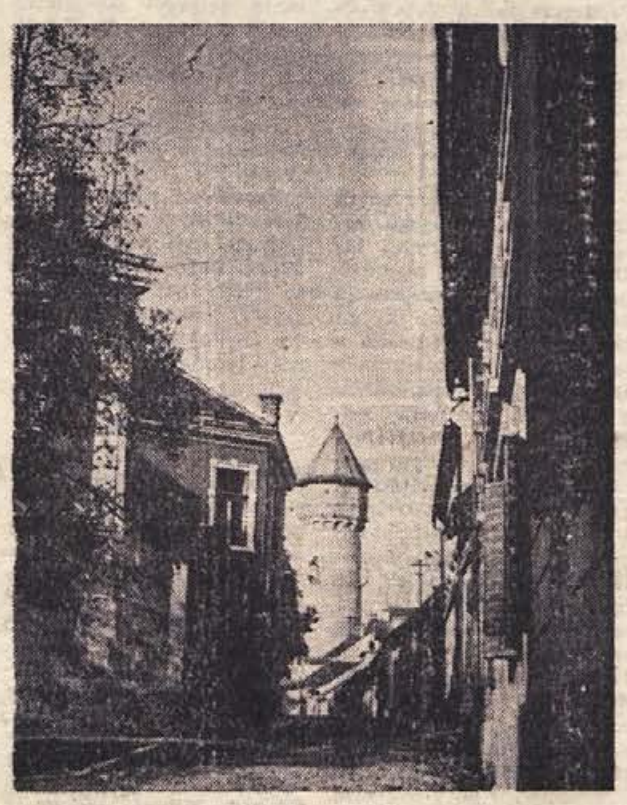

V soboto proslavljajo prebivalci BREŽIC svoj praznik; z napredkom svoje komune vas seznanjajo v naši današnji številki, vsem delovnim ljudem brežiške komune pa čestitamo za 28. oktober in jim pošiljamo tople želje za nadaljnjo rast in napredek!

VREME

od 27. okt. do 6. nov. 1961

Približno do 5. novembra pretežno suho oziroma lepo vreme.

Po 5. novembru močne padavine z ohladitvijo, pozneje sneg skorai do nižin.

Priprave v Črnomlju in Metliki

Delegati Svobod in prosvetnih društev v Beli krajini se živahno pripravljajo na občinski skupščini, ki bosta v Črnomlju v soboto, 28. oktobra, ob 8. uri in v Metliki v nedeljo, 29. oktobra, ob 9. uri. Po uspelih skupščinah v Zasavju pričakujemo, da bodo tudi v Beli krajini kulturni delavci sprejeli vrsto sklepov, ki bodo še bolj poživili kulturno-prosvetno življenje v njihovih komunah.

Novomeška komuna včeraj, danes in jutri

Letošnje praznovanje praznika občine Novo mesto sovpada s proslavljanjem 20-letnice vstaje jugoslovanskih narodov. Dolenjska kot izredno zaostalo predvojno področje, ki je bila med narodnoosvobodilno brbo še posebno prizadeta, slavi letos svoj praznik v obdobju zelo hitrega gospodarskega in družbenega razvoja. Tako se je n. pr. v zadnjih letih dvignil družbeni bruto proizvod od 7,9 milijarde (1956) na 16,9 milijarde (1960), narodni dohodek pa od 3,2 milijarde na 7,1 milijarde. Največji delež ustvarjenega narodnega dohodka odpade na industrijo (31,1 odst.), kmetijstvo (25,2 odst.), medtem ko je delež drugih panog v primeri s celotnim narodnim dohodkom pod 10 odst. Po predvidenem gospodarskem razvoju pa se bo v naslednjih petih letih družbeni bruto proizvod povečal v primeri z letom 1960 za 158 odst., narodni dohodek pa za 156 odst. Pregled gibanja narodnega dohodka na prebivalca bi bil predvidoma naslednji:

	1960:	*1965:*
FLRJ	*137.896*	*221.926*
LRS	*248.870*	*397.300*
Občina Novo mesto	*149.308*	*384.252*

To pomeni, da se bo povprečni narodni dohodek na prebivalca v občini znatno dvignil nad zvezno povprečje in se približal republiškemu.

(Nadaljevanje na 3. strani)

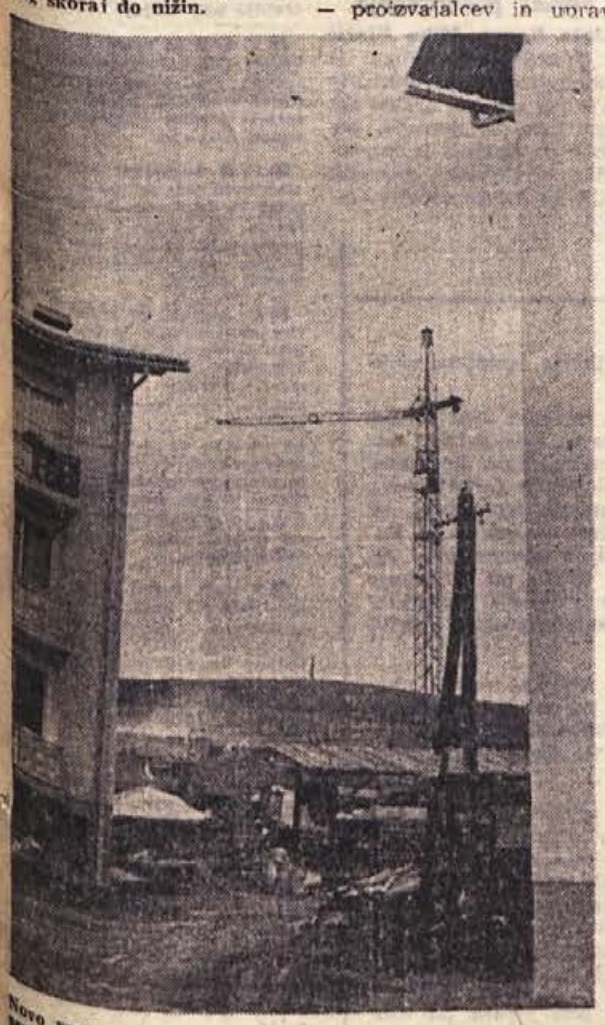

Novo sredi novega — to je podoba današnjega NOVEGA MESTA, ki slavi 29. oktobra svoj občinski praznik, spomin na ustanovitev I. novomeške čete v jeseni 1941. Ena glavnih skrbi ljudskega odbora, kolektivov in ustanov velja zdaj graditvi stanovanj. Na sliki: v naselju Majde Šilčeve (nad prejšnjo tovarno igrač ob Ragovski cesti) spet gradijo dva 9-stanovanjska bloka

Prvi koraki avtomatske telefonije v Zasavju

V sedanji petletki naj bi dobili nove avtomatske telefonske centrale tudi v Brežicah, Vidmu-Krškem, Sevnici in Brestanici

V zvezi z gradnjo avtomatske telefonske centrale v Novem mestu je bilo slišati več mnenj in predlogov, naj bi v prihodnjih letih take objekte gradili tudi v večjih zasavskih središčih. Seveda to vprašanje ni bilo novo, saj je v našem okraju telefonsko omrežje res zastarelo. Dejstvo je tudi, da so zaradi tega slabe in počasne telefonske zveze, kar nedvomno neugodno vpliva na nemoten gospodarski razvoj. Očitna je razlika med našim okrajem in drugimi, industrijsko bolj razvitimi predeli v Sloveniji. Tam so avtomatsko telefonijo uvedli že pred leti, vsaj večinoma, in zdaj razmišljajo le še o izboljšavi in povečanju takih PTT središč.

Gradnja nove avtomatske TT mreže v zasavskem območju bi imela nekatere olajševalne okolnosti. Mimo Brežic in Krškega namreč že poteka mednarodni kabel, drugo leto pa bodo položili tudi koaksialni kabel, ki bo povezoval Zagreb z Ljubljano in bo šel mimo zasavskih krajev. Na ta način bi ti predeli prišli do kvalitetne medkrajevne povezave brez večjega vlaganja sredstev. Potrebno bi bilo rešiti le še vprašanje krajevnih telefonskih zvez, zgraditi objekte za avtomatske naprave in te naprave nabaviti. V letih 1962 do 1964 bi središča za moderno telefonijo zgradili v Vidmu-Krškem, Brežicah, Sevnici in Brestanici. Tak bi bil tudi vrstni red gradenj. V Vidmu-Krškem bi bilo vozlišče, na katerega bi se vezale vse druge ATC Spodnjega Posavja.

Nove centrale in stavbe za avtomatsko telefonijo bi veljale okrog 263 milijonov dinarjev ali za **ATC v Vidmu-Krškem** (s 300 priključki) 85 milijonov, **v Brežicah** (300 priključkov) 68 milijonov, **Sevnici** (200 priklj.) 45 milijonov in za **ATC v Brestanici** (80 priklj.) 17 milijonov dinarjev. Razen tega bi bilo treba zbrati 48,5 milijona dinarjev za medkrajevno povezavo in koaksialni telefonski kabel v Vidmu-Krškem.

Gradnja in oprema novih objektov bi torej veljala veliko sredstev. V razpravah, kdo naj to finansira, so menili, da bi bilo še najboljše, če bi 40 odstotkov sredstev plačalo PTT podjetje, 60 odstotkov pa posamezni občinski ljudski odbori v Vidmu-Krškem, Brežicah in Sevnici. To razmerje bi veljalo le tedaj, če bi občinskim ljudskim odborom republiška skupnost PTT podjetij zagotovila 20 odstotkov kredita. V ta namen bi bilo potrebno ustanoviti tudi poseben sklad, kamor bi se stekala vsa sredstva, ki bi jih ObLO namenili za rešitev tega vprašanja.

Za boljšo koordinacijo dela v novem gospodarskem sistemu bo torej potrebno tudi problem avtomatske telefonije v okraju vskladiti z drugimi vprašanji, ki še čakajo rešitve. Čeprav je to zdaj še samo predmet razprav, mnenj in predlogov, je vendarle treba spregovoriti o njem, zlasti če bodo hoteli investitorji v ta namen pravočasno zagotoviti sredstva. O podrobnostih avtomatske telefonije bodo razpravljali še občinski ljudski odbori in vsa vprašanja v zvezi s tem reševali na osnovi resničnih potreb in možnosti.

Med predstavniki Skupnosti PTT podjetij Slovenije, novomeškega Podjetja za PTT, občinskih ljudskih odborov v Brežicah, Vidmu-Krškem in Sevnici ter OLO je bilo v zadnjih tednih že več posvetovanj, kako bi najhitreje in najugodneje začeli reševati ta pomembna vprašanja.

LETNI PLAN: že do dneva republike!

V Splošni kovinarski zadrugi na Vidmu namerava preseči vrednost letošnje proizvodnje kar za 100 milijonov dinarjev

Splošna obrtna kovinarska zadruga na Vidmu zaposluje 250 delavcev. V začetku leta so sklenili, da bo znašala vrednost proizvodnje 600 milijonov dinarjev. Predvsem zaradi dobre organizacije dela v podjetju jim je uspelo v prvem polletju izpolniti plan z 58 odstotki. Predvidevajo, da bo letni plan v celoti dosežen že do dneva republike.

Kolektiv je tudi v celoti sprejel načela novega gospodarskega sistema. 11-članska komisija za tarifna vprašanja pripravlja osnutek pravilnika, ki ga bo ta mesec predložila v razpravo delavskemu svetu. Sindikalna organizacija v podjetju ima sedaj odgovorno nalogo. Doseči mora, da bo pri izdelavi pravilnika ustvarjalno sodeloval celoten kolektiv. Uveljaviti mora demokratični sistem delavskega samoupravljanja in delitev dohodka. Proizvajalec naj gospodari z dohodkom, ki ga ustvari! Res je, da so v kovinarski zadrugi pri izdelavi pravilnika z ozirom na obrtno uslužnostni značaj dela težkoče, vendar niso nepremostljive.

V podjetju bo v kratkem izvedena tudi decentralizacija družbenega in delavskega samoupravljanja. Osnovali bodo enote članov kolektiva, ki bodo predstavljale zbore proizvajalcev.

V kovinarski zadrugi napredujejo s strokovnim izpopolnjevanjem zaposlenih. Kar 27 marljivim delavcem je upravni odbor podjetja priznal polkvalifikacijo. 22 jih je obiskovalo strokovne tečaje in opravilo izpit za kvalificirane delavce. Do konca leta bo to kvalifikacijo pridobilo še 28 delavcev. Razen 7 usposobljenih visoko kvalificiranih delavcev je predvidenih za letos še 12. V podjetju je 38 vajencev, od teh jih je 12 opravilo pomočniške izpite.

Toplega obroka hrane se poslužuje preko 100 zaposlenih.

Uspehi, ki jih je dosegel kolektiv obrtne kovinarske zadruge niso majhni. Brez dvoma bodo do konca leta še večji, saj nameravajo preseči vrednost proizvodnje za najmanj 100 milijonov dinarjev.

Dva aktiva komunistov v Metliki

Občinski komite je v oktobru osnoval dva aktiva komunistov: v državni upravi in aktivu prosvetnih delavcev. Na ustanovnih sestankih so obravnavali probleme s svojega področja in nakazali program aktivov za nadaljnje delo.

Čestitke za Semičane

Vsem znancem, prijateljem in domačim iz Semiča čestitam za njihov praznik in jih toplo pozdravljam. **Edvard Mihelj**, vojak iz Prištine.

Jesenska setev v Metliki

Kmetijska zadruga v Metliki ima v načrtu za pogodbeno pridelavo 432 ha površin pšenice, 290 ha koruze, 145 ha krompirja, 155 ha detelje in druge kulture. Jesenska setev visokorodnih sort pšenice je v glavnem zaključena, čeprav jo je oviralo deževje, in bo zadruga dosegla plan v celoti.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

OBLETNICA OZN

Svet je spet praznoval obletnico Združenih narodov v hudi krizi, ki vlada v mednarodnih odnosih in v svetovni organizaciji. Za to krizo je značilno, kakor je dejal predsednik Tito v svoji izjavi ob dnevu OZN, predvsem dvoje: Nadaljnja usmeritev velesil v nevarno politiko sile kakor tudi vztrajna prizadevanja kolonialnih držav in njihovih zaveznikov, da bi v raznih oblikah ohranili svoje pozicije.

To je glavno. Brez tega bi bil svet dosti mirnejši, kakor je. To ne pomeni, da ne bi bilo sporov in nesoglasij, toda noben tak spor ne bi ogrožal svetovnega miru. Nesoglasja med velesilami in poskusi nekaterih držav, da bi obdržale svoje kolonialistične pozicije, ogrožajo prav svetovni mir.

Prav tako je bilo dostikrat poudarjeno, da Združeni narodi ne morejo biti drugega kot sklop držav, ki so članice svetovne organizacije. To z drugimi besedami pomeni, da Združeni narodi ne morejo uspešno izpolnjevati svoje naloge branilca miru, če ne vlada v njih vsaj osnovno soglasje med velesilami.

Hkrati pa je tudi res, da velesile, oziramo države, ki pripadajo temu ali onemu bloku, ne predstavljajo večine v OZN in da potemtakem niso edina sila v svetovni organizaciji, ki jo je zmožna pripeljati na pravo pot. Nasprotno, večkrat kaže, da so prav te sile tiste, ki porivajo OZN na rob propada. Iz tega očitno izhaja silno pomembna vloga izvenblokovskih držav, ki jim je beograjska konferenca dala smer in kompas, še zanesljivejši, kot so ga imele prej. Zatorej Združeni narodi nikakor ne morejo biti domena samo velesil, ampak vseh tistih sil, ki jim je resnično pri srcu mir.

Kakor je dejal predsednik Tito v svoji izjavi, je lani svetovna organizacija doživela precej hudih udarcev, med katerimi ni najmanjši smrt generalnega sekretarja Hammarskjölda. Toda slej ko prej ostane organizacija, katere prvi in glavni cilj je: ohranitev svetovnega miru. Zato ji je potrebna vsa podpora, da bi prebrodila sedanjo krizo in našla miroljubno rešitev za sedanja nesoglasja.

Na XX. kongresu Komunistične partije ZSSR so se nadaljevali napadi in obtožbe »antipartijske skupine« Molotova, Malenkova, Kaganoviča in drugih. Ti napadi so prihajali po vrti od najvišjih partijskih in državnih predstavnikov ZSSR in manj znanih delegatov. Napadi so bili usmerjeni tudi na albansko Partijo dela, ki je v Tirani objavila odgovor na »klevete« Nikita Hruščeva. V odgovoru je tudi rečeno, da albanska partija sprejema vsiljeni boj.

Toda pred tem je vodja kitajske delegacije na kongresu kitajski premier Ču En Laj med razpravo na kongresu kritiziral Hruščeva, češ da s tem, ko spravlja nesoglasja z albansko partijo pred svetovno javnost, dejansko škoduje mednarodnemu delavskemu gibanju in daje roke orožje mednarodnim silam, ki so sovražno razpoložene do komunizma. Kitajski premier je tudi trdil, da to ni »bratska kritika«. Ču En Laj pa je seveda v hipu pozabil na načela »bratske kritike«, ko je napadel Jugoslavijo. Očitno za Jugoslavijo ta načela ne veljajo.

Kaj naj si mislimo o tem? Ni dvoma, da se je sovjetsko-kitajski spor zaostril, saj je na dlani, da je Hruščev pa Albancih napadel Kitajce, vnete zagovornike in pobornike Albancev. Podobno bi bilo zmotno misliti, da so napadi Kitajcev na jugoslovanske »revizioniste« posledica samo našega »revizionizma«. Napad velja vsem »revizionistom« v taboru in izven njega, to je na tiste, ki na svet ne gledajo blokovsko in iščejo v njem možnosti za sporazumevanje kljub blokovskim razlikam.

Vsa ta posredna igra bi bila lahko smešna, ko ne bi šlo za tako velike in resne stvari, oziroma ko ne bi bile posledice tako pomembne. Toda zdaj vse kaže, da te posredne igre ni mogoče večno uganjati. Čedalje bolj prihaja do neposrednega spora med glavnima voditeljema socialističnega tabora za ideološko in drugačno vodstvo. Zakaj da tiči v bistvu zadevo, prav spor zaradi vodstva, menda tudi ni nobenega dvoma.

Ponarejeni graščak

Nekega dne je A. E. iz Sel pri Ratežu pripovedoval V. D., da je J. K. iz Lutrškega sela kmalu po vojni vdrl v grad na Otočcu z namenom, da bi ukradel žig z grofovim podpisom. Letega je po njegovem mišljenju potreboval zato, da bi potrdil pogodbo, po kateri mu pripadata 2 ha grajske zemlje. — J. K. je namreč okrog 8 let služil pri bivšem otoškem graščaku Karlu Villavicenziu Margheriju kot gozdni čuvaj in ekonom. Že 1935. sta se z graščakom pogodila, da mu da namesto redne plače 2 ha zemlje. J. K. je potem to zemljo res začel odplačevati z delom mesečne plače. Ko pa je grof odšel (15. maja 1942), je dal J. K. potrdilo o odkupu zemlje po 0.75 lir za kvadratni meter, vendar »brez podpisa«. Kmalu zatem je bil pri J. K. geometer, ki je od grajske zemlje odmeril 2 hektara, in novi gospodar je pričel na tej površini takoj živeti. — A. E. je V. D. pripovedoval, da se je pri njem hvalil J. K. in mu »pokazal žig z grofovim podpisom«. Ko so se te govorice raznesle po okolici, pa se je izkazalo, da je A. E. »le preveč« povedal V. D., oziroma njegovo »pripovedovanje« preveč »razširil in dopolnil«. Užaljeni J. K. je seveda tožil.

Na poravnavi pri okrajnem sodišču v Novem mestu je A. E. izjavil:

»J. K. poznam izpred vojne. Bila sva sovaščana. Med vojno sva se skupaj skrivala. Vem, da je služil pri graščaku. Ta mu je ponudil zemljo, ker ga ni mogel plačati. Koliko je zaslužil, se ne spominjam. Natančno vem, kakšna je bila **tista štampiljka.**«

V. D. pa je povedal:

»Med vojno sva se z J. K. skrivala v nekem bunkerju. Takrat je omenil, da ima baje neko pogodbo z graščakom.«

J. K. pa je trdil, da lahko graščakov podpis vsak čas pokaže. Ko je sodišče zahtevalo, naj ga le pokaže, je ugotovilo, da podpis ni ponarejen.

Stvar bi se vlekla še naprej, če ne bi obravnave ustavili. Tožitelj in toženca so se sporazumeli, da z nadaljnjo pravdo prenehajo.

A. E. je J. K. očrnil zato, ker mu je V. D. nekoč natvezil, da ni kože, ki je E. zmanjkala 1949., ukradel »nihče drug« kot K., D. pa mu jo je celo »pomagal« odreti. To je D. pripovedoval tudi na obravnavi.

V. D. je, kot se je kasneje izkazalo že marsikoga spravil na zatožno klop, sam pa je vedno hotel biti »nedolžen«.

Doklej tako- sosedje?

Vojaki pozdravljajo

Jože Krevs, Miha Blažič in Franc Kralj, vojaki iz Doboja, prav lepo pozdravljajo vse znance, bralce našega lista in domače, posebno pa dekleta iz mirnopeške »Dolenjke«, katerim želijo še mnogo uspehov pri delu.

Kratke z raznih strani

■ **Ob peti obletnici ugrabitve Ben Belle, podpredsednika začasne alžirske vlade, ki je zdaj v francoskem zaporu, so bile po vsej Alžiriji mirne demonstracije Alžircev. »Med Evropejci vlada histerično razpoloženje, ki dosega zastrašujoč obseg,« poroča dopisnik Associated Pressa iz Alžirije. Teroristična organizacija OAS se čedalje bolj utrjuje.**

■ **V ZAR so aretirali več politikov prejšnjega egiptovskega režima. Med njimi so trije ministri v vladah, preden so Nasserjevi oficirji strmoglavili Farukov režim.**

■ **Pred vojaškim sodiščem v Barceloni se je začel proces proti 24 delavcem, ki jih obtožujejo, da so krivi za ilegalno propagando in subverzivno delavnost proti sedanjemu španskemu režimu.**

■ **V Ankari so objavili dokončne rezultate nedavnih volitev v Turčiji. Narodna republikanska stranka je dobila 173 mest, Stranka pravice 158, Stranka nove Turčije 63 in Republikanska kmečka nacionalna stranka 54 mest. Odbor narodne enotnosti je sporočil, da je potrebno ustanoviti vlado, v kateri bi bile samo tri stranke. Tako je odpadla prvotna zamisel o koalicijski turški vladi štirih strank.**

■ **Z vseh strani sveta prihajajo protesti proti sovjetskemu poskusu s 50-megatonsko bombo. Vse pa kaže, da je bil ta poskus že opravljen, čeprav si niso vsi edini v tem, ali je bila najnovejša eksplozija atomske bombe v ZSSR jakosti 50 megaton.**

■ **ZDA so s satelitom »Midas« izstrelile v tir okrog Zemlje 350 milijonov drobnih bakrenih iglic, kar je izzvalo val protestov po vsem svetu. Američani pravijo, da je namen tega poskusa »omogočiti radijsko zvezo po vsem svetu, da je ne bi mogle ovirati sovražne države«. Znanstveniki pa protestirajo proti temu poskusu, ker so mnenja, da bo pas bakrenih iglic okrog Zemlje preprečil širjenje radioelektričnih valov.**

■ **Moiz Čombe, premier odcepljene kongoške pokrajine Katange, je zahteval od osrednje kongoške vlade v Leopoldvillu priznanje obstoja Katange kot samostojne države. V Leopoldvillu so to zahtevo zavrnili.**

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

VEČ SREDSTEV ZA TURIZEM

V občinskih družbenih planih za leto 1962 bo moralo biti v ospredju vprašanje hitrejše gradnje turističnih objektov. V Sloveniji — in seveda tudi v novomeškem okraju — so izredno ugodni pogoji, da turizem postane donosna gospodarska panoga in stalen vir dohodkov komune. Le-te so se tega le premalo zavedale, misleč, da je turizem torišče, v katerega se ne izplača vlagati večjih sredstev, ker ne prinaša visokih dohodkov. Toda v pogojih novega gospodarskega sistema, ko bo čedalje manj visokoakumulativnih podjetij, bomo morali biti zadovoljni tudi z manjšimi, skromnejšimi, vendar stalnimi dohodki. Zategadelj bo treba v prihodnje posvetiti več pozornosti pospešenemu razvoju turizma kot izredno perspektivne panoge. Vanjo bodo vlagale sredstva tudi gospodarske organizacije, če jih bomo za to zainteresirali. Posluževati se bo treba raznih oblik združevanja sredstev, le-ta pa usmeriti tja, kjer se bodo pokazali najprej in največji rezultati. Boriti se bo treba proti gradnji raznih turističnih provizorijev, ki s turističnih perspektiv prej škodijo, kot pa koristijo. Težišče mora biti na gradnji večjih objektov in na ustanavljanju velikih počitniških skupnosti.

■ **Ob dnevu Združenih narodov je bila v Ljubljani slovesna akademija, na kateri je govorila tovarišica Marija Vilfan. Javnost je bila seznanjena tudi s poslanico tovariša Tita, ki opozarja, da je prav zdaj trenutek, ko moramo preprečiti katastrofo. Izvenblokovske države — je dejal tovariš Tito v poslanici — po pravici pričakujejo, da bo Organizacija združenih narodov — kot instrument za ohranitev svetovnega miru — prebrodila sedanjo krizo, ob aktivnem prizadevanju vseh svojih članov, in da bo pripomogla k temu, da bi za sedanje spopade našli miroljubne rešitve, sloneče na demokratičnih in naprednih načelih ustanovne listine OZN.**

■ **Ob zaključku razgovorov, ki sta jih imeli delegacija Konfederacije dela Italije pod vodstvom generalnega sekretarja Agostina Novelle in delegacija Zveze sindikatov Jugoslavije pod vodstvom predsednika Svetozarja Vukmanovića-Tempa, je bilo izdano skupno sporočilo oziroma deklaracija, v kateri obe sindikalni organizaciji pozivata k enotnosti akcije gibanj. Deklaracija posebej poudarja, da je srečanje dveh delegacij še bolj utrdilo prijateljske zveze med delavci in sindikati Italije in Jugoslavije.**

■ **V Ljubljani so odprli VIII. mednarodni sejem »Sodobna elektronika«. Sejem je odprl Nikola Djuverović, predsednik Zvezne industrijske zbornice. Na sejmu razstavlja 117 razstavljavcev iz 13 držav. Mednarodna prireditev bo veliko pridobila na svojem pomenu tudi s številnimi strokovnimi referati, ki so vključeni v ta sejem. Sejem dokazuje, da naša industrija in znanstvene ustanove vlagajo ogromne napore, da se tudi Jugoslavija vključi v novo industrijsko revolucijo, ki jo predstavlja sodobna elektronika.**

■ **Na izredno uspeli razstavi »Slovenska obala jutri« v Portorožu so razstavljeni načrti o urbanizaciji slovenske obale. Razstava odseva dejstvo, da se Slovenija čedalje bolj zaveda, da je postala pomorska dežela, ki mora svoji obali posvečati dolžno skrb. Tako so že izdelane temeljne urbanistične rešitve za vso slovensko obalo od Debelega rtiča do izliva Dragonje v morje. Razstava kaže podobo, kakršno bo imela obala čez 20 ali morda celo 30 let.**

■ **V Ložu je bilo v nedeljo veliko zborovanje, organizirano v počastitev 20-letnice revolucije. O uporu in boju notranjskih ljudi zoper okupatorja je na zborovanju govoril tovariš Janez Hribar.**

■ **Beograd je te dni proslavljal obletnico osvoboditve. Ob tej priložnosti je tovariš Tito odprl stalno muzejsko razstavo vojne zgodovine jugoslovanskih narodov na Kalemegdanu. V Novem Sadu pa so ob obletnici osvoboditve svečano izročili prometu novi železniški most na Donavi, zgrajen iz prednapetega betona. Most je dolg 466 metrov.**

■ **Prejšnji teden so bile širom po Sloveniji velike poplave. Soča, Idrijca, Bača, Sora in Savinja so prestopile bregove ter preplavile več cest. Ponekod so morali izpraznili več hiš, ki so bile ogrožene od poplav. Na srečo so narasle vode kmalu začele upadati. Poplave so zajele tudi nekatere druge republike, predvsem Hrvatsko in Bosno.**

Srečanje na Bučki

(Nadaljevanje s 1. strani)

tujce-nasilnike je bilo v naši zemlji dovolj prostora — in ne bo ga zmanjkalo, če bi se kdaj komu še zahotelo posnemati zadnje okupatorje.

Stopimo v spominu za hip 20 let nazaj. Nemci so hoteli utrditi »spodnjo mejo rajha«: izseljevati so začeli Slovence že takoj po okupaciji Jugoslavije, v jeseni 1941 pa so nameravali izseliti širok obmejni pas. Tu naj bi se naselili Kočevarji. Da bi preprečilo izseljevanje, je Glavno poveljstvo slovenskih partizanskih čet skušalo dvigniti ljudstvo k splošnemu uporu. Organiziralo je prvo enotno akcijo dotedanjih partizanskih skupin na Štajerskem (Stanetov bataljon) in Dolenjskem skupno z Narodno zaščito. Iz dolenjskih grup in čet naj bi se v bližini preselitvenega področja osnoval Dolenjski bataljon kateremu bi se pridružili uporniki iz vrst preseljencev.

Novomeška četa je 29. oktobra 1941 odšla s Frate oz. Brezove rebri na pohod proti Bučki. Del mokronoške partizanske skupine je odšel konec oktobra na zborno mesto dolenjskih enot za napad na Bučko nad Šmarjeto. Stiška četa zaradi novega snega ni mogla pravočasno do zbirnega mesta, prav tako ne Grosupeljska četa. V tistih dneh ustanovljena Brežiška partizanska četa se zaradi neugodnih razmer ni mogla združiti s Stanetovim bataljonom, ki se je zaradi izrednih in težkih vremenskih razmer, deloma pa tudi zaradi izdajstva, vračal prej, kot pa je dosegel svoj določeni cilj. S Krima je prišla k Šmarjeti še skupina borcev iz Notranjskega odreda, tako da se je za napad na Bučko zbralo okoli 30 partizanov. Pod vodstvom članov Glavnega poveljstva Mihe Marinka in Aleša Beblerja so napadli Bučko, v kateri je bila okupatorjeva posadka. Nepopolni podatki o sovražniku, slabo vreme, pomanjkanje izkušenj in hitra pomoč sosednih postojank, vse to je povzročilo, da postojanka ni bila osvojena. Izmed partizanov je pri napadu padel Joško Sašek-Devi, dva borca pa sta bila ranjena. Po napadu se je skupina umaknila in pod vodstvom Mihe Marinka spretno manevrirala v prostoru Moravče—Litija—Kum—Šentrupert. Na Moravški gori so jih napadli Italijani; tu je v borbi padel Maks Henigman. Grupa je nato krenila v gozdove nad Šentrupertom.

Čeprav napad na Bučko vojaško ni uspel povsem tako kot je bilo predvideno, pa je vendarle globoko odjeknil med ljudstvom Spodnjega Posavja. Skupaj z akcijami Brežiške čete in velikimi podvigi partizanov na Gorenjskem, Štajerskem, v Beli krajini in drugod je partizanska vojska prižgala plamen upora, ki je gorel v srcu ljudstva vse do zmage. Ob 20. obletnici začetka revolucije se ga zato spominjamo kot prve načrtne akcije takratnih partizanskih grup na Štajerskem in Dolenjskem, kateri je sledilo nešteto bitk, pohodov in akcij partizanov ter nato enot naše ljudske armade. Napad na Bučko pa je bil tudi del velikega operativnega načrta, ki ga je Glavno poveljstvo slovenskih partizanskih čet izdelalo na podlagi posvetovanja voditeljev osvobodilnega boja na konferenci v Stolicah v Srbiji. Kot nekaj mesecev prej v kamniškem okraju, so se partizanskim strelom na Pohorju in drugod po Sloveniji pridružile v napadu na Bučko puške dolenjskih partizanov. Utihnile niso vse do osvoboditve domovine, zato bo torkovo slavje na Bučki zares praznik novomeškega okraja.

Na Bučki bo za vse poskrbljeno

Za letošnji praznik na Bučki so vodstva krajevnih organizacij obnovila zadružni dom, ki bo poslej dom vseh društev, še prav posebno pa bo namenjen kulturno-prosvetnemu življenju kraja.

V torek bo za prehrano dobro poskrbljeno; to skrbo sta prevzeli obe sevniški gostinski podjetji s sodelovanjem trgovin iz Sevnice.

Prireditelji slavja pričakujejo v torek zjutraj na Bučki približno 2500 ljudi iz vseh predelov novomeškega okraja.

500 ljudi iz Vidma-Krškega

Občinski odbor SZDL iz Vidma-Krškega sprejema te dni prijave za proslavo na Bučki, ki bo 31. oktobra. Iz krške občine se bo proslave udeležilo okoli 500 ljudi. Na Bučko bodo vozili trije mali avtobusi, last Elektro iz Krškega in avtobus senovškega rudnika. Na proslavo bo pripeljalo ljudi tudi okoli 30 osebnih avtomobilov.

Iz Sevnice: 1500 ljudi

V sevniški občini se te dni vneto pripravljajo na torkovo srečanje na Bučki. Na občinskem odboru SZDL smo zvedeli, da se bo proslave prvega napada na Bučko udeležilo najmanj 1500 ljudi iz Sevnice, Blance, Šentjanža, Krmelja in Tržišča, ne računajoč domačinov z Bučke, Studenca in okoliških vasi. Vsa razpoložljiva prevozna sredstva iz Sevnice in okolice bodo po dvakrat vozila udeležence proslave iz posameznih središč. Nekateri delovni kolektivi bodo delali v nedeljo, tako da bodo imeli njihovi delavci in uslužbenci v torek prost dan, drugod pa so sklenili, da bodo torek nadomestili z delom eno prihodnjih nedelj. — V torek v sevniški komuni ne bo šolske za pouka.

Taborniki in člani LMS po poteh I. Novomeške in Mokronoške čete v pohodu na Bučko

Praznika na Bučki se bo udeležila tudi mladina. Skupaj z odbori SZDL, z Zvezo borcev, Okrajnim starešinstvom Zveze tabornikov in komiteji LMS je bil sestavljen načrt za pohod po poteh I. novomeške čete in Mokronoške čete na Bučko od 29. do 31. oktobra 1961.

POHOD BO POTEKAL TAKOLE:

V nedeljo, 29. oktobra, bo zjutraj odšlo s Frate proti Novemu mestu 20 tabornikov iz Novega mesta in Straže; med potjo se jim bo pridružilo še 70 tabornikov iz obeh krajev, ob 11. uri pa bodo prikorakali na novomeški Glavni trg, kjer bo slavnostno zborovanje ob občinskem prazniku. Po slovesnosti na trgu bodo odšli na pot v telje smeri: Prečna—Suhor—zahod od kote 230 — Vrhovo—Jablan. Med potjo bodo stari borci razlagali mladini posebnosti teh krajev in njihovo zgodovino v vojnih letih. V vasi Jablan bo večerja in počitek.

V ponedeljek, 30. oktobra, bodo ob 7.30 taborniki in mladinci iz Jablana nadaljevali pot takole: železniška proga severno od kote 303, preko Kamen vrha po vznožju Trške gore, mimo Starega gradu in Harinje vasi na koto 278, skozi Gradeče in Orešje, kjer bo kosilo, proti Gorenji vasi, Ceroveu, čez križišče cest Šmarjeta—Mokronog—Zbure v Poljane proti Otavniku. Tu se bo četa združila z mokronoško četo.

Iz **Mokronoga** bodo šli mladinci in taborniki na pot v ponedeljek 30. oktobra v smeri Urh—Pavla vas—Malkovec—Krsinji vrh—Otavnik. Popoldne ob 17.30 združitev z novomeško četo.

V torek, 31. oktobra, bo nastali pol bataljon nadaljeval pot iz Otavnika po gozdnih poteh do izvira potoka in do vasi Telče. Z Dole—Mačkovec—Stopno, tako da bo ob 9. uri na Bučki.

Na Bučki bo mladina na slavnostnem zborovanju, po kateem bodo športna srečanja z mladinci iz občin Sevnica, Videm-Krško in Brežice.

Mladinski izlet na Gorenjsko

Na rednem sestanku so se mladinci aktiva IRČA VAS — BROD pogovorili o nadaljnjem delu. V počastitev 20-letnice revolucije bodo organizirali izlet. 4. novembra bodo obiskali Gorenjsko. Videli bodo Radovljico, Begunje, Drago, Vintgar, Bled in Lesce. V Begunjah in Dragi si bodo ogledali pokopališče talcev in muzej, kjer je ohranjenih deset mučilnic. Z. T.

Pogodbe za steklarno

Pred dnevi so odpotovali na Poljsko predstavniki podjetja Kremen oziroma nove steklarne v Novem mestu, katere izgradnja je bila pred kratkim končno odobrena. O steklarni bomo prihodnji teden še poročali; na Poljskem se bodo predstavniki novega podjetja v izgradnji pogajali za nakup strojne opreme za steklarno.

Občinski odbori Socialistične zveze, občinski ljudski odbori, odbori Zveze borcev, komiteji ZKS, vodstva mladinskih organizacij in ZROP iz komun

SEVNICA, VIDEM-KRŠKO, BREŽICE, TREBNJE in NOVO MESTO

vabijo delovne ljudi iz vseh krajev Spodnjega Posavja in Dolenjske na veliko

proslavo na Bučki

ki bo v torek, 31. oktobra, dopoldne. Slavnostno zborovanje, posvečeno 20. obletnici partizanskega napada na okupatorjevo postojanko na Bučki in letošnjemu jubileju začetka revolucije v Jugoslaviji, se bo začelo ob 10. uri. Zaključeno bo s krajšim kulturnim sporedom, popoldne pa bodo na Bučki medobčinska športna tekmovanja mladine iz Spodnjega Posavja in Dolenjske.

Za prehrano bo poskrbljeno, prevoze pa organizirajo občinska politična vodstva in delovni kolektivi.

Semič ob svojem prazniku

Vsak gospodar in vsako podjetje napravita ob koncu leta obračun svojega dela, v katerega vpišeta tudi vse dohodke in izdatke v prejšnjem letu. Kraji napravijo letno bilanco na dan svojega praznika. Če bi Semič napravil letni obračun, bi ugotovil naslednje:

Ob 20-letnici ustanovitve prve Belokranjske čete na Smuku — 28. oktobra 1941 — je ta kraj v vseh letih po osvoboditvi dosegel največji napredek. 4. julija so izročili železniškemu prometu postajo v Semiču, na katero smo čakali in godrnjali celih 16 let. 30. julija letos je bil odkrit spomenik in urejeno grobišče 71 padlih borcev na pokopališču pri Duhu na Selih. Pri tem je pomagalo 350 ljudi, akcijo pa je začela krajevna organizacija ZB. 29. oktobra bo v Semiču odkrit spomenik 170 padlim Semičanom, ob tej priložnosti pa bo odprta tudi asfaltirana cesta v tem kraju. Prostovoljne akcije za postavitev spomenika se je udeležilo 550 prebivalcev, ki so opravili nad 2000 delovnih dni.

Tudi industrijski obrati v Semiču so zapisali precejšen napredek. Obrat Iskre v Vrtači je povečal bruto produkt na 900 milijonov, zaposlenih pa je že 230 delavcev, največ žena. Zavod za čebelarstvo — lesni obrat v Semiču — je začel obnavljati in preurejevati prostore in se bo število delavcev v kratkem povečalo na 50. Podjetje bo panje za čebele pošiljalo na domači trg, svoje izdelke pa bo izvažalo tudi v tujino. V Semiču gradijo tudi obrtni servis, ki bo pričel obratovati še ta mesec.

Kot vidimo, je bila letos bilanca v Semiču aktivna. Zaostaja le izpolnjevanje družbenih obveznosti. Od 29,626.000 dinarjev davkov je bilo do 10. oktobra plačanih le 18 milijonov, kar je komaj 60 odstotkov. Tudi pri tem bi bilo treba nekaj ukreniti. Vsi, ki imajo pravico do davčne olajšave, naj to čimprej urede, zamudniki pa naj plačajo davke.

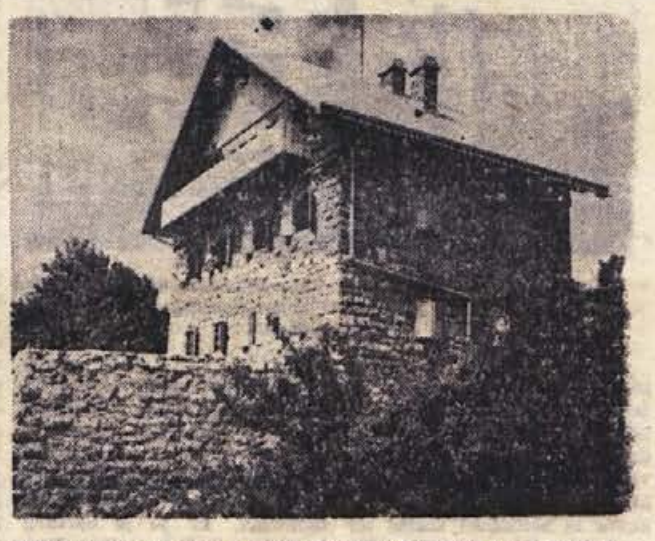

»Strena Bele krajine« pravijo ljubitelji Mirne gore najprijubnejši belokranjski postojanki; zares je od tu čudovit razgled po vsej deželici med Kolpo in Gorjanci, ki tudi v tem času vabi izletnika . . .

ŠE NEKAJ PRIREDITEV OB KRAJEVNEM PRAZNIKU V SEMIČU!

V torek, 24. oktobra je bil v Semiču literarni večer, na katerem so brali svoja dela France Bevk, Tone Seliškar, Matevž Hace, Lojze Krakar, Tone Pavček, Peter Levec in drugi. V četrtek, 26. oktobra, bodo v kinodvorani vrteli slovenski film »Akcija«, v soboto 28. oktobra bo ob 19. uri pel invalidski pevski zbor iz Ljubljane, v nedeljo 29. oktobra pa bodo ob sodelovanju IPZ odkrili spomenik, nakar bo partizansko srečanje. — V prazničnih dneh bi moralo nastopiti tudi Mestno gledališče iz Ljubljane, vendar nas bodo obiskali šele v novembru.

K odkritju spomenika vabimo vse prebivalce semiškega območja, pa tudi druge državljane!

Novomeška komuna včeraj, danes in jutri

(Nadaljevanje s 1. strani)

Za dosego predvidenega razvoja bo nujno še nadalje vlagati znatna sredstva v razvijajočo se industrijo, kmetijstvo in ostale panoge. Izredno hitro spreminjanje strukture prebivalstva in dvig življenjskega standarda bo zahteval hitrejši in skladnejši razvoj do sedaj slabše razvitih panog, na primer trgovine, turizma, obrti, komunalnega gospodarstva ter negospodarskih dejavnosti, kot so zdravstvo, prosveta, kultura itd. Če temu ne bomo posvečali dovolj pozornosti, lahko pride do znatnih motenj v komunalnem sistemu, pa čeprav bi bile osnovne panoge sorazmerno razvite. Da bo to res tako, opozarja že danes trenutna situacija.

Sistem delavskega in družbenega upravljanja v komuni se je uspešno uveljavil že na vseh področjih življenja. Občinski ljudski odbor in njegovi organi so le del razvojnega mehanizma s prvenstveno nalogo dajanja smernic in vsklajevanja razvoja proizvajalnih sil in prirodnih odnosov. Proces demokratizacije in predvsem razvijanje socialističnih družbenih odnosov bo zahteval nadaljnjo demokratizacijo in prenos nalog, ki so danes še pri organih ljudskega odbora, neposredno na državljana. Zato bo hitrejši nadaljnji razvoj odvisen predvsem od sposobnosti subjektivnih sil in od neposrednega uveljavljanja državljanov v raznih organih družbenega upravljanja.

Kljub dosedanjim uspehom pa se še vedno, predvsem na področju družbenih služb in komunalne dejavnosti ter v nekaterih manjših podjetjih opaža, da se upravljanje največkrat zreducira na formalno odločanje. Dejstvo je tudi, da se prav tu šele oblikuje večja materialna osnova za samostojno odločanje in upravljanje. Zato morajo odigrati večjo vlogo vodeči organi in družbeno politične organizacije. Čut odgovornosti državljanov do določenih problemov se bo stopnjeval le, če se bo nenehno dvigala družbena in politična zavest slehernega državljana.

Novomeška komuna je po obsežnosti in številu prebivalstva največja v okraju in med večjimi v republiki. Doseženi rezultati socialistične izgradnje v državi so pogoj hitrejšega razvoja zaostalih predelov. Pomoč pa, ki se nudi, je le osnova za mobilizacijo vsega prebivalstva za pospešeni razvoj iz zaostalosti. Le ob vsestranskem razumevanju in podpori vseh prebivalcev bo možno gospodarsko hitreje napredovati in si s tem ustvarjati boljše življenjske pogoje.

Občinski praznik mora postati praznik vsega prebivalstva v občini. Ta dan, ko se spominjamo celotne prehojene poti in pregledujemo uspehe, dosežene v tem letu, si zastavljamo nove naloge za dovršitev in prekoračitev letnih planov. Zato v teh dneh ne bi smel na svečanem zasedanju le ljudski odbor pregledati letno prehojeno pot, marveč bi mu morali slediti vsi organi delavskega in družbenega upravljanja v občini ter ostale organizacije. Postati mora manifestacija vsega delovnega prebivalstva v občini.

LUDVIK GOLOB,
predsednik ObLO
v Novem mestu

BREŽICE 1941—1961 — BREŽICE 1941—1961 — BREŽICE 1941—1961 — BREŽICE 1941—1961 — BREŽICE 1941—1961

Pogum in ponos upravljavcev v brežiški komuni

Občina Brežice praznuje svoj praznik. Povrnimo se za dvajset let nazaj, v leto 1941. Zasenčeni žarometi nacističnih kamionov so tipali v noč po cestah, od vasi do vasi, od hiše do hiše. Izseljevanje. Tisoči vzdihov, obupnih krikov, solza in kletev ob slovesu od rodnega doma. Kmetiči iz mnogih vasi v okolici Brežic so, zbujeni iz sna, s svojimi družinami na hitro poiskali nekaj krp in hrane in z bornimi culami odšli na pot v neznano. Revni prebivalec, ki so ga vsa leta kraljevske vlade viine dušili davki, ki je prodajal krpo zemlje in zadnji rep iz hleva, je ljubil dom in domovino. Vajen je bil, da so mu kradli zemljo iz rok, nikdar pa ga ni nihče skušal na silo odtrgati od doma. Izseljevanje: otroci, starčki in starke, žene in možje na vagonih, s culami v rokah na poti v neznano. Eno samo vprašanje v srcih: Kam? Tako pozvanjajo kolesa, in sovraštvo postaja močnejše od obupa.

Prebivalci brežiškega področja pa v tistih dneh niso zgolj onemeli v sovraštvu. Skupina ljudi, prežeta z uporno mislijo, je odšla v gozdove, da se z orožjem v roki upre okupatorjevemu divjanju. 28. oktobra 1941 je bila ustanovljena Brežiška četa, ki je v mesecu dni, dokler ni bila izdana, opravila vrsto drznih akcij in napadov in z njimi bodrila posavsko prebivalstvo. V spomin na ustanovitev Brežiške čete praznuje občina Brežice 28. oktober kot občinski praznik. Začetku revolucije v letu 1941 so sledila štiri dolga leta nečloveških naporov, bojev in zmag, v letu 1945 pa je zasijala svoboda. Letos praznujemo 20. obletnico ljudske revolucije, zato bo letošnji občinski praznik toliko bolj slovesen.

Brežice pred dvajsetletjem in Brežice danes, to je dvoje, kar je komaj mogoče primerjati. Brežiška opekarna je bila edini industrijski objekt, podedovan iz preteklosti. Res je, da tudi danes v brežiški občini ni velikih industrijskih objektov, vendar se je življenje močno izpremenilo. Obdobje investicijske izgradnje kakor da je šlo neopazno mimo, pridnost in prizadevnost pa sta si zgradila trdne temelje, ki so polni lepih obetov. Na dveh straneh našega lista bodo spregovorili nekateri kolektivi o svojih uspehih, o delovnih zmagah, o težavah ter o upih in načrtih. Mi pa skušajmo v mislih obhoditi občino Brežice in poiskati vrsto izprememb, ki pričajo o razvoju.

Razveseljiv napredek kmetijstva

Prvi odlok o agrominimumu v kmetijstvu je bil v novomeškem okraju sprejet v jeseni leta 1959 v Brežicah. To ni slučaj. Gospodariti je treba s tem, kar imamo, če smo kmetijska občina, moramo iskati svoj razvoj v kmetijstvu, so odločili Brežičani. To kmetijstvo že kaže prve rezultate. Dve močni zadrugi: Brežice in Bizeljsko

Brežice dobivajo z novimi stanovanjskimi naselji iz leta v leto prikupnejšo podobo. O tem prepričljivo govori tudi gornji posnetek

sta že zaorali v ledino. Ne bomo ponavljali števik o hektarih zemlje, ki so že v družbeni proizvodnji, o številu živine v pitališčih, o kmetijski mehanizaciji, strokovni in semenski službi ter o hektarskih donosih. Na Vrbini in na Dobrovi že nastajajo sodobni kmetijski obrati z več stohektarskimi površinami, načrti o tisoč hektarih površin ob Savi, ki jih bo sodobna kmetijska proizvodnja iztrgala pušči, pa bodo v nekaj letih postali resnica. Vse to je ustvarjeno s težavami, z vztrajnim delom in z zavestjo, da sta bodočnost in razvoj komune predvsem v njenih lastnih silah.

KOLEKTIVI: načrtno naprej!

Tovarna pohištva v Brežicah je nastala iz nekdanjega kozolca. S prostovoljnim delom so zidali stebre in naredili tovarno, ki dela, proizvaja, nudi zaposlitev delavcem ter svoje prizvode trži. Kovinarsko podjetje v Dobovi je pred dvema letoma pričelo na podstrešju, danes pa ropotajo kladiva in zveni kovina v novi sveti delavnici, ki jo je ustvaril kolektiv. Podjetje Vino Brežice je poneslo sloves našin vin daleč v svet. Pletilje v Dobovi so dolga leta nakladale dinar na dinar, dokler si niso same ustvarile boljših, svetlejših prostvorov, v katerih se bo lahko proizvodnja še napredovala. Agroservis je rasel skoraj 10 let, zdaj pa bo našel ponudnika, ki bo priložil 30 odst. tega, kar je še potrebno, da bi se razvil v proizvodni obrat. Brežice se lahko pohvalijo, da imajo najbolj razvito trgovino in da so v modernizacijo prodajalen vložile veliko truda. Tovorni avto mobili in avtobusi Prevoza iz Brežic prevažajo blago in potnike po mnogih cestah širom po Jugoslaviji.

Še in še bi lahko naštevali. Iz vseh delavnih uspehov in zmag sijeta pogum in ponos ustvarjalcev, ki se niso bali težav in so, zadovoljni z malim, iz svojih lastnih moči veliko ustvarili. Prav takšen pogum je 1941 preveval peščico prvih borcev Brežiške čete, ki je 28. oktobra goloroka krenila v gozd, da začne oborožen boj z okupatorjem, pred katerim je takrat klonila vsa Evropa

Razvite družbene službe

Čeprav je nemalokrat slišati, da je občina Brežice ena izmed »najrevnejših« v novomeškem okraju, ima najbolj razvite družbene službe. V petih zdravstvenih domovih in v brežiški bolnišnici lahko najdejo prebivalci učinkovito zdravstveno pomoč. Kljub pomanjkanju sredstev se mladi rod šola v svetlejših učilnicah in šolah, kot se je nekdaj. Pouk je kvalitetnejši in nudi učencem boljše znanje. S pomočjo prebivalcev in občine in po zaslugi umnega sodelovanja sta zrasli novi šoli na Bojsnem in v Mrzlavi vasi. Morda se malce čudno sliši, če vam pokaže danes kdo grmičevje na poljani med Mokricami in Bregano in pravi: tu bo zrasla nova šola za jeseniški šolski okoliš. Mi kljub temu verjamemo in smo trdno prepričani, da bo šola zrasla. Žice električnega omrežja so razpete po vsej občini, od vasi do vasi že segajo, le malokje si še svetijo z brlivko. Vodovod je za vaške prebivalce živa resničnost in le še vprašanje nekaj let je, pa bo po vodovodnih ceveh pritekla voda v kraje, kjer si nekdaj o tem niti upati niso mislili.

Bregana — most bratstva in enotnosti

Če vas pot zanese proti meji s sosednjo republiko Hrvatsko, boste gotovo opazili novo naselje Bregana, ki je zraslo v zadnjem desetletju. Bregana je most med dvema republikama, most bratstva in enotnosti. Sodobno urejena tovarna v valovitem, z drevjem porastlem, gričevnatem svetu, ki kmalu nato preide v samoborsko ravnino, nudi kruh stotinam delavcev iz slovenskega in hrvatskega področja. Vsak dan se srečujejo na delovnih mestih za stroji in razpravljajo o skupnih problemih ter kujejo vedno trdnejši most med dvema republikama. Novo stanovanjsko naselje, lepo urejene ulice, prelep zdravstveni dom, sodobna restavracija v švicarskem stilu, kopalni bazen in mnoge kulturne in družbene institucije so zrasle tam v desetletju. V tem naselju živijo delavci, ki se vsak dan vračajo iz tovarne, oni in njihovi otroci si v klubskih prostorih ogledujejo televizijske oddaje, sledijo nastopom kulturnih skupin in kot svobodni ustvarjalci razpravljajo o jutrišnjem dnevu. V tesnem sodelovanju med brežiško komuno in tovarno v Bregani so rešili z obojestranskim razumevanjem že mnoge zapletene komunalne probleme. Bregana je šele začela živeti. Bližina avto ceste in mokriškega gradu ter lepa okolica ji vrhu vsega obetajo lep razvoj v turizmu. Prvi koraki so že storjeni.

Vrednost skromnih sredstev v skrbnih rokah

Zadnji sprehod po brežiški komuni nam je v dneh pred njenim praznikom odkril mnogo tega, kar sicer vidimo in srečujemo vsak dan, pa nam vendar rado uide. Nismo našteli vsega, še zdaleč ne. Nismo imeli namena peti slavospeve, pač pa smo hoteli pokazati, da se da tudi s skromnimi sredstvi velikih lastnih naporov marsikaj doseči.

Letos smo v gospodarstvu uveljavili novi sistem. Največ krika in vika ter tožba je bilo nato v manjših, nerazvitih podjetjih. V brežiški komuni bi spet zaman iskali podobnih pojavov. Kaj hitro so ugotovili, da je rešitev v njihovih rokah. Izmed 27 podjetij, ki morajo izdelati pravilnike o delitvi čistega dohodka in delitvi osebnih dohodkov, so štirje kolektivi oba pravilnika že sprejeli, v sedmih kolektivih so že večino dela opravili, v vseh ostalih kolektivih pa hite, da bi to pomembno nalogo čimprej uresničili. Kolektivi gospodarskih organizacij so se tega lotili zelo resno in ravnali v največ primerih kot dobri gospodarji.

Nismo v zadregi, kako izreči brežiški komuni čestitko za njen praznik. Rdeča nit ustvarjalnosti se prepleta skoznjo že vsa leta po osvoboditvi in prav zato je lahko s skromnimi sredstvi ustvarila mnogo. Star ljudski pregovor pravi, da je lahko gospodariti tam, kjer je veliko, kot tam, kjer so sredstva skromna. Brežiški občani pa so dokazali, da znajo dobro in umno gospodariti tudi s skromnimi sredstvi, dosegli so lepe uspehe in prav zato jim prisrčno čestitamo za praznik njihove komune!

Pred nami je zopet občinski praznik. Kakor vsako leto se tudi letos vse naše družbeno-politične organizacije, šole, krajevni odbori in posamezni občani pripravljajo, da bi občinski praznik kar najsvečaneje proslavili. V ta namen pripravljamo vrsto akademij, svečanosti, komemoracij itd., nekateri gospodarsko-komunalni objekti pa bodo izročeni svojemu namenu. Naši ljudje obujajo spomine na najtežje dni, ko je okupator nasilno preselil večino prebivalcev naše občine v razna koncentracijska taborišča v Nemčiji. Ti dnevi pred 20 leti pa so bili hkrati slavni in pomembni za naše ožje področje, kajti tedaj je nastala prva oborožena partizanska enota v brežiški občini: 28. oktobra 1941. je bila ustanovljena »Brežiška četa«, ki so jo sestavljali mladi člani Partije in skojevci z brežiškega področja. Zato je naše prebivalstvo ta zgodovinsko najpomembnejši dan izbralo za svoj občinski praznik.

Ob prazniku brežiške občine

Letošnje praznovanje je tembolj pomembno, ker proslavljamo hkrati 20. obletnico ljudske revolucije jugoslovanskih narodov, kateri so se pridružili tudi borci Brežiške čete. Občinski praznik nam daje priložnost, da pregledamo dosežene uspehe v izgradnji, napredku in izpolnjevanju razvojnega programa, ki smo si ga zadali. Podatki o izpolnjevanju družbenega načrta za prvo polletje 1961 nam kažejo, da v vseh gospodarskih panogah dosegamo zadovoljive rezultate. V nekaterih panogah je bil polletni družbeni načrt celo prekoračen. Tudi v kmetijski proizvodnji bomo dosegli predvidene rezultate. Lahko trdimo, da bo letošnja letina pripomogla k nadaljnjemu napredku kmetijske proizvodnje. Ob velikem sodelovanju kmetijskih proizvajalcev ter ob podpori družbene skupnosti zaključujemo v glavnem z elektrifikacijo podeželja v naši občini. To je nedvomno velik uspeh za podeželje, saj pomeni elektrika velik gospodarski in kulturni napredek. Komunalna skupnost v občini dobiva iz leta v leto kvalitetnejšo vsebino. Členi verige komunalne skupnosti postajajo vedno močnejši. Interesi gospodarskih organizacij, zavodov, samoupravnih organov in posameznikov se združujejo v skupne interese, s čimer dosegamo vse večje uspehe pri izpolnjevanju nalog in uživanju plodov. Združevanje sredstev za dograditev prosvetnega doma in bolnišnice v Brežicah najlepše dokazujeta, da smo v letošnjem letu dosegli napredek, spričo. katerega lahko pogumno gledamo v prihodnost.

Vsem prebivalcem brežiške občine iskreno čestitamo za letošnji občinski praznik z željo, da bi pri nadaljnjem delu dosegli čim boljše uspehe za blaginjo vsega prebivalstva.

MIRKO KAMBIČ

BREŽICE ZA SVOJ PRAZNIK

Po medobčinskem športnem srečanju in odbojkarskem turnirju se bodo danes ob 17. uri pomerili še kegljači ekip RAZLAGA, ZADRUŽNIKA in KRKE.

JUTRI, 27. oktobra, bo ob 20. uri v Domu JLA slavnostna predstava drame Marijana Matkovića: »Na koncu poti«.

V SOBOTO, 28. oktobra: ob 7. uri budnica, ob 10. uri slavnostna seja občinskega ljudskega odbora v Brežicah, ob 11. uri odkritje spominske plošče na čuvajnici v Brezini, ob 20. uri: veliki družabni večer v Domu JLA.

V NEDELJO, 29. oktobra: ob 8. uri: finalna tekma v malem rokometu, ob 10. uri: rokometna tekma republiške lige Brežice—Celje; ob 10. uri bodo v Krški vasi odkrili spominsko ploščo. Popoldne ob 15. uri: otvoritev novega vodovoda in elektrifikacije na Stojanskem vrhu; med slavjem bo odkrita tudi spominska plošča NOB.

V SOBOTO, 4. novembra: ob 17. uri javni nastop »Spoznavaj svet in domovino«. Priredi občinski komite LMS s sodelovanjem vseh aktivov v dvorani opekarne (Brežice—okolica).

Občinski ljudski odbor in odbor SZDL vabita prebivalce k udeležbi na vseh prireditvah!

Gospodarstvo bizeljskih zadružnikov

Bizeljsko je izrazito kmetijski predel. Tam ni industrije. Odkar so zgradili obsotelsko železniško progo, se vozijo nekateri na delo v Zagreb in drugam. Vinogradi, porasli z žlahtno trto, ki daje zelo dobra vina, so vzrok, da se ob besedi Bizeljsko nehote spomnimo na žlahtnega bizeljčana...

Na Bizeljskem je velik zadružni dom, eden izmed največjih v novomeškem okraju; v njem ima svoj sedež kmetijska zadruga.

40 ha svojih vinogradov ima, 18 ha vinogradov so obnovili, od tega je 12 ha že rodnih. Zadruga je torej ostala zvesta bizeljski vinogradniški tradiciji.

Tudi s sadjarstvom se ukvarjajo. Pišečko področje je kot nalašč za to. Tam imajo lep breskov nasad. Obdelovalnih površin je bolj malo, zato se toliko bolj ukvarjajo z živinorejo. Zadruga ima 180 ha proizvodnih površin, ki omogočajo rejo 200 glav pitane in plemenske živine.

Letošnja sadna letina je bila nadvse dobra. Zadruga je odkupila 34 vagonov namiznih jabolk po 20 do 28 din in jih prodala v Novo mesto, v Koper in v Celje. Precejšnje količine sadja pa so letos prodali tudi v Srbijo. Letošnji vinski pridelek ni velik, zato pa bo kapljica res dobra, so nam zatrdili. Doslej je zadruga odkupila 18 vagonov mošta po 90 do 120 dinarjev. Letošnji mošt ima 18 do 23 stopenj sladkorja.

Bizeljski zadružniki so dobri gospodarji. Kolektiv že dlje časa nagrajuje po delu. Imajo 11 ekonomskih enot. Pravilnik o delitvi čistega dohodka in o delitvi osebnih dohodkov so že izdelali.

Razvejana dejavnost - odlika zadruge

● *Kmetijska zadruga Brežice* je ena izmed najmočnejših v našem okraju. Če smo rekli ena izmed najmočnejših, nismo mislili toliko na površine, na katerih posluje, kot na razvitost njene dejavnosti. Upoštevaje področje, na katerem dela, se usmerja v živinorejsko proizvodnjo, v sadjarsko proizvodnjo in šele na tretjem mestu je poljedelstvo. Ker ima zelo močno lastno proizvodnjo, si oglejmo najprej to.

● Hlevi in naprave za živinorejo v brežiški zadrugi imajo zmogljivost 600 glav živine. Zaenkrat pitajo 400 goved, ker vsi objekti še niso gotovi. Letos so v lastno živinorejsko proizvodnjo vložili 20 milijonov dinarjev.

● Sadjarstvo je druga panoga, ki ji zadruga posveča veliko pažnjo. V hribovitem predelu okoli Piršenbrega, Malega vrha, Sromelj in Mokric je doslej uredila 15 ha sodobnih hruškovih in breskovih nasadov ter nekaj nasadov, kjer uspevajo ostale vrste sadja. V sadjarsko proizvodnjo so vlagali sredstva že pred leti, vendar večina nasadov še ni v polni rodnosti. Kljub temu so že letos pridelali približno 50 ton hrušk, 15 ton breskev in okoli 5 ton ostalega sadja.

● Poljedelska proizvodnja kmetijske zadruge Brežice se razvija na približno 400 ha lastnih površin. Povedali smo že, da je osnovna panoga dejavnosti živinoreja, zato mora poljedelska proizvodnja zagotoviti dovolj količin živinske krme. Od 400 ha lastnih površin je 155 ha travniških, na ostalih pa pridelujejo predvsem krmske rastline.

● Pri tolikšni lastni proizvodnji so potrebovali tudi obrate, ki bi lahko nekatere proizvode predelali. Lani so pri sušilnici hmelja zgradili sodobne skladiščne prostore. Ker je sušilnica hmelja izkoriščena le kratek čas v letu, ko suši pridelek hmelja iz 14 ha sodobnih hmeljevih nasadov, so jo usposobili tudi za sušenje sadja in nekaterih vrtnin. Letos bo brežiška zadruga prodala približno 15 ton posušenih kmetijskih proizvodov.

● Pogodbena proizvodnja bo v letošnji jesenski in v spomladanski setvi zajela 1475 ha zasebnih površin. Od tega bo največ travnikov (576 ha); na drugem mestu je pšenica (480 ha), sledijo koruza, krompir, sadovnjaki in vinogradi. Nič manjša ni pogodbena živinorejska proizvodnja, saj bodo letos kmetovalci zredili 1646 prašičev bekonov in 428 pitanih goved.

● Za tako obsežno proizvodnjo je potrena sodobna mehanizacija. Zadruga jo uporablja na lastnih površinah, hkrati pa z njo pomaga tudi kmetovalcem v pogodbeni proizvodnji.

Dobovska pletilnica v novih prostorih

Letos se je izpolnila dolgoletna željo kolektiva Pletenine v Dobovi – preselili so se v nove prostore. V stari stavbi, kjer so bili stroji zelo na tesnem, se proizvodnja nikakor ni mogla razviti. Štedili so, nemalokrat so se odpovedali presežku osebnih dohodkov in nabrali 6 milijonov in 300 tisoč dinarjev za odkup nenacionaliziranega dela stavbe, kamor so se preselili. Za manjša popravila bodo potrebovali še 800 tisoč dinarjev. Prizadevni kolektiv pričakuje pomoč brežiške občine, ki bo nacionalizirani del stavbe lahko prepustila kolektivu v upravljanje. Pletilnica v Dobovi bo letos ustvarila za 70 milijonov dinarjev bruto proizvoda. 52 pridnih delavk plete dan za dnem izdelke, ki odhajajo na trg k potrošnikom. Premagati bodo morali še eno težavo: v kolektivu je zelo veliko bolniških izostankov. Kar 10 do 15 odstotkov jih je na mesec. Novi pravilnik o delitvi čistega dohodka in osebnih dohodkov, ki ga pripravljajo, jih je že prisilil, da o tem sami premišljajo. Prepričani smo, da bodo tudi to težavo odpravili.

Kremenčev pesek in glina iz Globokega

Rudnik Globoko se je dlje časa boril z velikimi težavami. Premog, ki so ga kopali tam, je bil slabši, podražil ga je kamionski prevoz do železniške postaje, zato ga je bilo vse teže prodati. Nekoliko laže je bilo z glino. Položaj se je že pred nekaj leti, ko so naleteli na kremenčev pesek, bistveno izboljšal. Na pomoč je priskočil še novomeški Kremen. Kopanje premoga so popolnoma opustili. Letos so v rudniku Globoko nakopali že 33.000 ton kremenčevih peskov in 5500 ton gline. V prvih devetih mesecih so proizvodni plan izpolnili 95-odstotno, oktobra pa bodo planske naloge došli. Letošnja proizvodnja bo za 27 milijonov dinarjev večja kot lanska.

Vrbina in Dobrova: šele začetek!

Kmetijsko-gozdarsko posestvo iz Brežic je začelo ustvarjati velike površine intenzivnih gozdnih nasadov in osvajati s krčenjem gozdov nove površine za kmetijsko proizvodnjo. Leta 1960 so pričeli s kmetijstvom, letos pa imajo že 75 ha obdelovalnih površin, ki so jih iztrgali gozdni pušči. Obdobje velikopoteznega osvajanja doslej neizkoriščenih zemljišč se je pričelo. Nastajajo novi kmetijsko-gozdarski obrati na Vrbini in na Dobrovi. Gozdarstvo in kmetijstvo si podajata roko. V senci drevja, ki bo raslo v ravnih vrstah, bodo uspevali poljski pridelki. Orali bodo traktorji, na površinah, ki jih ne bo mogla prizadeti suša, bodo dozorevali poljski pridelki, v hlevih pa bo mukala živina.

Na Vrbini bo 78 ha kombinirane proizvodnje, kjer bosta uspevala gozd in kmetijstvo hkrati. 70 ha bo površin samo za kmetijsko proizvodnjo, 150 ha gozdnih površin, ki so last splošnega premoženja, pa bodo izkrčili še letos in prihodnje leto. Načrti za gradnjo hleva za 200 glav živine na Vrbini so že pripravljeni. Prihodnje leto bo hlev zgrajen, jeseni pa bodo že privezali živino.

Na Dobrovi so pričeli letos. Tam je 360 ha slabih gozdnih površin. Na 50 ha že krčijo gozd. Od 360 ha bo 80 ha sposobnih za kmetijsko proizvodnjo, na ostalem pa bodo sodobni gozdni nasadi.

Vrbina in Dobrova sta šele začetek. Na levem in desnem bregu Save je na področju videmsko-krške in brežiške komune približno 1000 ha površin, sposobnih za kombinirano kmetijsko-gozdarsko proizvodnjo. Akacijevo grmičevje, stoletne skrivenčene vrbe in izrojeni gozdovi ter pušče se bodo počasi izpremenili v rodovitno polje in vzorno urejen gozd. Vitki, hitro rastoči topoli bodo rasli med koruzo in krompirjem. KGP Brežice že povečuje površino drevesnic topolovih sadik, da bo dovolj sadik za novih 1000 ha površin. Na Vrbini so pridelali letos na hektar 300 mq krompirja in 60 mq koruze. Na prostranih površinah – 1000 ha bodo obsegale – ob Savi pa bo v bodočnosti samo 150 ljudi s pomočjo kmetijskih strojev pridelalo še mnogo več.

Uspeh: združena sredstva!

Kot smo že poročali, je brežiška bolnišnica pričela spomladi graditi enonadstropni trakt, ki bo uredil čedalje nevzdržnejše delovne pogoje največjega zdravstvenega zavoda v Spodnjem Posavju. V novem objektu bodo operacijski prostori, preizkusni ordinacijski prostori, kirurška in ginekološka ambulanta, interna ambulanta, fizioterapija, lekarna in rentgenski prostori. Ordinacijske prostore bodo hkrati uporabljali za specialistične preglede in ambulantno zdravljenje zunanjih bolnikov.

Ker gre za razvoj in utrditev zdrvastvene službe, so gradnjo trakta denarno podprle sosednje občine in nekatera podjetja v teh krajih. Upravni odbor komunalne banke iz Brežic je bolnišnici odobril kratkoročni kredit v znesku 10 milijonov dinarjev s 6-odstotnimi obrestmi, komunalna banka v Vidmu-Krškem je odobrila 9 milijonov kredita s 3-odstotnimi obrestmi, izvajalec elektroinštalaterskih del »Elektro« iz Vidma-Krškega bo po sklepu delavskega sveta podjetja prispeval v delu milijon dinarjev. Sevniška občina je obljubila bolnišnici dodeliti posojilo v znesku 6 milijonov dinarjev, vendar je do sedaj le Kopitarna iz Sevnice odobrila 1,500.000 dinarjev kredita. Tudi okrajni ljudski odbor v Novem mestu bo dal 10 milijonov kredita. Z izdatno pomočjo okrajnega zavoda za socialno zavarovanje je bolnišnica prispevala za gradnjo 69 milijonov lastnih sredstev.

Otvoritev trakta bo po vsej verjetnosti 29. novembra. Treba bo pa bolnišnico denarno še podpreti. Vsa dodeljena sredstva so že izčrpana. Pričakujejo čimprejšnjo pomoč od občine Sevnica in okrajnega ljudskega odbora; 10 milijonov bo bolnišnica skušala še sama prispevati.

Brežiška bolnišnica je poskrbela tudi za strokovni kader. Trenutno je v bolnišnici zaposlenih 8 stalnih in 2 honorarna zdravnika, 4 medicinske sestre, 22 bolničark, 4 laboranti, 3 farmacevtski pomočniki in 86 tehničnega in bolniškega osebja.

Novi trakt brežiške bolnišnice bo olajšal delo v tem največjem zdravstvenem zavodu v Spod. Posavju

OPEKARNA V BREŽICAH: radi bi dali na trg 1,500.000 opečnih enot več na leto!

123 milijonov dinarjev je kolektiv opekarne s pomočjo družbe vložil doslej v svoj obrat. Zgradili so novo krožno peč, umetno sušilnico, naprave za naravno sušenje in kupili več tovornjakov, da bi potekal prevoz kar najhitreje. Opekarna v Brežicah stoji kljub temu pred resnimi problemi. Proizvodnja surove opeke je ozko grlo, ker nimajo strojne opreme zanjo. Sušilne naprave in krožna peč bi lahko prevzele mnogo več surove opeke, kot jo izdelajo na stari način. To pomanjkljivost so čutili že prej, toliko bolj očitna pa je postala v novem sistemu delitve dohodka. Prav zato je ekonomika podjetja na dokaj majavih nogah in je treba resno razmišljati o 40 milijonih dinarjev, ki bi kolektivu omogočili nakup sodobnih proizvodnih strojev. S tem bi odpravili sedanje težave, opekarna pa bi lahko nato ekonomično poslovala.

Nekaj številk: letos bodo ustvarili 60 milijonov dinarjev bruto proizvoda in izdelali 4 milijone 500 tisoč opečnih enot s povprečno 85 zaposlenimi. Strojna oprema za proizvodnjo surove opeke pa bi omogočila 85 milijonov dinarjev bruto proizvoda na leto ali 6 milijonov opečnih enot, število zaposlenih pa bi lahko zmanjšali od 85 na 72 ljudi! Kolektiv išče skrite rezerve, se trudi in skuša gospodariti kar najbolje. Vedo, da so investicijska sredstva najboljša rešitev, vendar niso pustili vnemar tega, kar lahko store sami. Pripravljajo pravilnik o delitvi čistega dohodka in o delitvi osebnih dohodkov. Skrbno so pretehtali vse možnosti, že mnogokrat so razpravljali in našli marsikak dinar, ki jim je doslej uhajal.

Stojanski vrh: vodo in elektriko smo dobili letos ...

Ko smo prišli v vas, je pritegnil našo pozornost lep vodnjak s črpalko na kolo. Letnica 1961 se prav lepo ujema z oslitkom, ki mu je gospodar pravkar natovoril dve brenti vode ter mu nato pustil, da se tudi on odžeja... Jesensko sonce prijetno greje. To je novi Stojanski vrh, vasica pod Gorjanci, ki je letos dobila vodovod in elektriko. Vaščani so nam hitro povedali, kje bomo našli predsednika elektrifikacijskega odbora. To je Martin PEŠEC, odbornik ObLO Brežice in hkrati odbornik OLO Novo mesto. Prihitel je z njive, kjer je pospravljal koruzo. Pogovor se je hitro razpletel.

– Res je, vodovod smo dobili letos za prvi maj, elektrika pa bo morda zasvetila za občinski praznik, veliko pozneje gotovo ne. O vodovodu smo razmišljali že pred vojno. Pripravili smo načrte in prispevali 40 delovnih dni za izkop. Prišla je vojna in vse je šlo po zlu. Izvod naših načrtov je k sreči ostal shranjen pri Higienskem zavodu v Ljubljani. Našli smo ga in pričeli s prošnjami za denar. Morali smo počakati, ker ni bilo sredstev. Leta 1957 smo začeli graditi zajetje s pomočjo sredstev za male asanacije. Pred dvema letoma je prišel naš vodovod v občinski družbeni plan. Letos prvega maja je pritekla v vas voda. Zgradili smo napajališče za živino in eno javno pipo. Kdor je le hoteh, si je potegnil cev do hiše. Občina nam je veliko pomagala. Prispevala je betonsko železo, cement, strokovne delavce in prevoze s kamioni. Tudi mi nismo stali križemrok: izkopali smo jamo za zbiralnik, skopali in zasuli 1250 m dolg jarek, in globok 1,50 m, plačali 38 tisoč za rigolni plug, ki je zaoral jarek, in opravili 554 delovnih dni. Zdaj imamo vodo!

Z elektriko smo začeli, ko je bil zgrajen daljnovod Cerklje–Hrastek. 83 gospodarstev se je združilo v eni želji. Zbrali smo 62 tisoč za načrt transformatorske postaje, ki naj bi stala v Pošteni vasi. Strokovnjaki Elektra iz Vidma-Krškega so nam odsvetovali gradnjo ene same postaje, ker bi bila preobremenjena. Brezplačno so nam izdelali načrte za dve manjši transformatorski postaji. Obe že stojita: ena v Brveh in ena v Bušeči vasi. Nato je bilo treba misliti na sredstva. Predračun je znašal 9 milijonov 700 tisoč. Interesente smo po gospodarski zmogljivosti razdelili v pet skupin. Gospodar z nad 10 ha zemlje bo prispeval 180 tisoč, bajtar pa 50 tisoč. S prostovoljnim delom, drogovi in denarnimi prispevki smo nabrali 2 milijona 700 tisoč, 2 milijona je prispevala občina Brežice, za preostalih 5 milijonov dinarjev smo razdelili zadolžnice posameznim gospodarjem na desetletno odplačilo z 2-odstotnimi obrestmi. Pet gospodarjev se je skujalo. Kdor bo želel priključek, preden bomo odplačali dolg, bo moral plačati prispevek in še 50 odstotkov prispevka elektrifikacijskemu odboru.

Letošnje leto bom še dolgo pomnil. Vodovod in elektrika hkrati, kmetijo bi mi skoraj odneslo, toliko sem tekal okoli. Toda voda že teče, elektrika pa bo še zasvetila! – je končal tovariš Pešec.

Ko smo se vračali, je avto gladko drčal po lepo urejeni poti – vaščani so jo prav lepo popravili – proti vasici Brvi v dolini, mimo hiš, kjer so pod začrnelimi stropniki že privite električne svetilke in se po zidovih »hiš« in čumnat beliijo električna stikala. Kmalu, prav kmalu bo elektrika zasvetila na Stojanskem vrhu in v okoliških vaseh.

Franc Pavlovič je prišel z osličkom po vodo na Stojanski vrh. Napolnila sta brenti, zdaj pa hajdi na Grublje, saj se bo treba še večkrat vrniti. Pri prešanju grozdja se porabi veliko vode, na Grubljah pa so bile zaradi suše letos vse kapnice prazne. Kako so si pomagali, nam pove slika

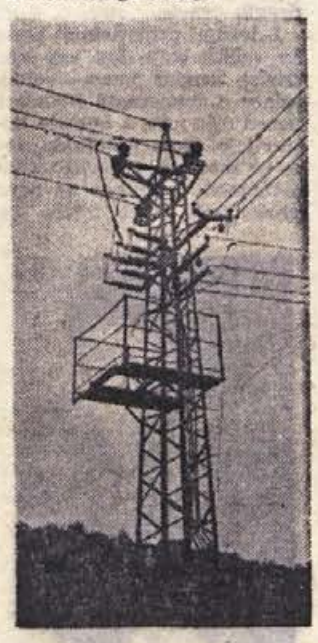

Transformatorska postaja na Brveh bo prav kmalu začela pošiljati elektriko na Stojanski vrh in v okoliške vasi. Prav takšno transformatorsko postajo so postavili tudi v Bušeči vasi

Tekst in fotografije zbral in pripravil: MILOŠ JAKOPEC

Za občinski praznik brežiške komune čestitajo vsem delovnim ljudem

Občinski ljudski odbor Brežice

Občinski odbor SZDL – Občinski komite ZKS – Občinski odbor ZB – Občinski komite LMS – Občinski odbor ZROP in vodstva vseh drugih organizacij in društev

Čestitkam se pridružujejo: KMETIJSKO GOZDNO GOSPODARSTVO BREŽICE — OPEKARNA, BREŽICE — VINO, BREŽICE — REMONT, BREGANA — TRGOVSKO PODJETJE »KRKA«, BREŽICE — TRGOVSKO PODJETJE »LJUDSKA POTROŠNJA«, BREŽICE — KMETIJSKA ZADRUGA BREŽICE — KMETIJSKA ZADRUGA BIZELJSKO — AGROSERVIS, BREŽICE — PLETILNICA, DOBOVA — PODJETJE ZA POPRAVILO VOZ J. Ž., DOBOVA — OBRTNO KOVINSKO PODJETJE, DOBOVA — KOVINA, BIZELJSKO — PREMOGOKOP IN GLINOKOP, GLOBOKO — KINO BREŽICE — BOLNIŠNICA, BREŽICE — ZDRAVSTVENI DOM, BREŽICE — KZ, OBRAT JESENICE NA DOL. — ČATEŠKE TOPLICE — TOVARNA POHIŠTVA, BREŽICE — MESTNA GOSTINSKA PODJETJA, BREŽICE — GOSTIŠČE MOKRICE — LEKARNA, BREŽICE — KOMUNALNA BANKA, BREŽICE

NOVO MESTO 1941—1961 — NOVO MESTO 1941—1961 — NOVO MESTO 1941—1961 — NOVO MESTO 1941—1961 —

Novo mesto - v luči

novega gospodarskega sistema

Vprašanja in odgovori: oboje iz razgovorov s predstavniki organov samoupravljanja v novomeških kolektivih – v dneh pred občinskim praznikom – Tokrat prepuščamo bralcem, naj sami, brez našega komentarja presodijo, do kod smo prišli – Zaradi navade bomo rekli samo to: eni odgovori so boljši, drugi slabši, oboji pa povedo, kakšen je kolektiv – Veseli smo, ker uspehov ne manjka, vsem proizvajalcem in vsem občanom novomeške komune zato toliko prisrčneje čestitamo za občinski praznik in jim želimo še mnogo delovnih zmag!

Kako in za koliko je napredovalo delavsko samoupravljanje v vašem kolektivu? Povejte nam kaj več o pristojnostih ekonomskih enot in o letošnji proizvodnji!

● **Odgovarja predsednik centralnega DS v Industriji motornih vozil tov. Ivan Jeriček:**

Do letošnjega leta smo imeli en sam delavski svet, letos pa smo izvolili najprej obratni DS servisnih delavnic, nato pa smo razdelili podjetje v 14 ekonomskih enot z najširšo obliko samoupravljanja: z zbori proizvajalcev. Ekonomske enote odločijo o sprejemanju in odpuščanju delavcev, o višini prejemkov, o izboljšavah v ekonomskih enotah, o proizvodnji, razpolagajo s presežkom osebnih dohodkov, ki jih je ustvaril kolektiv enote, in imajo še vrsto drugih pravic.

Letošnja proizvodnja poteka veliko bolje kot vsa leta doslej, vendar imamo velike težave s kooperanti. Nekateri izmed njih nam z zamudo dostavljajo svoje proizvode, zato ne moremo sestaviti toliko avtomobilov, kolikor jih naša proizvodnja lahko izdela. Da bi težave odpravili, se pripravljamo na lastno proizvodnjo nekaterih kritičnih delov, nekatere pa nameravamo uvažati. Letošnji proizvodni plan bomo brez dvoma uresničili in ga, upamo, tudi presegli.

Kakšne pristojnosti ima vaš svet delovnega kolektiva? Ali so te pristojnosti formalne ali dejanske?

● **Odgovarja predsednica začasnega sveta delovnega kolektiva podružnice Narodne banke tov. Betka Jarnovič:**

Začasni svet delovnega kolektiva ima sorazmerno velike pristojnosti, če upoštevamo stanje, kakršno je bilo v NB v pogledu samoupravljanja predtem. Vsekakor lahko njegovo izvolitev — z njo smo razvoj celo prehiteli, ker še ni ustrezne zakonodaje — smatramo za velik uspeh. Ugotavljamo pa, da so bila navodila za delovanje začasnih svetov delovnih kolektivov NB izdelana v centrali NB in dajejo kolektivom osnovnih enot — to so podružnice NB — le kopico pooblastil, ki se tičejo dela, zelo malo ali skoraj nič pa takšnih pooblastil, ki bi nam dajala moč dejanskega upravljavca. Po vsem tem smo še vedno samo neke vrste posvetovalni organ. Dokler ne bomo dobili materialne osnove — če uporabim primero, bi lahko rekla: dokler bomo morali za nakup pisalnega stroja in za vsako izboljšavo v naši organizaciji čakati na odobritev iz centrale — bodo naše pravice še vedno samo formalne.

Ivan Jeriček, predsednik centralnega DS v IMV

Kolikokrat sta letos zasedala vaš delavski svet in upravni odbor in o katerih pomembnejših vprašanjih ste razpravljali?

● **Odgovarja predsednik upravnega odbora DS Mlekarne tov. Jože Malnerič:**

Delavski svet se je letos sestal 7-krat, upravni odbor pa 8-krat. Razpravljali smo o marsičem, vendar večina sklepov, ki smo jih sprejeli, ni bila uresničena. V nemajhni meri zaradi pomanjkanja sredstev pa tudi zaradi drugih vzrokov, ki so izven kolektiva. Sklenili smo na primer, da bomo kupili nov avtomat za polnjenje steklenic s kokto, pa ga nismo, ker ni bilo sredstev; razpravljali smo o tem, da bomo zgradili halo za embalažo, pa je nismo, ker urbanistični načrt ne dovoljuje takšne gradnje. Zadnje čase resno razpravljamo o preselitvi mlekarne, ker se je industrija motornih vozil močno razširila in s tem odvzela možnosti za razvoj našega obrata na sedanjem prostoru.

Jože Malnarič iz Mlekarne

Kakšna merila za delitev osebnih dohodkov imate v vašem pravilniku? Ali je ta pravilnik star ali nov?

● **Odgovarja predsednik delavskega sveta podjetja Kovinar tov. Franc Kranjc:**

V sedanjem tarifnem pravilniku, ki je star, je plačanin po uspehu dela približno 60 odst. vseh del, ostalo obračunavamo po režijskih urah. Pri nas je merila za učinek zelo težko najti, ker se ukvarjamo z uslužnostno dejavnostjo Naročeno obrtno uslugo, še posebno če je majhna, je težko normirati. Z novim pravilnikom se zaenkrat ukvarjamo le študijsko, meril za novi način delitve osebnih dohodkov še nismo našli. V dosedanjem pravilniku je osnova za izračun dohodka na nenormiranih mestih režijska ura, pri presežku pa so takšna delovna mesta udeležena z odstotkom. Delovna mesta, ki so plačana po učinku, so udeležena v osebnih dohodkih po številu izdelanih kosov proizvoda.

Franc Krajnc iz Kovinarja

Ali ste že izdelali pravilnik o delovnih razmerjih in pravila podjetja? Slišati je o velikih razlikah med prejemki vodilnih uslužbencev in delavcev v vašem kolektivu; baje znaša najnižji prejemek 12 tisoč, najvišji pa 164 tisoč dinarjev na mesec. Kje je resnica?

● **Odgovarja predsednik upravnega odbora centralnega delavskega sveta Novolesa tov. Jože Zoretič:**

Pravilnik o delovnih razmerjih imamo, prav tako tudi pravila podjetja; sprejeli smo ju marca letos. Vendar je oboje zastarelo, ker je šel razvoj zadnje čase zelo hitro naprej. Iz sistema poslovnih enot in obratnih delavskih svetov smo prešli na širšo decentralizacijo delavskega samoupravljanja, v ekonomske enote. V njih so organ samoupravljanja zbori proizvajalcev. Stara pravila in pravilnik o delovnih razmerjih prepuščata pristojnosti obratnim delavskim svetom in poslovnim enotam. V našem obratu je zdaj sedem ekonomskih enot. Našle bodo vrsto pomanjkljivosti in odpravile razne težave, ki so »ušle« obratnim delavskim svetom, vsekakor pa moramo ekonomskim enotam prepustiti velik del pristojnosti, ki so jih imeli doslej obratni DS. V starih pravilih in pravilniku so pomanjkljive tudi razne formulacije. Zato bosta morala oba pravilnika zelo točno določiti pristojnosti in odnos med ekonomskimi enotami. V novih pravilih in pravilniku pripravljamo izpremembe, ki bodo to upoštevale.

O velikih razlikah med prejemki, ki ste jih omenili, bom povedal tole:

Najnižja delavska plača v našem kolektivu je 12 tisoč dinarjev, vendar pa je povprečna plača delavca 19 do 20 tisoč na mesec. Ker ekonomske enote dosegajo različne uspehe, so tudi prejemki v njih različni. Vendar drži, da so taki veliki razponi v prejemkih v našem podjetju res nastali. Povzročili so precej hude krvi. Tudi jaz mislim, da to ni prav. Do tega pa je prišlo, ker je bila direkcija doslej plačana od povprečnega uspeha vseh obratov. V novem pravilniku o delitvi osebnih dohodkov pa bo direkcija nastopala kot samostojna ekonomska enota. Plačana bo po vrednosti uslug, ki jih nudi poslovnim enotam v kolektivu. Na ta način bomo takšna nesorazmerja preprečili in odpravili pavšale, prejemki osebja pa bodo prav tako kot naši odvisni od uspešnosti dela.

Jože Zoretič iz Novolesa

Družbeni standard je v kmetijstvu posebno pereč. Kakšne konkretne ukrepe so sprejeli organi samoupravljanja, da bi se stanje izboljšalo in koliko je že narejenega?

● **Odgovarja Danijel Adamič, član upravnega odbora centralnega delavskega sveta Kmetijsko-gozdarskega posestva:**

Osnova družbenega standarda, ki jo skuša zagotoviti delavcu naše podjetje je vsekakor stanovanje Naj povem za uvod, da razpolaga naš kolektiv trenutno s 126 družinskimi in 52 samskimi stanovanji. Letos smo dogradili 6 novih družinskih stanovanj in z adaptacijami pridobili 13 družinskih stanovanj ter 2 samski. Razen tega smo zgradili 1 lesenjačo za delavce na Štalah na Rogu ter kupili 7 montažnih enodružinskih hišic »Jelovica« v Škofji Loki. V te namene smo porabili letos 32 milijonov 200 tisoč dinarjev.

Danijel Adamič dela v KGP

Organi samoupravljanja so o tem problemu torej razpravljali in tudi ukrepali. 126 družinskih stanovanj je precejšen stanovanjski sklad, toda naš kolektiv šteje 800 ljudi. Sredstva skupne porabe — 38 milijonov smo jih ustvarili letos — porabimo večidel za gradnjo stanovanj. Treba pa je tudi štipendirati nove strokovnjake in misliti še na mnoge druge naloge. Potrebujemo še 52 do 30 družinskih stanovanj, da bi zadostili trenutnim potrebam. Ker razpolagamo s pičlimi sredstvi za te namene, zelo resno razmišljamo o zadružni gradnji, s... je v našem kolektivu zan... dovolj interesentov.

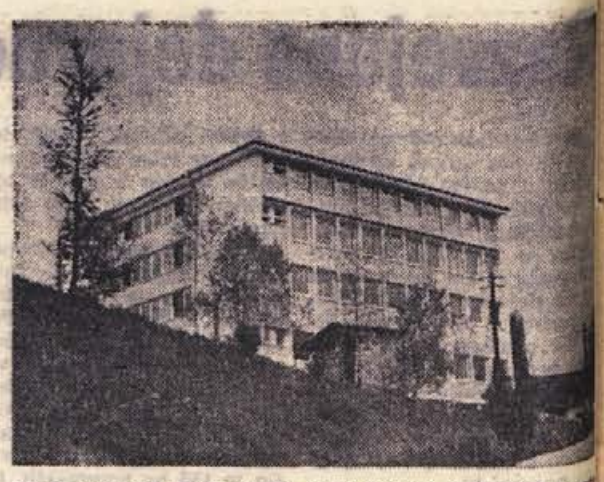

Novo poslopje Podjetja za PTT promet v Novem mestu je lepa arhitektonska pridobitev za mesto, predvsem pa pomeni kot sedež nove avtomatske telefonske centrale pomembno vozlišče vseh bodočih hitrejših zvez v okraju

Vaš kolektiv se je zdr... žil s tovarno LEK v Lju... ljani v kombinat farm... cevtske industrije LRS. A... ste pred tem kaj razmi... ljali o tem, kakšne pristoj... nosti naj bi imel vaš k... lektiv pri upravljanju i... gospodarjenju v novi o... liki?

● **Odgovarja predsedni... upravnega odbora centralne... ga DS prejšnje Tovarne zdr... vil Krka tov. Igor Fajdiga:**

Pred združitvijo smo najve... in zelo vneto razpravlj... li prav o tem. V okviru To...

Igor Fajdiga iz tovarne zdravil KRKA

varne zdravil Krka smo po... cej razvili delavsko sam... upravljanje, neposredni pr... izvajalci pa so v ekonomsk... enotah samostojno odločali i... gospodarili s precejšnjim d... lom sredstev. V vseh pog... vorih o združitvi smo si pr... zadevali obdržati delavsko s... moupravljanje v neokrnjen... obliki in mu zagotoviti tu... pogoje za nadaljnji razvo... Naš obrat bo obdržal vse or... gane samoupravljanja z en... kimi pristojnostmi kot dosle... Samostojno bomo obračun... vali čisti dohodek in s sv... jim pravilnikom delili dohod... ke. Skupščini kombinata, k... je nekakšen centralni delav... ski svet, smo prepustili enak... pristojnosti, kot jih ima Cr... v podjetju, kjer je decentra... lizacija samoupravljanja na... visoki stopnji.

Skupščina načelno odloča... perspektivnem gospodarsk... načrtu kombinata, o pro... vodnem programu, o temelj... nem investicijskem progr... mu, določa smernice za g... spodarsko politiko v komb... natu ter sprejema temelj... načela o delitvi osebnih d... hodkov.

Razne strokovne službe bo... mo združili, poslovale pa bo... do v servisni obliki. Naj g... naštejem: centralni analitsk... laboratorij, komercialni se... vis, znanstveni raziskoval... zavod, poseben biro za nov... proizvodnjo kemične ind... strije, obračunsko statistič... center, biro za propagando... servis za kapitalno izgrado... in izobraževalni center. Nek... teh služb bo imelo sedež v... Ljubljani, ostale pa v Novem... mestu.

Skupne službe bodo gotov... cenejše, druga velika pre... nost pa je v tem, ker bom...

Proslava praznika novomeške komune

Občinski ljudski odbor, občinski odbor SZDL in občinski odbor ZB v Novem mestu vabijo na proslave v počastitev občinskega praznika občine Novo mesto, ki bo 29. oktobra.

SPORED PRIREDITEV:

27. oktobra ob 5. uri: pohod članov ZB, taborni... kov in Ljudske mladine po poteh I. novomeške čete na Bučko. Odhod z Glavnega trga.

28. oktobra ob 16. uri: otvoritev novega poštnega poslopja; ob 20. uri: Mestno gledališče iz Ljubljane uprizori v Domu LP Borchartovo igro »Zunaj pred durmi«.

29. oktobra ob 10. uri: slavnostna seja ObLO; polaganje vencev pred spomeniki NOB v Novem mestu, Dol. Toplicah, Šmarjeti, Žužemberku in Šentjerneju; ob 10.30: tek »29. oktober« s ciljem na Glavnem trgu; ob 11. uri: mimohod ekip delavskih športnih iger na Glavnem trgu, prihod udeležencev pohoda na Bučko in raport na Glavnem trgu ter slavnostno zborovanje na Glavnem trgu; ob 11.30: koncert godbe na pihala.

O samoupravljanju v zdravstvu so spregovorili dr. Robert Neubauer, Roman Brodar in Lado Seničar

lahko na konkurzni osnovi v kombinatu prelivali prosta obratna in investicijska sredstva med obrati. Po vsem tem pač lahko trdimo, da naše samoupravne pravice in pristojnosti v okviru kombinata ne bodo okrnjene.

Z novim zakonom o organizaciji zdravstvene službe ste postali samostojna organizacija, ki deli dohodek. Kako ste se pripravili na to, kakšno delitev dohodka in kakšna merila za delitev osebnih dohodkov nameravate uvesti?

● **Odgovarjajo predstavniki Zavoda za zdravstveno varstvo in okrajnega zdravstvenega centra v Novem mestu dr. Robert Neubauer, Roman Brodar in svetovalec v ekonomskih vprašanjih Lado Seničar:**

— Mislimo, da je najnaprednejše, kar novi zakon vsebuje, to, ker smo tudi v zdravstvu dobili samoupravne pravice, ki bodo osvobodile notranje moči kolektiva. Naš razvoj in obstoj bosta odslej v precejšnji meri odvisna od nas.

Najprej smo izdelali osnutek pravil zavoda in z njimi določili meje. Druga naloga je bil pravilnik o delovnih razmerjih, po novem zakonu namreč nismo več državni uslužbenci, ampak zdravstveni delavci v samostojnem zavodu. Osnutek pravilnika o delitvi dohodka vsebuje načela, po katerih bomo dohodke ustvarjali in delili. Skladi so za nas novost, ki nam bo omogočila razvoj. Precej težav je bilo, ker smo šele te dni lahko ugotovili celotni dohodek v letošnjem letu.

Skupna vrednost osebnih dohodkov je odvisna od dohodka, ki ga zavod ustvari. Z analitično oceno delovnih mest smo določili razmerje med delovnimi mesti in njihovo vrednost. V pravilniku za delitev osebnih dohodkov smo uporabili točkovalni sistem, ker je v zdravstvu pač takšna praksa. Za nas je tak način nagrajevanja sicer napreden, vendar pa mislimo, da točkovalni sistem ocenjuje zgolj delovno mesto in le deloma človeka, ki na njem dela. Nova merila, ki bodo ocenjevala človekovo pridnost in ocenjevala bolj kot točke prizadevnost, bomo morali še poiskati. To bo brez dvoma težko, ker ni izkušenj, zdravstvene službe pa ne moremo v celoti primerjati s proizvodno dejavnostjo. Posamezne službe se bodo v bodočnosti najbrž izpremenile v ekonomske enote s samostojnim obračunom.

O vseh osnutkih pravil in pravilnikov bo, preden bodo osvojeni, temeljito razpravljal kolektiv. Izdelali smo jih sami in nismo kopirali tujih. Vemo, da so začasni, da jih bosta življenjska praksa in razvoj izpremenila in izpopolnjevala.

Ali je vaš kolektiv seznanjen s stroški proizvodnje? Kaj ste storili, da bi se v močni konkurenci na tržišču uveljavili in si povečali osebne dohodke?

● Odgovarja predsednica upravnega odbora Industrije perila tov. Anica Pavlin.

— Mislim, da so naše delavke s stroški proizvodnje, ki so pri nas osnovni problem, že precej seznanjene, vsekakor pa mnogo bolj kot lani. Vzrokov za visoke stroške je bilo več: prostori so bili premajhni, tehnološki postopek je bil zastarel, pa tudi tehničnih strokovnjakov nismo imeli. Problem prostorov smo uspešno rešili v kostanjeviškem obratu (občina Videm-Krško je prispevala potrebna sredstva za ureditev gradu in nakup strojev) in v Novem mestu, kjer smo povečali obratno površino v prostor, kjer je bilo doslej stanovanje. Hkrati s tem smo lahko uvedli sodobnejši tehnološki postopek.

Anica Pavlin iz Industrije perila

Na tržišču se bomo lahko uveljavili samo z nizkimi cenami in s kvalitetnimi izdelki. Pot k nizkim cenam vodi samo preko povečanja proizvodnje in produktivnosti. Trg zahteva tudi kvalitetne izdelke v lepi izbiri vzorcev. To pomeni, da bomo morali kolekcijo vzorcev povečati in izboljšati kvaliteto. Tudi na tem že delamo.

Osebni dohodki v našem kolektivu so med najnižjimi v okraju. Vemo, da bi bilo odveč razpravljati o kakršnem koli umetnem večanju prejemkov, saj sem že prej dovolj jasno povedala, v čem je rešitev. Prejemki bodo rasli vzporedno s proizvodnostjo. Pripravljamo nov pravilnik za delitev čistega dohodka in osebnih dohodkov. Prvi bo vseboval delitev, ki bo omogočala razširjeno reprodukcijo, drugi pa merila, ki bodo spodbujala k boljšemu in kvalitetnejšemu delu. Z novim letom bomo uvedli tudi ekonomske enote, ki bodo omogočile delitev stroškov proizvodnje in pravičnejše nagrajevanje. Preprosto povedano: delavka, ki bo naredila 10 srajc na dan, bo dobila več kot tista, ki jih bo naredila samo 7. Tega v dosedanjem sistemu ni bilo.

Novi gospodarski sistem nas je privedel do tega, da iščemo rešitev v notranjih silah kolektiva. Velikih nalog smo se lotili trezno in resno, brez prenagljenosti; zaradi pomanjkanja strokovnjakov gredo nekatere stvari morda tudi prepočasi. Vendar pa velja na koncu poudariti: našli smo sami sebe in v tem je že pol uspeha!

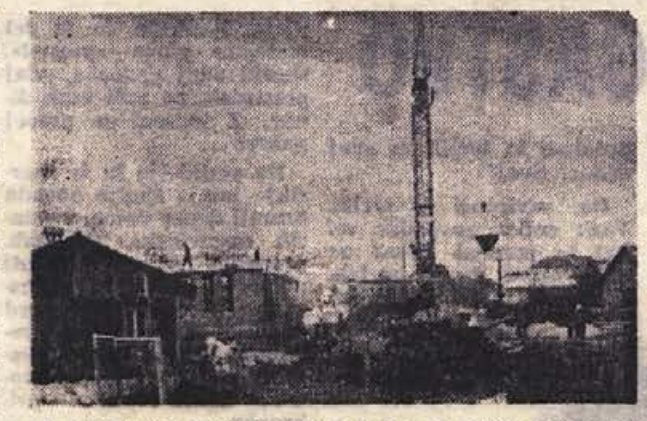

Na gradilišču nove bolnišnice v Novem mestu je živahno: ogromen žerjav pomaga Pionirjevim gradbincem. Prvi zidovi novega kirurškega oddelka so že nekaj metrov nad zemljo

Farmacevtsko-kemični kombinat

Na zadnji seji ObLO v Novem mestu so med drugim razpravljali tudi o združitvi tovarne zdravil »Krka« s tovarno »Lek« iz Ljubljane. Združeno podjetje bi se imenovalo Farmacevtsko-kemični kombinat LRS v Ljubljani. — Na to misel so prišli zaradi tega, ker sedanja podjetja ki proizvajajo zdravila in druge kemične izdelke, niso kos vsem nalogam in težavam, ki jih ima proizvodnja te vrste.

Priključeno podjetje »Krka« naj bi bilo v okviru novega kombinata samostojna poslovna enota s svojim proračunom in svojimi upravnimi organi. — Pravzaprav se pravice, ki jih Krka že ima, ne bi nič okrnile.

Včeraj dopoldne je bila v Ljubljani ustanovna skupščina novega Kombinata, o čemer bomo prihodnji teden obširneje poročali.

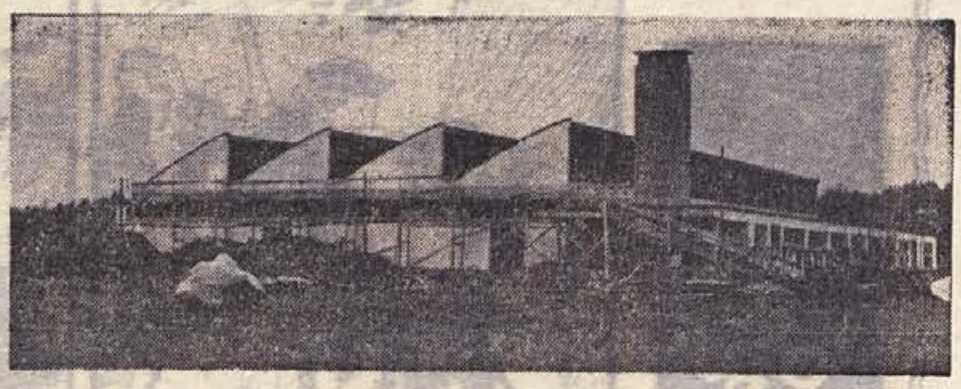

V Bršlinu pri Novem mestu je skoraj že dogotovljena tudi nova industrijska stavba za obrat ISKRE iz Kranja. Napredek komune in mesta je viden na vsakem koraku

Občina v dolini gradov

Radi bi zapisali nekaj misli o osrčju Dolenjske, o zemlji in ljudeh v »dolini gradov« ter o dejavnosti prebivalstva, kot jo lahko spoznamo vsak dan iz časopisja, radia, na ulici ali v podjetjih. Dejstvo je, da ta deželica ni več taka, kot jo je videl in popisal Valvasor, niti ni taka, kot je bila v bivši Avstroogrski in kasneje v stari Jugoslaviji, niti taka, kakršno smo videli po vojni vihri, in slednjič, tudi ne taka kot lani, kot včeraj. Koliko truda in žuljev je bilo treba, da je ta predel našega okraja dobil povsem novo podobo! Dolga leta v povojni graditvi smo vlagali sredstva v obnovo požganih in porušenih krajev, hkrati pa hoteli v korak s časom in napredkom. Ni bilo zaman, o tem dovolj jasno govorijo novi objekti kot dokaz prejšnjega prizadevanja in vedno novi načrti za boljšo in srečnejšo prihodnost našega socialističnega človeka. Napredek te deželice je neizpodbiten. No, ta deželica pa je največja občina našega okraja, ki bo 29. oktobra slavila že devetič svoj praznik.

Občina Novo mesto meji na črnomaljsko, kočevsko, grosupeljsko, trebanjsko, sevniško in videmsko-krško komuno ter na LR Hrvatsko. Razprostira se na več geografsko in gospodarsko različnih območjih. Začne se nekako s Suho krajino. Ta svet ima vse značilnosti krasa in je pokrit s slabšimi gozdovi, z grmovjem, s pašniki in z manjšimi njivami. Boljši gozdovi so le na Rogu. — Od tega predela se močno loči dolina Krke, ki poteka od Žužemberka do Kostanjevice. Pred Kostanjevico se razširi v šentjernejsko polje, kjer je zelo dobro razvita svinjereja. Značilno je gričevje na obeh bregovih Krke, ki je tudi glavni vir vinorodnega bogastva v občini.

Dolina Krke je znana po naravnih lepotah. Zlasti so privlačni številni še dobro ohranjeni zgodovinski gradovi kot dokaz razburkane in za nekdanjega človeka v tem predelu žalostne preteklosti. Razvedrilo, oddih in zdravje nudita med drugimi kraji tudi zdravilišči v Dolenjskih in Šmarjeških Toplicah. Tod je tudi najbolj razvit turizem.

Kako je velika občina? Lahko bi kratko zapisali: 75.891 ha. Že ta podatek pove, da je komuna največja v okraju. Ima 45.215 prebivalcev in 2.281 več žensk kot moških. Občina je še pretežno agrarna, čeprav imamo že močne zametke in tudi večje centre industrije. Njiv in vrtov je 14.841 ha, sadovnjakov 932 ha, vinogradov 1.621 ha, travnikov 7.245 ha, pašnikov 11.566 ha, gozdov 36.483 ha, 3.191 ha nerodovitne zemlje in 12 ha trstičja in močvirij. Pri tem so všteta družbena in zadružna posestva in površine privatnih gospodarstev.

Kljub precejšnji velikosti občine pa je gostota naseljenosti precej nizka, saj živi na km² komaj 60 ljudi, kar je celo za 1,4 manj kot v okraju. Vemo, da je novomeški okraj zelo redko naseljen, gostota prebivalstva pa je precej pod republiškim povprečjem (74,3). Državno povprečje je 70,4 ljudi na km².

Morda ne bo odveč, če zapišemo še nekaj dejavnosti.

Vemo, da je v občini kljub nepopolni razvitosti precej raznih gospodarskih panog. Že po tem, da so v Novem mestu sedeži mnogih organizacij (družbenih, političnih in gospodarskih) bi lahko ocenili gostoto in raznovrstnost dejavnosti. Razen tega je tu veliko obratov, ki imajo sedeže v drugih občinah. — V glavnem bi bili v obeh primerih zastopani: industrija, kmetijstvo, gozdarstvo, gradbeništvo, promet, trgovina, gostinstvo, obrt in komunalna dejavnost. Upoštevane so predvsem družbene dejavnosti, saj imamo še 49 privatnih gostišč in gostiln in 260 zasebnih obrtnih delavnic.

Močno so zastopane zdravstvene, kulturne in šolske ustanove. Med drugim je v občini 6 zdravstvenih zavodov, 2 kulturna doma, 3 vrtci in 48 osnovnih, pomožnih osnovnih, srednjih, nižjih strokovnih in vajenskih šol.

V gospodarskih dejavnostih je v novomeški občini zaposlenih 7.650, v negospodarskih dejavnostih pa 2.854 ljudi. Čeprav smo prej ugotavljali, kako redko je naseljeno to področje, da je še nerazvito in, če bi hoteli primerjati z republiškim povprečjem, še močno agrarno, bo letos doseglo nad 21,5 milijarde bruto prometa in nekaj več kot 9 milijard dinarjev narodnega dohodka. Hkrati z nenehnim razvojem in napredkom na vseh področjih gospodarstva in ob uveljavljanju novega gospodarskega sistema pa se iz leta v leto povečuje tudi narodni dohodek na enega prebivalca. Letos bo prišlo v narodni dohodek na enega občana 192.230 dinarjev, kar je za 18.464 dinarjev več kot v okrajnem povprečju, a za 39.230 več kot bo povprečni dohodek na prebivalca v Jugoslaviji. Se vedno pa je to daleč pod republiškim povprečjem (273.700 dinarjev).

Ko pregledujemo uspehe in pomanjkljivosti celotne dejavnosti v novomeški občini, si moramo biti na jasnem, da se ta, kot tudi druge komune v okraju, šele razvija. Vendar naj ob njenem devetem občinskem prazniku zapišemo, da beležimo iz leta v leto večje uspehe kot trajen dokaz prizadevnosti vseh občanov. V novem obdobju pa bo vsekakor narejen še večji korak naprej.

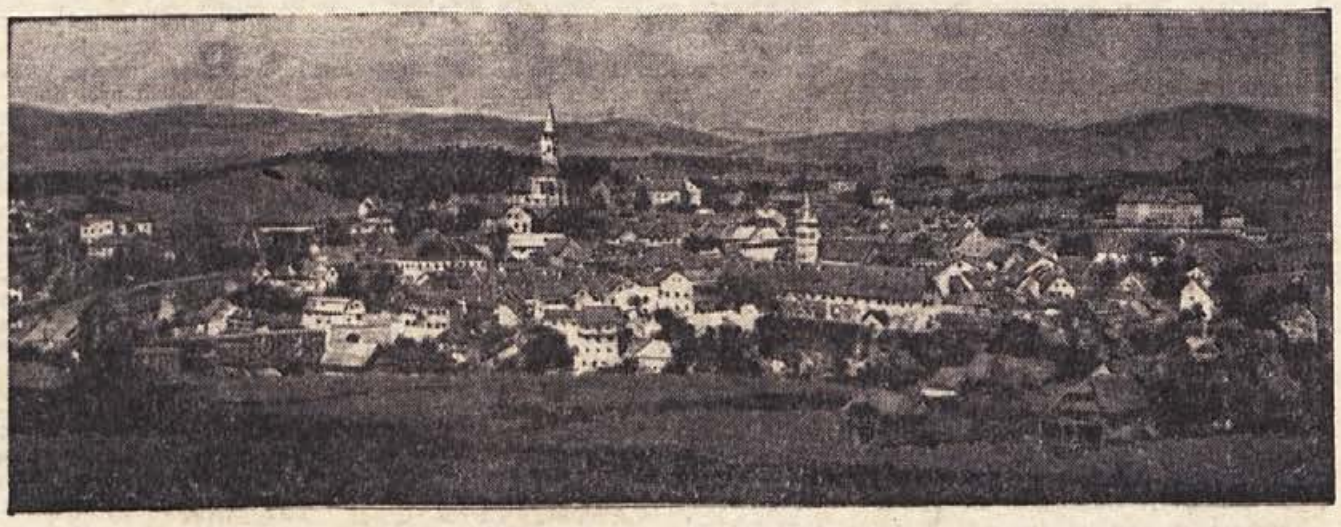

Novo mesto? Da, Novo mesto — toda pred 32 leti: idilično podeželsko mestece, krog in krog obdano z livadami, travniki in kozolci. Današnjo podobo mesta poznamo: vsepovsod stanovanjski bloki, nova naselja, proizvodni obrati; od nekaj tisoč prebivalcev je mesto v najbližjo okolico narastlo že na 9000 ljudi

141. Vse to me je zelo skrbelo in stežka sem dohajal Silverja, ki me je divje vlekel za vrv. Vsak hip sem se spotaknil. Tako smo prišli na kraj goščave in prvi so se spustili v dir proti drevesu. Tedaj pa sem jih videl, kako so se komaj dobrih deset metrov dalje nenadoma ustavili, nato se jim je iz grla iztrgal pridušen krik. Obstali smo kot prikovani. Pred nami je zijala velika jama, ki je morala biti že dalj časa izkopana. Vse je bilo jasno. Skrivališče je nekdo našel in oplenil.

142. Stali so nepremično, kot da bi bilo treščilo vanje in brez besede so strmeli v jamo. Prvi se je zavedel Silver. »Jim«, mi je pošepetal, »tule imaš pištolo in glej, da mi boš pomagal, če pride do divjaštva!« Hkrati me je vlekel na nasprotno stran jame. Roparji so začeli kričati in preklinjati in so drug za drugim poskakali v jamo. Kopali so in grebli so s prsti po dnu ter razmetavali ostanke desak. Našli so en sam zlatnik. Tedaj se je utrgal plaz. Nekdo je pokazal na Silverja in name, češ da sva midva kriva vse nesreče.

143. Že so zlezli iz jame na nasprotni strani ... hoteli planiti na naju. Toda v tem trenutku je v goščavi zabliskalo in zagrmeli so trije st... li. Dva roparja sta se prekucnila v jamo. T... Silver je streljal. Ostali trije roparji so se ... gnali v bližnjo goščavo. Hip nato so se poja... zdravnik, Gray in Ben Gunn s kadečimi se ... škami v rokah. »Naprej, brž naprej!« je v... zdravnik. »Tecimo fantje, tecimo brž za nji... da jih prehitimo in jim zapremo pot do č... nov!« Stekli smo skozi goščavo, ki nam je ... gala do pasu.

144. ...[Ub]eženi mornarji so zgrešili smer. Ni nam ... več hiteti, kajti mi smo že bili med ... čolni. »Ben, Ben,« je mrmral Silver. ... si mislil, da nam boš takšnole zago... ...pali smo počasi proti čolnoma in vmes ... zvedel od Bena, da je že pred časom iz... zaklad in ga znosil v votlino na drugem ... otoka. Ben je to zaupal zdravniku in za... prepustil utrdbo roparjem in jim izročil ..., ki je bil zdaj popolnoma brez vred... ... utrdbe so odšli, da se izognejo mrzlici ... varovali zaklad.

DINAR DO DINARJA - BOGASTVO

Ob 31. oktobru — mednarodnem dnevu varčevanja

Kadarkoli se ustavimo pred trgovinsko izložbo z novimi predmeti, si želimo: »Ko bi tudi jaz lahko kupil to in ono!« Toda nimamo toliko denarja. Nekaj bi pač lahko dali že zdaj, vsega ne. In »tisto« v izložbi bi kljub temu radi imeli.

Največkrat si denar izposodimo, samo da imamo, kar smo si zaželeli. Pa so tu dolgovi in kaj vse pride z njimi! Zakaj ne bi počakali in kupili za svoj denar? Svoj?

Da, varčevati je treba. Vsak dober gospodar ve, kaj to pomeni. Česar ne more kupiti danes, bo lahko dobil jutri, pojutrišnjem. Namesto da bi del mesečne plače »pognal«, shrani zdaj tisočaka, zdaj petstotak, pa tudi vsak dinar. Z meseci se precej nabere...

Na podeželju in še marsikje imajo ljudje navado hraniti denar doma, v »starih nogavicah«, skrinjah, predalih. To pa ni najbolj pametno. Najprej: če imamo denar neprestano pred očmi, se težko upremo svoji »izkušnjavi« in ga zapravimo. Tudi požar ali povodenj lahko uničita prihranke.

Zato pameten gospodar prihranke vlaga na hranilno knjižico pri tem ali onem denarnem zavodu. V bivši Jugoslaviji so vlagatelji prihranke velikokrat izgubili, kadar je banka propadla, danes pa jamči za vse vloge država in se ni treba bati, da bi banka ali hranilnica propadla.

Če hranimo denar doma, škodujemo sebi in skupnosti: denar s tem jemljemo iz obtoka. Kdor ga potrebuje, ga ne dobi. Zanj tudi ne dobivamo obresti. Pa še nekaj je, česar ne smemo prezreti. Ta ali ona tovarna, organizacija, podjetje potrebuje večje posojilo za gradnje, nabavo strojev in drugo. Nedvomno bi jim banka oziroma hranilnica velikokrat pomagala, ko bi imela dovolj denarja v obtoku.

V novomeškem okraju je bilo proti koncu septembra na hranilnih knjižicah vloženih 573,122.884 dinarjev. Mesečni prihranki se gibljejo od 450 do 500 milijonov, kar pomeni, da vloži vsak prebivalec v okraju na leto povprečno le polovico mesečne plače. To je sorazmerno malo, saj bi bilo pravilno, da bi vsakdo lahko shranil vsaj eno mesečno plačo. Potem bi banke imele nad milijardo dinarjev dnevnih prihrankov, s čimer bi znatno pomagale s posojili tej ali oni gospodarski organizaciji.

Na splošno je opaziti, da se komunalne banke še nič kaj preveč ne zanimajo za hranilne vloge državljanov. Prav bi bilo, da bi ob svetovnem dnevu varčevanja (31. oktobra) razmislile o tem vprašanju in s primerno propagando prepričale ljudi, da je le koristno imeti hranilno knjižico. S tem bi koristile sebi, skupnosti, pa tudi lastnikom prihrankov.

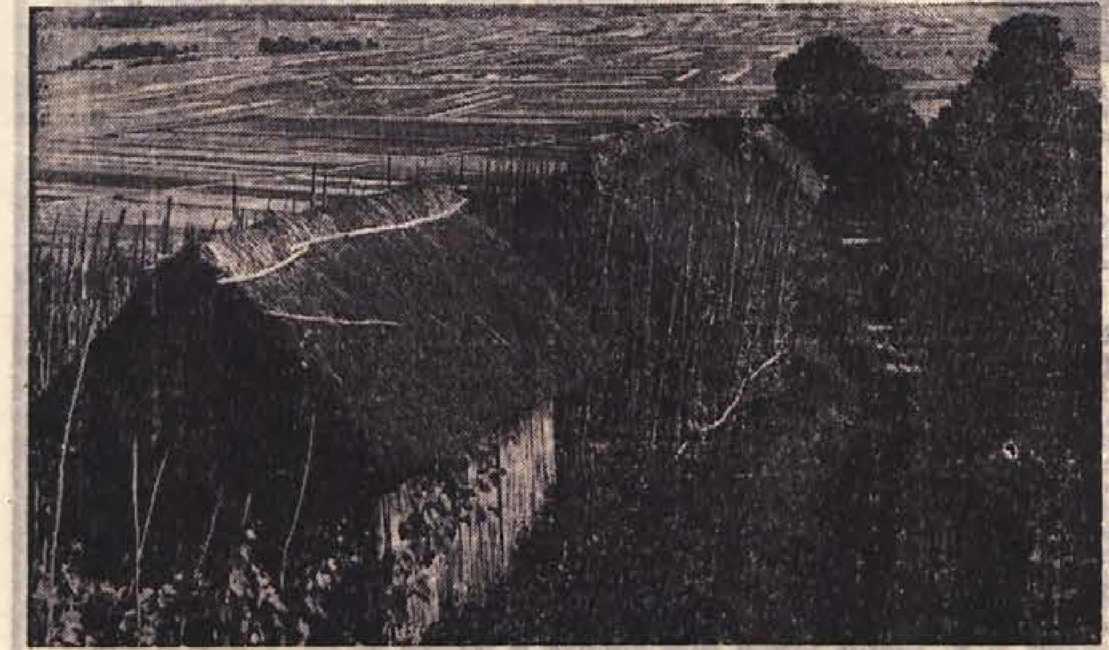

O razgibanem delu in novih načrtih fotoamaterjev iz Vidma-Krškega smo poročali že zadnjič. Danes vam predstavljamo nagrajeni posnetek z letošnje okrajne razstave fotoamaterjev:

Albina Roš Videm-Krško:

LEPOTA IN BOGASTVO

Vaš najboljši obveščevalec je DOLENJSKI LIST!

[Ultra]zvok na vseh področjih

... medicinski ... pripravlja... ...ultrazvok, v bolniš... ... zdravstve... ... vpeljejo ul... ...diagnostiko. Že ... pokazali, da ... ugotavljanja ... prednosti. ... v veliko ... kot dosedanja ... odkrije ... imenovano ... ultrazvok ... bolj na ... področja, kot ... biologija, bio... itd. Večja in... izkori... naprave ... proizvo... namera... upo... elektronike ... vode. Z ultrazvokom bodo poskušali uničiti v pitni vodi razne škodljive snovi, zlasti pa bacile in viruse.

Naš najstarejši aktivni planinec

Nedavno je na vrhu Kleka Vatroslav Mužina, upokojeni učitelj iz Duge Rese, praznoval svoj 85. rojstni dan. Na vrhu te »čarovniške gore« je temu najstarejšemu aktivnemu hrvaškemu planincu čestitala skupina planincev iz Duge Rese in Karlovca. Na Hrvatskem in v Sloveniji skoraj ni pomembnejše gore, da je Mužina ne bi bil nekajkrat obiskal. V gore še zmeraj zahaja; kadar je doma, pa vsak dan prehodi po gričih okrog Duge Rese 5 do 30 kilometrov.

NEKAJ OKROGLIH

...rajskimi

... morda veš, ... glavno mesto ... Maribor.« ...ribor, ampak ... se oglasi tretji. ... Ljubljana, če je ... v zvezni ligi!«

...DEŽEVALKI

... je šla k vede... je premešala... vanje in se ... Potem je ... kmalu boste ... svojih sanj ... z njim.« ... mogoče? Bo to ... karte ne lažejo.«

»Saj vam verjamem,« je vzdihnila Kornelija, »toda kaj naj naredim s svojim možem in štirimi otroki?!«

— Kolikokrat ti bom še rekel, da med jedjo ne govori!

...ličevega naselja na Grmu v Novem mestu ... delom rešili problem, ki je bil videti ... pomočjo Komunale, ki je poskrbela za mate... ... cesto, ki je bila neprehodna ob času ... Zdaj imajo lepo cesto, najvažnejše pa je ... da so jo popravili sami

Vdor Nemcev v Novo mesto pred osemnajstimi leti

V soboto, 21. oktobra, je poteklo 18 let, odkar so Nemci vdrli v Novo mesto. Prvič so sicer prišli že 1941 vendar so se takrat umaknili, ker so prepustili Dolenjsko Italijanom, da so iz nje naredili »Provincio di Lubiana«. 1943 pa so pridrli v Novo mesto kot razbesnela tolpa in morili vse, kar se je kje le količkaj upiralo.

Po strahotnem bombardiranju mesta 3. oktobra 1943, o katerem smo pisali v eni zadnjih številk Dol. lista, so meščani trumoma bežali iz ogroženega mesta. Vse je pričakovalo, da se bodo bombni napadi še ponovili. Kljub temu da so tuja letala vsak dan preletavala mesto, ni bilo več bombnih napadov. Ljudje pa so bili vseeno zbegani in plašni, pa so zato zapuščali mesto ali pa dan za dnem preživljali v raznih zakloniščih. Delo je povečini stalo. Delavnice, trgovine, kolikor je še ostalo celih so bile zaprte oziroma odprte le tedaj, kadar so izdajali živila, ki so bila seveda na karte in jih je prebivalcem mesta preskrbela partizanska oblast. Tako je bilo vse do 21. oktobra. Ta dan pa je Novomeščanom prinesel spet novega strahu, marsikateremu celo smrt.

Že zgodaj dopoldne je bilo slišati od Cikave in Otočca močno streljanje. Ljudje so prisluhnili. Mnenja so bila zelo različna. Novomeščani so vedeli iz plakatov, ki so jih nekaj dni prej razobesili partizani, da se bijejo pri Kostanjevici in Zameškem hudi boji med partizani in Nemci, da pa se partizanske enote dobro držijo. Ker pa je bilo streljanje vedno močnejše in vedno bližje, se je ljudi polastil strah, če niso morda Nemci le predrli fronto in se sedaj bližajo mestu. Strah je stopnjeval še nemški avion, ki je zelo nizko preletel mesto in se izgubil nekje za Trško goro. Naenkrat pa se je pojavil še begunec iz Št. Petra – Otočca in povedal, da so v Otočcu že Nemci.

Kmalu je streljanje še bolj naraslo, ljudje so bežali, kamor je kdo mogel, okna in hišna vrata so povsod zaprli in mesto je bilo v hipu kot izumrlo. Naenkrat je priropotalo v mesto po obeh cestah, to je od Kostanjevice oz. Šentjerneja in od Zameškega preko Otočca krdelo tankov in oklopnih vozil, polnih vojaštva. V mestu je strnjeno streljanje ponehalo, pokalo pa je posamično še kar naprej in ljudem je ledenela kri v pričakovanju najhujšega.

Nemci so takoj zasedli pošto in druge važnejše urade, partizani pa so se še pravočasno umaknili iz svoje postojanke na Grmu, saj bi bilo popolnoma brez smisla upirati se stokratni sovražnikovi premoči. Nemški vojaki so se kmalu razlezli po mestu, vsepovsod je pokalo in so padali naši ljudje. Vsakogar, kdor je bil količkaj sumljiv ali je pred njimi bežal, so ustrelili. Tako je tisti dan padlo v mestu samem, v Bršlinu, Ločni, Žabji vasi in drugod 26 nedolžnih ljudi. Nemci so vdrli celo v gasilsko orodjarno, ki je bila tedaj v Ferličevi šupi pri pokopališču, in meni nič tebi nič ustrelili kuharja-gasilca Franca Kumarja, vse gasilce pa so smatrali za nekakšno vojaško formacijo in so jih hoteli postreliti. Smrti jih je rešil tov. Brunc Bernard, ki je Nemcem dopovedal, da so to gasilci. Vendar so jih Nemci vse odvedli v internacijo.

Na vrtni ograji gostilne »Pod Trško goro« na Ločenski cesti je hkrati viselo šest obešencev, ki so jih Nemci privlekli nekje od Ločne in obesili. V mrtva, spačena usta so jim porinili prižgane cigarete in jih tako fotografirali. Pač visoka kultura!

Nekaj dni po prihodu, ko so se Nemci nekoliko izdivjali in unesli, so s plakati razglasili po mestu in okolici, naj se begunci vrnejo v mesto. Le počasi in s strahom so se ljudje vračali v okupirano mesto. Kdor ni prišel pravočasno, so mu stanovanje zasedli nemški vojaki in ni pomagalo nikako dokazovanje: vojaki so stanovanje obdržali in ob njihovem odhodu po nekaj dneh je zginilo z njimi vse, kar se je dalo odnesti.

Prve kolone Nemcev so po nekaj dneh bivanja v mestu odhajale. V mestu je ostalo le nekaj malega vojaštva, ki pa je vse mesto krepko držalo v šahu.

Zadnje dni oktobra so se v mestu spet pojavili domobranci. Zasedli so gimnazijo in si v osnovni šoli uredili vojaško bolnišnico, kot so jo pred njimi imeli že Italijani. Pred gimnazijsko stopnišče so postavili visok jambor, nanj pa potegnili slovensko zastavo z orlom. Videti je bilo, da so Nemci prepustili domobrancem — vsaj navidezno — precej oblasti, saj so se odslej naprej vrstile številne aretacije »nevarnih« meščanov prav pod vodstvom domobrancev. Za prebivalce Novega mesta se je s tem pričelo obdobje strahu, trpljenja, bolečin, smrti...

Ta dogodek je sicer že precej odmaknjen, vendar še vedno dovolj svež in boleč. Naj bo ta sestavek posvečen spominu vsem pred 18 leti postreljenim žrtvam fašističnega terorja!

POLDE CIGLER

PARTIZANI V ANEKDOTAH

■ Kuhinjski »generali«

V partizanski bolnišnici pri Bariju je bil tudi neki borec, ki je rad uganjal šale in norčije. Bil je že v letih, zato mu mlajši tovariši niso zamerili. Da bi se pošalil s kuharji, ki ga niso poznali, je stopil v kuhinjo in se predstavil resno in uradno:

»Jaz sem general-major Joca Antović! Iskali ste prostovoljce za lupljenje krompirja. Pripravljen sem lupiti!«

Kuhar je kar odrevenel, še spregovoriti ni mogel...

Komisar bolnišnice je bil v sobi zraven kuhinje in to slišal. Resno je stopil h »generalu« Jocu in se predstavil:

»Jaz sem general-poročnik kuhinjskih čet Ante Simić. Tale,« je pokazal kuharja, »je moj načelnik štaba. Vaša današnja naloga, tovariš general, je ta, da olupite tistole vrečo krompirja!«

Tako je Joca padel v past in bil hkrati vesel, ker jo je tako srečno odnesel, čeprav je moral vse popoldne lupiti krompir.

■ Politična previdnost

Avdo Mujić iz Foče je v prvih dveh letih vojne videl razne vojake: Nemce, Italijane, ustaše, četnike in domobrance. Življenje mu je zmeraj viselo na niti, vendar je nekako srečno izvozil, ker se ni »mešal v politiko«. Tako je dočakal tudi partizane.

Nekega dne je stopil v kavarno in našel v nji tri partizane, ki so pili čaj. Avdo jih je pozdravil, se usedel v kot in naročil kavo.

»Hočeš turško ali srbsko?« ga je vprašal kavarnar.

Avdo je prebledel in pogledal skrivaj partizane. Ko se je prepričal, da njegovega naročila niso slišali, je rekel:

»Nočem kave, prinesi mi čaja!«

»Ruski ali kitajski?«

»Ja, človek božji, kaj pa misliš! Ne vlači me v politiko, temveč mi prinesi kozarec vode,« je jezno odgovoril Avdo.

■ Geslo

Ko je leta 1941 španski borec Ratko Vujović s svojo skupino prišel iz inozemstva v Jugoslavijo, se je moral javiti nekemu krojaču v Zagrebu, da ga bo ta povezal s partizani. Ratko mu je povedal geslo in krojač je njega in tovariše hitro skril za zaveso.

Vtem je stopila v delavnico druga skupina. Rudi Janhuba, ki je skupino vodil, je vprašal krojača:

»Ali imate modro sukno za obleko?«

»Ne!« je na kratko odvrnil krojač.

»Kako to?« se je začudil Janhuba. »Vi morate imeti modro sukno za obleko!«

»Nimam!« je spet odgovoril krojač. »Vprašajte pri kom drugem.«

Tedaj je izza zavese stopil Ratko Vujović:

»Le pusti jih sem, saj so naši! On je pač Slovenec in namesto da vpraša za plavo blago, je vprašal po slovensko: za modro blago.«

■ Stari in novi mostovi

Na drugem zasedanju AVNOJ v Jajcu je Marko Vujačić vprašal tovariša Tita:

»Zakaj so v delovno predsedstvo izvolili toliko nas starih?«

Tovariš Tito se je nasmejal in vprašal:

»No, tovariš Marko, kako gremo čez reke?«

»Po mostovih!«

»Vidiš, dokler ne zgradimo novih, železnih in betoniranih, uporabljamo za prehod še kar stare.«

■ Zanesljiva orientacija

Na Krimu je bila Prešernova brigada nekoč obkoljena kar štirideset dni. Ker so več dni jedli le juho in neslano meso pobitih sovražnikovih mul, so med borci začele razsajati razne prebavne bolezni, posebno dizenterija. Vrhu vsega je prišel še ukaz za premik: v hitrem maršu so morali skozi gozd brez steza in potov prehoditi dolgo relacijo. Ko je glavnina prispela na cilj, so ugotovili, da manjka le dvajset partizanov. Čez dve uri so pa začeli tudi ti prihajati.

»Kako ste se pa mogli sami orientirati?« so jih vprašali.

»Prav lahko — po vaših sledovih, po kupčkih...«

Dediščina na šahovski deski

Jugoslavija je za Sovjetsko zvezo druga svetovna šahovska »velesila«. Šah je pri nas tako priljubljen, da včasih odigra važno vlogo v kaj nenavadnih zadevah.

V bosenskem kraju Donja Ljubija sta nedavno brata S. in U. H. rešila na šahovski deski vprašanje dediščine po njunem očetu:

Očetovo imetje bi se moralo razdeliti na osem enakih delov — vsakemu otroku po en del. Toda brata S. U. sta se domenila, da za njima pripadajoča dela odigrata partijo šaha. Tisti, ki dobi, bo dedoval tudi bratov del. Zmagal je U. in premagani S. je čez nekaj dni na zapuščinski razpravi odstopil svoj delež bratu.

Za kadilce pozabljivce

Na osnovi patenta nekih Zagrebčanov bo karlovško podjetje »Ognjen Prica« kmalu poslalo na trg praktičen izum: cigarete in vžigalice v isti škatli.

Vžigalic bo v škatli toliko kot cigaret; narejene bodo iz kartona, ki bo premazan s parafinom in se bodo uprasnile na gornji strani škatle. Ta »dvojček« bo le za 2 dinarja dražji kot same cigarete. Tako bo škatla privlačna ne samo za pozabljive, temveč tudi za varčne kadilce, ker bo cenejša, kot če kadilec kupi cigarete in vžigalice posebej.

Ko sta s Sony bila spet v avtomobilu, ga je vprašala:

»Kam naj vas zapeljem?«

»V New York. Imam še neke opravke,« ji je odgovoril.

»Moral bi se odpočiti,« je rekla.

»Še ne utegnem. Moj seznam nekaterih ljudi še ni izčrpan...

Med velikimi gangsterji, in samo nje štejem, so mi ostali še štirje.«

»Vem,« je rekla Sony. »Kje bi našli ‚Nevidnega gospodarja', mi ni znano. Peter Myme pa je gotovo v ‚Papagaju' in čaka, da se vrneta Geoffrey in Datch.«

»Ali Myme ni vaš prijatelj?«

»Nimam prijateljev,« je odgovorila ostro. »Odpeljala vas bom k Petru. Imam ključ od ‚Papagaja'.«

Angel se je zamislil. Zakaj ga Sony Rake vozi v ‚Papagaj'? Izdajstvo?... Neumnost! Potem ne bi bila zgrabila Geoffreyja za roko, ko je hotel streljati. Njega, Angela, sploh ni vprašala, zakaj počenja vse te stvari po New Yorku. Najbrž misli, da je vmes maščevanje...

c O o

V zadnji sobi ‚Papagaja' je Peter Myme praznil svoj zadnji kozarec whiskyja in zehal.

»Vraga, Geoffreyja in Datcha še ni nazaj, Tony, ko prideta, naj se oglasita pri meni.

»Bom šef!« barman Tony je pokimal.

Peter Myme je zavil skozi prazno dvorano v spremstvu svojih dveh čuvajev. To so bili še edini gostje ‚Papagaja'. Nenadoma se je Myme ustavil in zaklel:

»Hudiča! Ta dva bedaka sta odpeljala Angela z mojim avtomobilom. No, kaj čakaš?« je zabrusil enemu. »Pokliči mi taksi!«

»Grem tudi jaz z njim. Se bom vsaj malo zraka nadihal,« je rekel drugi. Oba sta odšla, Myme pa se je ustavil ob biljardu in nenadoma pomislil na Angela.

»Škoda zanj,« je zamrmral. »Hraber je, toda — nor. Pustolovec. Ali to partijo je zgubil...«

Spretno je sunil belo kroglo. Zdajci pa je za hrbtom zaslišal miren glas:

»Ne, Peter Myme, nisem zgubil!«

Myme je otrpnil. ‚Saj sanjam' si je rekel, potem pa se naglo obrnil in lasje so mu vstali. Za njim je res stal Al Brook — Angel, z revolverjem v roki in se smehljal z ledenim, neusmiljenim nasmehom.

‚Prikazen', je pomislil Peter Myme, saj se s takega »sprehoda« ni še nihče vrnil živ.

»No, Peter Myme — kaže, da si danes pil malo več, kot se za gentlemana spodobi,« mu je rekel Angel. »Daj no, stari, osvesti se!«

Myme je z odprtimi usti in izbuljenimi očmi strmel v Angela. Spoznal je, da ne sanja, da se bliža nekaj, čemur ne more več uteči... Ozrl se je proti vratom: morda se bosta zdajci vrnila njegova čuvarja? Toda po Angelovem nasmehu je uganil, da so vrata zaklenjena. Tudi na vratih v zadnjo sobo se je kljuka zaman premikala. Tony je bil prav tako zaklenjen.

Angel se je z revolverjem v roki usedel na rob biljarda.

»Žal mi je, Myme, da sem te tako prestrašil. Kaj hočeš, tudi ti si plašil ljudi vse svoje življenje, zato je prav, da sedaj preizkusiš strah na lastni koži. Saj meni tudi ni preveč ugajal »sprehod« s tvojima pokojnima prijateljema. Aha, pozabil sem ti povedati, da te Geoffrey in Datch čakata...«

»Kje?« je zjecljal Myme.

»Hm, kje neki? V peklu. Tam, kamor si hotel poslati mene.«

Myme je molčal, gledal v tla, kakor da premišlja, v resnici pa je izpod čela opazoval cev Angelovega revolverja. Bolje, da poskusi in tvega vse, kar še more.... Angel je revolver res držal v roki, ki pa jo naslanjal na rob biljarda, zato je bila cev obrnjena v tla.

Bliskovito in z vso močjo je Peter Myme sunil kroglo, ki je bila pred njim. Bil je v takih sunkih pravi mojster. Bela krogla je skočila po mizi in zadela revolver s tako silo, da je Angelu zletel iz rok.

Myme se je nasmejal in se zgrabil za zadnji žep. Toda Angel je bil hitrejši. Roka mu je švignila po rdeči biljardski krogli in preden je Myme utegnil dvigniti revolver, ga je krogla zadela v čelo. Zgrudil se je brez glasu...

Angel je pobral svoj revolver in se previdno sklonil nad gangsterja. Potem se je zravnal in zabrundal:

»Konec je z njim!«

Odpel mu je suknjič, vzel iz žepa denarnico in jo urno pregledal. Ničesar posebnega ni našel, le listek, na katerem je pisalo:

»V-t, V-f-d S-72-73-16 (12-13).«

»Mislim, da vem, kdo je sedaj na vrsti,« si je rekel in spravil listek.

Stopil je iz bara na ulico in mirno zavil za vogal, kjer ga je v avtomobilu čakala Sony Rake.

STIRIINDVAJSETO POGLAVJE

»Kako je?« ga je vprašala.

»Mrtev.«

»Pripovedujte.«

Angel ji je povedal, kako je bilo v »Papagaju« in da je Mymeja ubila biljardska krogla.

»Videla sem vaš seznam »obsojenih« oseb. Na njem je tudi moje ime. Zakaj?«

»Veste, pri vašem imenu bi bil moral postaviti vprašaj. Zapisal sem si ga zaradi tajinstvenosti, ki vas je obdajala. Slišal sem, ko ste telefonirali sodniku Dolldyju... Rešili ste me pri Ullmanu, nocoj tudi. Rad bi bil zvedel, kdo ste, zakaj pripadate bandi »Nevidnega gospodarja«... Sem pač radoveden. Ko ste nocoj rekli Geoffreyju, naj me pusti, ker tako zahteva »Nevidni gospodar«, ste se zlagali, kajne?«

Sony je nekaj časa molčala, potem pa odgovorila:

»Da, zlagala sem se..., »Nevidni gospodar« je prav tako na vašem seznamu. Mislite tudi njega spraviti v kraj?«

»Njega še prav posebno!«

»Vi ste odločen človek. Nič vas ne zaustavi.«

»Da,« je rekel Angel. »Nalogo, ki sem si jo naprtil, moram izpolniti. Čimprej. Sem že utrujen.«

»Mislim, da bi jaz lahko našla »Nevidnega gospodarja«, je rekla Sony po dolgem molku. Samo jaz ga poznam.«

Angel kar ni mogel doumeti, da sedi zraven ženske, ki pozna največjo skrivnost New Yorka in ki njemu, Angelu lahko pomaga....

»Od kdaj ga poznate?«

»Spoznala sem ga pred tremi leti, prej, kot je postal »Nevidni gospodar«. Rešil me je bede.... Potem je razkril svoj načrt. Bil je odločen. Jaz sem mu pomagala vzpostaviti zvezo z ljudmi, ki jih je potreboval. Bila sem njegov sel. Vse do nocoj....«

»Ali ste ga sedaj zapustili?« je začudeno vprašal Angel.

»Ne. Le svoje misli o njem sem spremenila.«

»To je vsekakor zelo bistroumen človek.«

»Da. Sprva sem mislila, da ne bo vzdržal niti teden dni, dasi je bila njegova zamisel izvrstna. Saj je za »gang« razen idej treba še marsikaj. On ni mogel delovati s svojim osebnim nastopom, ker je hotel ostati skrit od začetka do kraja. Sploh pa njemu manjka avtoritete in grobe, divje moči, kar je nujno potrebno za vodjo gangsterske bande. Tega se verjetno zaveda. Zato je uporabil mene, niti telefonsko ni hotel dajati ukazov. On je velik, dokler sam sedi za pisalno mizo in kuje načrte. Zato je že od začetka, že dve leti, nevidljiv za vse svoje pomočnike, razen zame.«

Al Brook je začutil, da se mu v možganih nekaj jasni. Tista luč je bila še daleč, vendar jo je opazil... Nemara nit te skrivnosti ni tako neotipljiva, kot je mislil spočetka.

»Torej ga nihče ni poznal?«

ZA OBČINSKI PRAZNIK PRISRČNO POZDRAVLJA IN ČESTITA

INDUSTRIJA PERILA

NOVO MESTO

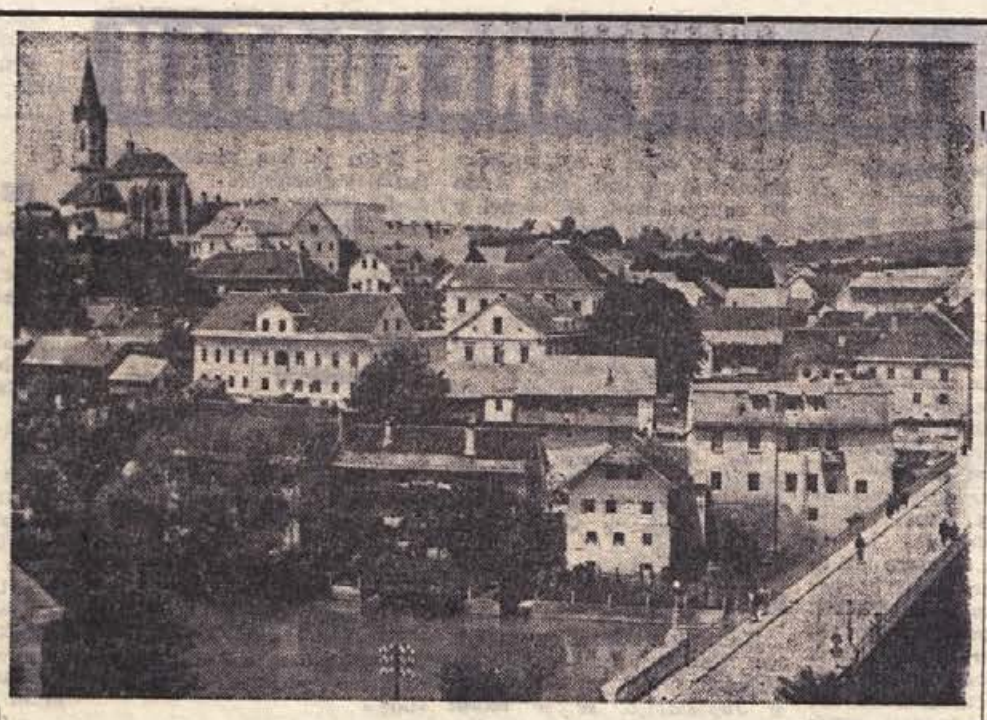

DELOVNI KOLEKTIV

»Kovinarja«

NOVO MESTO

PRIPOROČA SVOJE USLUGE IN ČESTITA ZA OBČINSKI PRAZNIK!

POZDRAVLJAMO DELOVNE KOLEKTIVE V PODJETJIH IN USTANOVAH, KAKOR TUDI PREBIVALCE NOVOMEŠKE OBČINE IN JIM ČESTITAMO ZA PRAZNIK — 29. OKTOBER!

★

SPLOŠNA BOLNIŠNICA

NOVO MESTO

VLAGAJMO TUDI VNAPREJ VSE NAŠE SILE IN SPOSOBNOSTI ZA NADALJNJI GOSPODARSKI, POLITIČNI IN KULTURNI NAPREDEK NAŠE OBČINE!

Občinski ljudski odbor Novo mesto

OBČINSKI KOMITE — OBČINSKI ODBOR SZDL — OBČINSKI KOMITE LMS — OBČINSKI ODBOR ZB — OBČINSKI ODBOR ZVVI IN OSTALE MNOŽIČNE ORGANIZACIJE IN DRUSTVA

VSEMU PREBIVALSTVU V OBČINI ISKRENE ČESTITKE!

POZDRAVLJAMO VELIKE USPEHE SOCIALISTIČNE GRADITVE V NAŠI OBČINI IN PRISRČNO ČESTITAMO ZA 29. OKTOBER — OBČINSKI PRAZNIK NOVEGA MESTA!

KMETIJSKO GOZDARSKO POSESTVO

NOVO MESTO

Potrošnikom nudimo vsak dan sveže meso in mesne izdelke v naših poslovalnicah in jim pošiljamo iskrene pozdrave z najboljšimi željami za občinski praznik!

Delovni kolektiv

Keramike

Novo mesto

★

PRIPOROČA SVOJE IZDELKE IN USLUGE TER ČESTITA PREBIVALSTVU NOVOMEŠKE OBČINE ZA 29. OKTOBER!

★

Železnina

TRGOVSKO PODJETJE NA DEBELO IN DROBNO **Novo mesto**

PRIPOROČA NAKUP V SVOJIH POSLOVALNICAH IN ČESTITA PREBIVALSTVU OBČINE ZA NJIHOV PRAZNIK!

MESARIJA

NOVO MESTO

Priporočamo naše krojaške, šiviljske, čevljarske, mizarske, elektro in kleparske usluge in se priporočamo!

ZAVOD ZA REHABILITACIJO IN ZAPOSLOVANJE INVALIDOV

NOVO MESTO

Naj živi 29. oktober — praznik občine Novo mesto!

Trgovsko podjetje **»PETROL«**

LJUBLJANA

poslovalnica Novo mesto

z bencinskim servisom Novo mesto in Otočec čestita in pozdravlja svoje stranke za 29. oktober!

Cenjene stranke ino stalo prebivalstvo občine toplo pozdravlja in ostalo prebivalstvo nakup v svojih poslovalnicah

Trgovsko podjetje TOBAK

LJUBLJANA

skladišče Novo mesto

VSE SVOJE STRANKE KAKOR TUDI PIONIRJE VLAGATELJE TOPLO POZDRAVLJAMO ZA OBČINSKI PRAZNIK IN SE ŠE NADALJE PRIPOROČAMO!

Komunalna banka

606-70

Novo mesto

VSE PREBIVALSTVO, POSEBNO PA KMETOVALCE IN ZADRUŽNIKE POZDRAVLJAMO IN ČESTITAMO ZA PRAZNIK NOVEGA MESTA — 29. OKTOBER!

Kmetijska zadruga Novo mesto

Vse čevljarske delavnice socialističnega sektorja obveščamo, da imamo na zalogi vse vrste usnja tovarne Šmartno po industrijski ceni

Čestitke za 29. oktober!

USNJE IN ČEVLJARSKE POTREBŠČINE

NOVO MESTO

PRIPOROČAMO NAKUP V SVOJIH POSLOVALNICAH, SVOJIM STRANKAM IN POSLOVNIM PRIJATELJEM PA ČESTITAMO ZA OBČINSKI PRAZNIK!

TRGOVSKO PODJETJE

»Prehrana«

NOVO MESTO

VSEM DELOVNIM LJUDEM NAŠE OBČINE POŠILJAMO ISKRENE POZDRAVE IN JIM ČESTITAMO K DOSEŽENIM USPEHOM!

★

PROJEKTIVNO PODJETJE

NOVO MESTO

NOVOTEKS

NOVO MESTO

OBČINSKI PRAZNIK POZDRAVLJAMO Z NEŠTETIMI NOVIMI USPEHI! TUDI VNAPREJ BOMO VLOŽILI VSE SVOJE SILE ZA NAPREDEK TOVARNE IN OBČINE! — DELOVNIM KOLEKTIVOM IN OSTALEMU PREBIVALSTVU PRISRČNE ČESTITKE!

PISMA UREDNIŠTVU

Smo res zapuščeni?

Tovariš urednik!

Tudi jaz sem se odločila napisati nekaj za Dolenjski list iz našega kraja, lahko bi rekla tudi iz najbolj nerazvitega kotička novomeškega okraja. Morda boste ugovarjali, zakaj pravim »najbolj nerazvitega«, češ saj na našo vas prav tako sije sonce kot na druge in odmev tehnike prihaja sem kot kam drugam. Morda imate prav, ampak če vam pa le nekaj problemov razrazložim, boste potrdili za menoj.

Nekoč sem že pisala o tem problemu, pa članka niste objavili. A kljub temu danes ne morem mimo, ne da bi se dotaknila perečega vprašanja, kaj je z elektriko. Vprašanje nam leži kot mora na srcu. »Le kaj je, da ni elektrike?« se zaskrbljeni sprašujemo.

Po vseh vaseh bivše ajdovške občine se je že nekaj izcimilo, le za nas nihče ne skrbi. Pa, ko smo že toliko žrtvovali zanjo, materialno in finančno, se redno udeleževali sestankov raznih organizacij, volitve smo med prvimi zaključili s polnim uspehom ... A nič pa nič. Ostali smo zapuščeni kot da smo v 18. stoletju. Vsaj tako se človeku zdi, če pogleda v 4 km oddaljeni Dobrnič, kjer s traktorjem sejejo, s kombajnom pa žanjejo. Imajo tudi moderen električni mlin in podobno. In to vse samo 4 km od nas!

Zaskrbljeno se oziramo ob polnih kozolčih. Mnogi so si že nabavili mlatilnice in razne električne naprave, le še toka je treba. Tega ni in ni, čeprav smo zanj že toliko žrtvovali ...

Drugi problem je naša cesta, ki je že zdavnaj izgubila svoje ime. Med vojno je bila velikega pomena, danes pa je pozabljena in zapuščena. Le v nujnih primerih se je še poslužujejo. Celo rešilni avto pride komaj blizu. Če bi jo popravili, bi imeli dobro zvezo med Dobrničem, Ajdovcem in Frato. Bila bi tudi velikega gospodarskega pomena.

To sta dva problema, ki jih že deset let rešujejo, pa še nista rešena.

Nada Zupančič,
Podlipa pri Dvoru

Odgovor ELEKTRO Ljubljana-okolica

Po glavnem projektu znašajo stroški za elektrifikacijo okoliša Ajdovec 31,220.000 din. Ta projekt, ki je bil odobren leta 1958, predvideva etapno izgradnjo omenjene elektrifikacije. Po predvidenih etapah je elektrifikacija tega okoliša tudi potekala. V prvi etapi so zgradili transformatorsko postajo 10000/400/950 V na Ajdovcu s priključnim 10 kV daljnovodom v dolžini 4,5 km ter nizkonapetostnim omrežjem za vasi Gor. in Dol. Ajdovec.

Druga etapa je predvidevala izgradnjo nizkonapetostnega omrežja do vasi Plano in gostišča na Frati, ki je tudi še napajano iz transformatorske postaje na Ajdovcu, ter postavitev transformatorske postaje 950/400 V v Srednjem Lipovcu, s priključnim 950 V vodom v dolžini 1.5 km ter nizkonapetostnim omrežjem za vasi Srednji in Mali Lipovec in Skopice.

Tretja etapa je predvidevala postavitev transformatorske postaje v Selah s priključnim 950 V vodom v dolžini 1.6 km in izgradnjo nizkonapetostnega omrežja za vasi Vel. Lipovec in Sela.

Četrta etapa predvideva postavitev dveh transformatorskih postaj: v Podlipi in na Brezovi rebri ter izgradnjo 950 V voda do obeh postaj v skupni dolžini 4,9 km in nizkonapetostnega omrežja v obeh vaseh.

Dela, navedena v prvi, drugi in tretji etapi so zaključena. Od predvidenih del v četrti etapi so postavljeni že vsi drogovi za 950 V voda do transformatorske postaje na Brezovi rebri in Podlipi, prav tako pa so tudi že zabetonirani temelji za omenjeni postaji. Razen tega je dobavljeno že veliko materiala, med drugim tudi oba transformatorja in železna jambora za postaje. Dela v tej etapi so bila prekinjena zaradi pomanjkanja finančnih sredstev. Z elektrifikacijskim odborom, ki je zelo aktiven in zasluži vso pohvalo, se je podjetje že dogovorilo za nadaljevanje del v četrti etapi, ki bodo končana v tem letu.

Tone Stajdohar,
direktor podjetja Elektro-Ljubljana okolica

Obvestilo

Bralce in dopisnike obveščamo, da zaradi pomanjkanja prostora danes nismo mogli objaviti vseh za to številko pripravljenih in poslanih sestavkov.

UREDNIŠTVO

Res le gospodarstvo »na drobno«?

O nekaterih problemih v komunalni dejavnosti, katere zastoj nam že resno škoduje

Hiter razvoj gospodarstva, gledan skozi prizmo novega sistema, prinaša spremembe tudi v komunalno dejavnost. Te spremembe načelno upošteva že petletni perspektivni načrt gospodarstva. V njegovih načelih je namreč rečeno, naj vse komunalne usluge potrošniki plačujejo po ekonomskih cenah, s čimer bi dosegli samostojnost komunalnih opravil. Potrebno je tudi, da se komunalne uprave v občinah reformirajo v samostojne gospodarske organizacije. Na ta način bi komunalni dejavnosti zagotovili samostojen razvoj, ki bi ga omogočalo tudi samoupravljanje v novih organizacijah te vrste po načelih novega gospodarskega sistema.

Te spremembe pa zahtevajo še drugi činitelji, predvsem v krajih, kjer se je osredotočila industrija in z njo tudi prebivalstvo. Nedvomno je v takih področjih komunalna dejavnost še celo potrebna.

Zakaj je komunalna dejavnost cokla v splošnem razvoju? Poglejmo resnici v oči! Še vedno gre za to gospodarstvo »na drobno« (popravilo in gradnja cest, kanalizacija itd.) le 1,17 odstotka narodnega dohodka. Zanj skoraj »ni« investicij, ker smo jih porabili v druge namene. Načela finansiranja so ob tem tako urejena, da sredstva dotekajo največ v obliki krajevnih prispevkov in samoprispevkov, kar pa seveda ne zadostuje. Spričo industrijske rasti bi, razumljivo, pričakovali, da bi komunalna dejavnost le našla ustrezno mesto v celotnem gospodarskem razvoju. Morda so za njen počasni razvoj krive tudi občine, ki niso napravile vsega, da bi lahko uspešneje delovala. Navsezadnje pa niti še ni rešeno vprašanje, kaj spada v obrtno in kaj v komunalno dejavnost.

Najprej analize, potem nova organizacija

Očitno je, da po tej poti komunalna dejavnost ne bo prišla do želenega cilja. Ker pa v zvezi z naraščajočimi potrebami ne smemo dovoliti, da bi še vnaprej ostala prezrta, ko bi šlo za investicije, in bi morala biti prva, ko bi šlo za določena opravila, je potrebno najti izhod, s katerim bi se znebili dolgoletnih in res perečih problemov. Skratka: zagotoviti ji je treba tako mesto, da bo njen razvoj hitrejši, napredek v njenem poslovanju večji in njena produktivnost večja.

Nedvomno bodo potrebne podrobne analize sedanjega stanja v občinah in okraju. Proučiti bo treba vsa tista vprašanja, zaradi katerih je bila in je komunalna dejavnost še cokla ob splošnem gospodarskem razvoju pri nas. Tako bomo ugotovili resnično stanje, predvsem pa bo to boljša osnova za nadaljnje planiranje razvoja posameznih občin.

Analiza naj bi točno popisala vse tiste objekte, ki spadajo v občinah v pristojnost komunalne dejavnosti in na osnovi tega naj bi sestavili predračun za morebitna popravila in gradnje. Proučiti bo treba možnosti za zbiranje sredstev v ta namen, in to pri občinskih ljudskih odborih, posrednih in neposrednih uporabnikih komunalnih storitev in predplačnikih.

Na osnovi dobre analize, ki naj zajame res čimveč komunalnih vprašanj, najbrž ne bo težko osnovati komunalno gospodarsko organizacijo. Ta bo razdeljena na samostojne ekonomske ali obračunske enote, a pod enotnim upravljanjem in s skupno administracijo. Vsa komunalna dela bo opravljala samostojno, po pogodbi z občino in s potrošniki. Tako bo zajamčena tudi finančna stran organizacije. V bistvu pa ta ne bo proračunska.

Marsikje ne bo pogojev, da bi ustanovili komunalno gospodarsko organizacijo. V teh primerih bi komunalno dejavnost prenesli na krajevne odbore, ki so že zdaj uspešno opravljali razna dela. Pobudnik za osnovanje organizacije te vrste bi bile lahko tudi stanovanjske skupnosti, vendar bi pri tem morali ločiti komunalno dejavnost od obrtne.

Ob vprašanju, kje naj se ustanavljajo komunalne gospodarske organizacije, je treba pripomniti, da bi bile najbolj rentabilne tam, kjer bi se dale združiti raznovrstne komunalne dejavnosti. Napak bi bilo imeti eno organizacijo, ki bi se bavila izključno s popravilom cest, urejevanjem kanalizacije, pokopališč itd. kajti novi gospodarski sistem tega ne dopušča. Na to je nujno opozoriti ne le zato, ker bi bile organizacije z več komunalnimi zvrstmi močnejše in stabilnejše, zmožne vseh del, pač pa predvsem zaradi tega, ker bo treba delavcem, ki se bodo pri njih zaposlili, zagotoviti stalno delovno mesto in delo ob vsakem času. Tako bi odpadlo sezonsko delo takega podjetja, prav te raznovrstne panoge pa bi omogočile, da bi stroje lahko vsak čas izkoristili, delavcem pa nudili stalen zaslužek.

Nedvomno prehod od sedanjega zastoja v komunalni dejavnosti na organizacijo komunalnih gospodarskih organizacij ne bo opravljen čez noč. Tega tudi nihče ne pričakuje, saj je spričo sedanjega stanja na videz že kar težko govoriti o kakršnemkoli napredku. Toda z dobro voljo in s sposobnimi kadri se bo dalo rešiti še marsikatero vprašanje, ki se nam zdi zdaj nerešljivo.

Kaj bo prinesel novi zakon

Ta zastoj v komunalni dejavnosti pa ni le v našem okraju, saj ga poznajo celo v gospodarsko bolj razvitih predelih Slovenije. Ker so mnoga vprašanja skupna, a pereča, pravega izhoda pa doslej ni nihče našel, je v razpravo posegel tudi republiški sekretariat za soc. politiko. Zakon, ki ga ta pripravlja, bo uredil mnogga vprašanja s področja komunalne dejavnosti, predvsem pa bo uredil vprašanje organizacije komunalne dejavnosti in določil, ali je potrebno imeti upravo ali podjetje. Ta zakon bo tudi točno ločil komunalne storitve od obrtnih.

Vprašanje komunalne »opremljenosti« zemljišča je naslednje važno poglavje v bodočem zakonu. Pod to »opremljenostjo« razumemo, koliko je na določenem zemljišču že raznih naprav in objektov (vodovod, kanalizacija, vodnjaki, razsvetljava in podobno) in koliko tega še primanjkuje. V zvezi s tem se bo povečala vrednost mestnih »opremljenih« zemljišč in bo zakon tudi predpisal, kolikšna sredstva naj bi interesenti prispevali za komunalna dela.

Seveda zakon sam ne bo odpravil težav, ki jih po reformi komunalnih organov ne bo malo. Če se bodo pristojni organi v komunah nalog zavestno lotili in sproti reševali vprašanje komunalne dejavnosti, če ne bo v našem gospodarstvu več podobnih »cokel« itd., lahko upamo, da se bodo komunalne gospodarske organizacije lepo uveljavile, predvsem pa, da bodo kos vsem potrebam, ki nastajajo hkrati s hitrim gospodarskim razvojem v okraju oziroma v komunah.

Prerez uspehov sodobne elektronike

Na letošnjem osmem mednarodnem sejmu sodobne elektronike v Ljubljani (od 21. do 29. oktobra) razstavlja 105 domačih in tujih podjetij iz Anglije, Avstrije, Belgije, Danske, Nizozemske, Italije, Japonske, Švice, Švedske, ZDA, Zahodne in Vzhodne Nemčije. V glavnem so razstavljene telekomunikacijske, radijske, televizijske in avtomatizacijske naprave, razen tega pa je prikazanih več sestavnih delov, predmeti merilne in vakuumske tehnike ter več vrst jedrskih naprav. Za domače obiskovalce je zanimiv paviljon »Jurček«, v katerem so razstavljeni dosežki jugoslovanske jedrske tehnike.

Na sejmu razstavljajo vsa večja jugoslovanska podjetja, ki se bavijo z elektronsko tehniko: »Belind« iz Beograda, »Zavodi RR« iz Niša, »Rudi Čajavec« iz Banja Luke, »Radioindustrija« iz Zagreba in druga. V okviru poslovnega združenja za avtomatizacijo, ki vključuje »Elektrosignal« iz Ljubljane, »Energoinvest« iz Sarajeva, Institut za elektroniko in avtomatiko iz Ljubljane, kranjsko »Iskro« in druge, razstavlja tudi inozemski koncern ITT, s katerim so naša podjetja že začela sklepati pogodbe o medsebojnem sodelovanju. Prav to sodelovanje je dokaz, da se jugoslovanska elektronska industrija vedno bolj uveljavlja tudi v svetu.

Včeraj in predvčerajšnjim je bil v Ljubljani simpozij o električnih meritvah in merilni opremi, na katerem so jugoslovanski strokovnjaki prebrali nad 50 referatov o domačih dosežkih in uspehih na področju avtomatizacije.

Mednarodni sejem sodobne elektronike bo odprt do nedelje, 29. oktobra, zato ga čimprej obiščite! Videli boste take predmete in naprave, o kakršnih pred leti še nismo mogli misliti.

Ruševine se umikajo prostoru za metliški hotel

V središču Metlike — na Dragah — lahko vsakdo še vedno opazi ostanke bombardiranja v NOB: na pol porušeno Ogulinovo hišo. Tega bo kmalu konec, kajti prejšnji teden so začeli tukaj kopati temelje za nov hotel. Začetna sredstva za odstranitev dveh hiš in izkop temeljev so zagotovljena in lahko upamo, da bodo pripravljalna dela za novi hotel letos končana.

■ V novomeški občini je 39 osnovnih šol s 7005 učenci in 233 učitelji. Na vsako šolo pride povprečno 6,6 oddelkov z 200 učenci, na oddelek pa 30 učencev z enim učiteljem. Letos obiskujejo osnovne šole 3604 fantje in 3401 deklica. 453 učencev razred ponavlja.

Občinski komite ZKS je ostro obsodil nepošteno delitev osebnih dohodkov

V soboto je bila IV. redna seja občinskega komiteja ZK. Razpravljali so o problemih delitve dohodkov in razponu osebnih dohodkov. Ugotovljeno je bilo, da vodstva nekaterih podjetij v občini ne poznajo dovolj vsebine novega gospodarskega sistema. Pri delitvi dohodka se dogajajo hude nepravilnosti. Peščica vodilnih ljudi v nekaterih podjetjih si brezobzirno, brez sramu neopravičeno deli visoke mesečne dohodke. Zastavljeno je bilo vprašanje, če o teh nepravilnostih vedo organi družbenega samoupravljanja in kaj pravijo o tem zaposleni v teh podjetjih. Člani komiteja so ostro obsodili nepošteno delitev osebnih dohodkov, saj je to očitno izigravanje sistema delavskega samoupravljanja in socialistične demokracije. Komite se je soglasno zavzel za poostritev družbene kontrole in sprejel več pomembnih sklepov:

— gospodarskim organizacijam se priporoča, naj pohitijo z izdelavo pravilnikov o delitvi čistega in osebnega dohodka; pri izdelavi teh pravilnikov naj sodelujejo vodstva sindikalnih podružnic, organi družbenega samoupravljanja in proizvajalci;

— skličejo naj se sestanki kolektivov, na katerih naj se na razumljiv način poroča delavcem o stanju v podjetju, zlasti o plačah, dnevnicah in prevozniih stroških nekaterih ljudi v podjetju;

— ponovno je treba proučiti cene in vrednost delovnih mest, ker je največ napak pri delitvi dohodkov ravno v prevelikem razponu;

— v podjetjih naj se izdelajo notranja pravila, ki naj bi jih imel vsak zaposleni.

Na seji komiteja so nadalje razpravljali o organizaciji večernih političnih šol in o pripravah na udeležbo pri proslavi na Bučki 31. oktobra.

O problemih delitve in razmerjih osebnega dohodka v nekaterih podjetjih v občini bomo obširneje še poročali.

D. K.

■ Po združitvi z Žužemberško občino ima novomeška občina 45.215 ljudi.

NOVO GOSPODARJENJE V CESTNEM PROMETU

V pripravi sta dva zakona, ki bosta urejala vprašanja naših cest: zakon o javnih cestah in zakon o cestnih objektih. Zakon o javnih cestah vključuje tudi novo kategorizacijo cestne mreže. V zvezi s tem pripravlja OLO v Novem mestu poseben odlok o novi razporeditvi cest na razrede.

Dejstvo je, da sedanja kategorizacija cest, ki velja v našem okraju že leta in leta, ne more več veljati, saj se je medtem že marsikaj spremenilo. Predvsem pa je treba to vprašanje reševati v zvezi z vse večjo pristojnostjo komun. Predvideno je, da bodo morale komune potem skrbeti tudi za tiste ceste, ki se bodo prekategorizirale v nižji razred. Prav tako bo dobil OLO v upravo vse ceste, ki so okrajnega pomena.

Zakon predvideva, da bo potem v okraju le 530 km cestišč I. reda (prej 596 km), torej pride v upravljanje OLO novih 66 km cest. V okraju pa je 2263 km cest od prve do četrte kategorije. S prekategorizacijo bo potem precej več cest II. reda (II. red spada v pristojnost OLO), še več pa cestišč III. reda, za katera bodo morale skrbeti komune. Seveda osnutek zakona ne pove vsega; tako na primer ne pove, kako je tam, kjer pripelje iz sosednje republike cesta prvega reda, pri nas pa se nadaljuje v cesto II. ali celo III. reda. Ker že sam razred pove, koliko je določena cesta vzdrževana oziroma vredna, bi bilo prav, da bi v takih primerih prevzeli višji razred, saj gre navsezadnje tudi za dobro povezavo s sosednjo republiko.

V osnutku republiškega zakona je še rečeno, da bodo za cestišče skrbela nova cestna podjetja. V republiškem merilu so tri inačice glede števila cestnih podjetij. — Najprej bi imeli 3 taka podjetja za vso Slovenijo. Ta razporeditev cestnih podjetij bi predvsem temeljila na cestnih bazenih (za več okrajev eno podjetje). Predlog je tudi, da bi imeli 4 do 5 podjetij; pri tem je mišljeno, da bi se združila močnejši in šibkejši okraj. Še najboljši predlog je, da bi osnovali cestna podjetja v vsakem okraju zase. O tem so razpravljali tudi pristojni organi v našem okraju in kaže, da bo pri nas zadnja inačica še najboljša rešitev za vzdrževanje cest.

Predvidena je tudi skupnost cestnih podjetij za Slovenijo. Njena naloga bi bila usmerjati delo posameznih podjetij in jim pomagati. Vzdrževanje javnih cestišč pa bi nadzorovali republiški, okrajni in občinski cestni inšpektorji.

Važno vprašanje v zvezi z novim gospodarjenjem je finansiranje cest. Računajo, da bo glavni vir dohodkov za vzdrževanje cestišč dotekal z raznimi pristojbinami za uporabo javnih cest, deloma sredstev, ki jih bodo dobili pri prodaji bencina in plinskega olja, iz pristojbin za uporabo javnih cest, delom sredstev, ki jih bodo dobili šanje zelo važno in da bo treba najti čimboljšo rešitev za dobro finančno stanje cestnega podjetja.

Novi zakon bo prinesel nedvomno tudi precej težav in negodovanja, predvsem pri občinskih ljudskih odborih, ker bodo dobili v upravljanje nove kilometre cest z ker bodo dobili v upravljenje nove kilometre cest. Z njihovimi predlogi in s prilagoditvijo zakona o cestah v našem okraju pa se bo našla najboljša rešitev za ureditev vprašanj o cestah in cestnem prometu.

NOVO MESTO: že 9.119 prebivalcev

Novo mesto — ožje mestno jedro — ima po zadnjem štetju 6844 ljudi, kar je za 1710 prebivalcev več, kot jih je imelo l. 1953. Mesto z bližnjo okolico oziroma že s predmestjem pa ima zdaj 9119 ljudi, kar je za 2275 več kot ob štetju pred osmimi leti. Prebivalstvo bližnje okolice, kamor prištevamo Ločno (214 ljudi), Šmihel pri Novem mestu (452), Irčo vas (223), Gotno vas (349), Žabjo vas (360), Bršlin (451) in Cegelnico (226), se je v tem času povečalo za 431 ljudi. Lahko torej pričakujemo, da bo imel sedež občine in okraja kmalu 10.000 ali še več prebivalcev.

Brežiški grad je spomenik!

Sedim na terasi restavracije Grič ob avtomobilski cesti na Čatežu. Kot na dlani ležijo Brežice, lahko preštejem dimnike hiš onkraj obeh mostov — čez Krko in Savo — dobro vidim celotno naselje Čatež; pogled pa seže še dalje po dolini Save in Sotle. Globoko pod mano se v umazano Savo izliva zelena Krka.

Ob dobri črni kavi se zagledam v brežiški grad. Nehote se zamislim. — Orjak, ki so te zgradili žulji tlačanov, ko so morali služiti gospodi! Kljuboval si času skozi stoletja, odbijal napade sovražnikov in danes si v ljudski lasti? — Pravijo, da je grad zgodovinski spomenik. Toda... Zatirano ljudstvo ga je zgradilo, svobodno ga upravlja. Mar ne velja spoznanje, da je eden največjih ohranjenih spomenikov pri nas?

V Brežicah sem iskal lastnika gradu. Posavski muzej ni njegov gospodar, tudi stanovalci v gradu ne. Ostane le še občina. Ogledoval sem čudovite freske v veliki viteški dvorani. Baročne podobe so bile žalostne in škodoželjni škrat se je režal iz nekega kota. Zakaj? Treba je samo bežno iti po stopniščih, hodnikih in dvoriščih — in odgovor je tu...

V gradu je Posavski muzej. Prostori v drugem nastropju so pretesni, mačehovsko odmerjeni muzeju. Zakaj ne bi bil celoten grad muzej ali vsaj eno nadstropje? »Prav imate, tovariš, toda vse je zaman. Ne gre in ne gre, čeprav bi radi,« pravijo na upravi muzeja.

Obsedel sem na starinskem stolu odlično urejenega muzeja. Blagodejni hlad me je zazibal v sanjarjenje... Polnoč je odbila. Iz okvirjev so stopili upodobljeni velikaši, nadute plemkinje in kmečka raja. Zdaj ci se sprehajajo po gradu. Zadržani koraki so značilni za plemiško »vzvišeno« hojo. Dame vihajo in si zatiskajo nosove. Slišim glasove, ki ukazujejo: »Služabniki, metle v roke! Ženske po vodo in ribajte! Zidarji, po apno in čopiče v roke! Le kakšna so stopnišča in hodniki! Naj bo to naše bivališče?

Prešerni glas veseljaka prevpije vrvež. Vino voham. »Vsi v viteško dvorano, gotovo je tam veselica!« Zdramim se. Siromak, ni veselica, le podjetje »Vino« ima svoje kleti v gradu. —

Prav so imeli prividi iz preteklosti: brežiški grad potrebuje vse mogoče stvari. Prav ima profesor Petre in številni obiskovalci muzeja. Prav imamo tudi mi. Toda, kdo je tisti, ki bi napravil red?

Grad, ki ga prištevajo med najlepše zgodovinske spomenike pri nas, je ljudska last in ljudje stanujejo v njem. Upravičeno se sprašujemo, kaj menijo o svojem bivališču stanovalci in hišni svet. Ne pozabimo, da drugod porabijo milijone za obnovo. Ali ne bi o tem razmislili, kajti škoda je vsak dan večja! Neki inozemski strokovnjak je dejal: »Lepa je Slovenija. Imate čudovite spomenike, toda...« Res, vsega je dovolj, le ohraniti in popraviti bi bilo treba. Ne znamo še izkoristiti bogastva, ki ga imamo.

Vsekakor pa bo treba dokončno rešiti brežiško stanovanjsko vprašanje, grad pa naj bo le zgodovinski spomenik! M. T.

Grad v Brežicah

■ **Novomeška občina ima precej gostilniških lokalov.** V teh je po zadnjih podatkih 297 zaposlenih. Promet stalno narašča. Medtem ko so 1959 pretočili za okrog 4 milijone dinarjev pijač, je bil promet v letošnjem prvem polletju že okrog 322 milijonov dinarjev.

■ **Na območju novomeške občine** je 84 krajevnih odborov in 12 krajevnih uradov.

■ **Novomeška komuna ima zelo razgibano trgovino.** — Po zadnjih podatkih je 128 prodajaln, v katerih je 370 redno zaposlenih in 43 vajencev. V primerjavi z lanskim letom je redno zaposlenih 41 ljudi več, 16 vajencev pa je manj. Promet pa je v zadnjih treh letih: 1959 je bilo v trgovinah na drobno za 2.805,579.000 din prodanega blaga, lani je narasel že na 3.381,311.000 dinarjev, medtem ko je znašal v letošnjem tretjem četrtletju že 3.010,790.000 dinarjev.

■ **ObLO Novo mesto ima 16 svetov,** in sicer svet za občo upravo; za notranje zadeve; družbeni plan in finance; industrijo; obrt; kmetijstvo in gozdarstvo ;svet za blagovni promet, turizem in gostinstvo; svet za gradbene zadeve in urbanizem; svet za komunalne in stanovanjske zadeve; svet za delo in delovna razmerja; za prosveto; kulturo; telesno vzgojo; zdravstvo ;svet za socialno varstvo in varstvo družine; ter svet za zdravilišča.

Razstava »Nev'odunum« v Novem mestu

V soboto zvečer so v Dolenjskem muzeju v okviru prireditev ob letošnjem občinskem prazniku Novega mesta odprli razstavo letošnjih izkopanin iz Drnovega. Po otvoritvenih besedah ravnatelja muzeja prof. Janka Jarca je o uspehih dosedanjih izkopavanj govoril kustos Tone Knez, ki je nato tudi vodil po razstavi. Zanimiva razstava, ki jo krasijo lepe fotografije in pomembne nove izkopanine, vabi k ogledu!

ZA NAJHITREJŠO VEZ MED NOVIM MESTOM IN SVETOM

Nagel gospodarski razvoj zahteva od PTT boljšo in hitrejšo povezavo med podjetji, organizacijami, kraji, občinami, okraji in republikami. Tega pa zdaj PTT podjetja največkrat ne morejo opraviti zadovoljivo. Ne bi govorili o nerazvitosti, saj je stanje v poštni, telefonski in telegrafski službi kljub znatnemu napredku še vedno precej pereče. Izdelan je perspektivni načrt za reorganizacijo PTT podjetij. V tem planu je predvidena avtomatizacija telefonije in telegrafije kot tudi modernizacija celotne poštne službe v Sloveniji.

Že začetek polaganja koaksialnega kabla s 1900 zvezami med Ljubljano, Zagrebom in Beogradom ter vsemi republiškimi središči v državi pomeni novo obdobje hitrih, kvalitetnih in mnogoštevilnih zvez. Temelj tega razvoja bo prav gotovo najmodernejši kabel med Ljubljano, Celjem in Mariborom na eni, ter moderna kablovska povezava med Ljubljano, Postojno, Koprom in Trstom na drugi strani. Načrti bodo uresničeni že v sedanjem petletnem obdobju. Razen tega bo tranzitna avtomatska medkrajevna telefonska centrala v Ljubljani povezovala Slovenijo z vsemi gospodarskimi središči v državi. Slovenija se bo tako uvrstila med najmoderneje razvite evropske predele v PTT službi. Hkrati s tem pa bo marsikaj novega tudi na poštah. Novo transportno podjetje, ki ga bodo v ta namen ustanovili, bo skrbelo, da bo sleherni kraj na Slovenskem dobival poštne pošiljke brez zamude in že v zgodnjih jutranjih urah.

Načrt predvideva izboljšanje PTT usług tudi v novomeškem okraju. Kolektivi PTT so se zato odločili, da se v Novem mestu zgradi veliko in moderno poštno poslopje z avtomatsko telefonsko centralo, ki bo povezana z Ljubljano po dvanajstih kanalih, hkrati pa bo omogočena avtomatska zveza Novega mesta s katerimkoli krajem v državi. Prvi sadovi teh naporov so v središču našega okraja že vidni, saj se bo kolektiv PTT podjetja v Novem mestu v nove prostore preselil že v času letošnjega občinskega praznika. Nadalje bo avtomatizacija zajela še Posavje in druge kraje v okraju ,kot Stražo, Metliko itd. Vse centrale, ki jih bodo v naštetih krajih gradili, bodo povezane z novomeško glavno avtomatsko centralo, in po VF sistemu tudi z Zagrebom. — Preurejena bo še telegrafska služba. Namestili bodo več najmodernejših telegrafskih naprav, ki bodo tudi omogočale nemoteno povezovanje z vsemi kraji v Jugoslaviji.

Z ureditvijo teh vprašanj bo odpadlo še marsikaj drugega. Potem bo odveč vsako negodovanje na račun poštnih uslužbenk, pa tudi na račun čakanja na krajevne ali medkrajevne pogovore. Omogočen bo pogovor ob vsakem času, z vsakim krajem, okrajem in republiko. Torej bodo prednosti novih avtomatskih central v primerjavi s sedanjim stanjem v PTT službi velike.

(Podatki iz govora tov. Jožeta Gerbca, direktorja PTT skupnosti Slovenije, ob letošnji otvoritvi nove pošte v Črnomlju).

POZDRAVLJAMO VSE DELAVCE, KMETE, LJUDSKO IZOBRAŽENŠTVO, MLADINO IN VSE OSTALE DELOVNE LJUDI V OBČINI NOVO MESTO. PRIZADEVAJMO SI TUDI VNAPREJ ZA GOSPODARSKI RAZVOJ IN DVIG NAŠE KOMUNE!

SGP „PIONIR“

NOVO MESTO

VSE GRADBENE, AVTOMEHANIČNE IN OSTALE USLUGE OPRAVLJAMO KVALITETNO IN PO ZMERNIH CENAH. CENJENIM STRANKAM SE ŠE NADALJE PRIPOROČAMO!

LOJZE DOLINAR: VRNITEV
Kip je mojster podaril umetnostni zbirki osnovne šole v Kostanjevici, posnetek pa je iz filma Jožeta Bevca »Vlaki vozijo mimo . . .«, za katerega je režiser napravil nekaj posnetkov tudi v kostanjeviški šoli

ZAPISKI Z OBČINSKE KONFERENCE SVOBOD IN PD V BREŽICAH

Večjo pomoč, razen nje pa tudi boljše razumevanje!

Občinski svet Svobod in PD v Brežicah je na svojem občnem zboru v nedeljo, 22. oktobra, načel tri vprašanja: zakaj je za kulturnoprosvetno delo tako malo sredstev, zakaj ni prostorov za umetniške prireditve in zakaj gredo te prireditve tako neopazno mimo večine javnosti. Skoraj vsi delegati so se v razpravi zavzeli za to, da bi novo izvoljeni odbor v prihodnje odločnejše nastopal. Skrajni čas je že, da bi vsi, ki vidijo v manjših kulturnih prireditvah le »šušmarstvo«, to dejavnost priznali, če ne drugače, vsaj zaradi truda, ki ga posamezniki in skupine vlagajo v delo in organizacije kulturnih manifestacij. Da je bilo delo kljub težavam uspešno, dokazujejo tudi številna odlikovanja, ki so jih na občnem zboru prejeli kulturni delavci in društva. Med odlikovanci sta novi predsednik občinskega sveta Jakob Drnač in podpredsednik Ivan Vogrinc.

Pomanjkanje sredstev je dandanes že splošen problem. Čeprav ne bi radi razčlenjevali vzrokov, zakaj je tako, pa vendarle kaže omeniti, da je med najbolj zapostavljenimi dejavnostmi v sodobnem družbenem razvoju kulturno-prosvetno delo oziroma da so najbolj prizadete kulturno-prosvetne organizacije in društva. Znana so načela, da se mora človek spričo naglega gospodarskega in družbenega razvoja kulturno plemenititi. Prav tako vemo, da je to predvideno v perspektivnih načrtih okraja in občine. V ta namen se dodeljujejo tudi potrebna sredstva. Zdi pa se, da ta sredstva tako rada »spolzijo« med prsti, da ostane na dlani bore malo za dvig človekove srčne kulture. Seveda tega vprašanja ne bi smeli posploševati, vsaj kar zadeva pomoč s strani družbenih in političnih organizacij, ki so skoraj edine pripravljene pomagati in tudi pomagajo prizadetim kulturno-prosvetnim društvom.

V brežiški občini je prišlo do precejšnjega negodovanja ob razdeljevanju sredstev Svobodam in PD. Ker je bilo denarja manj, kot ga je predvidela dotacija, so delili le najboljšim društvom. Spričo tega so se neupoštevana društva upravičeno spraševala: »Kako in kaj naj pa delamo brez sredstev?« Nedvomno taka politika delitve ni na mestu. Če je sredstev malo, ne gre za to, koliko bo ta in ta dobil, pač pa za to, da se ne bo nihče počutil zapostavljenega. Vsakemu vsaj simbolično vsoto, nikar pa ubijati voljo do dela!

Prostori, prostori . . .

Kulturno-prosvetno delo bi bilo bržčas živahnejše, ko bi imeli dovolj prostorov. Nemalo je primerov, da kulturniki gostujejo v zasebnih hišah ali v prostorih gospodarskih organizacij. V zadružnih domovih so marsikje kmetijski stroji in skladišča. »Toda čemu tako veliki prostori?«, so se delegati spraševali v razpravi. Nedvomno so ti namenjeni kulturnemu življenju na podeželju.

Včasih pride celo tako daleč, da imajo v teh prostorih prednost veselice in druge prireditve. Zdi se, da kulturne prireditve skoraj dosledno odrivajo. Posledice tega so — kakor so delegati v razpravi večkrat omenili — da pride do nespodobnega obnašanja pri dramskih predstavah in glasbenih večerih. Nedvomno je to znamenje majhne srčne kulture povprečno ali podpovprečno izobraženega človeka. Dramske, glasbene in druge prireditve, s katerimi se društva v jesenski in zimski sezoni največ predstavljajo, morda tudi niso tako kvalitetne, da bi pritegnile slehernega občana. Toda izbira in priprava novega je spet povezana s sredstvi. Če bodo hoteli zadostiti novim potrebam, torej uvesti novosti v kulturni repertoar, se bo treba še pogovarjati, predvsem s tistimi, ki zdaj posredno ali neposredno ovirajo dejavnost Svobod in PD. Zato bi bilo pametno, da bi prostore, ki so samo navidez namenjeni kulturnim prireditvam, dali v upravljanje društvom, saj je končno te prostore zgradila družba, kulturno-prosvetna dejavnost pa je del družbene dejavnosti.

Velika korist potujočih knjižnic

Kaj pa knjižnice?

V brežiški občini je 19 knjižnic. V šolskem letu 1960-61 je 2691 bralcev prebralo 26.185 knjižnih del, torej je eno knjigo prebral šele vsak drugi prebivalec. Potrebna pa so nova dela in nova sredstva za nakup.

Kulturne dobrine naj bodo dostopne vsem državljanom. Knjižnic ni povsod, če pa so, so v njih le stare knjige, ki so jih ljudje že prebrali. Koristna je pobuda za osnovanje tako imenovanih potujočih knjižnic. Doslej so knjige v zabojih poslali že v nekaj krajev. Knjige so bile nove, razen tega je bilo vmes nekaj dramskih tekstov, revij in časopisov. Dramske sekcije v teh krajih so tako prišle hitro do odrskih besedil. Kaže, da so te knjižnice s 1000 do 2000 knjigami dosegle svoj namen, saj so se ljudje zelo pohvalno izrazili o takem »potovanju kulture«. Koristno bi bilo ustanoviti še več potujočih knjižnic in jih poslati na podeželje, zlasti v jesensko-zimski sezoni.

Za vse kulturne zvrsti

S prostori in knjižnicami imajo Svobode in PD v brežiški občini nemajhne težave. Zelo uspešna je bila glasbena dejavnost. Vendar so tudi tej premalo pomagali. Godba na pihala iz Brežic, ki vključuje 48 članov, je morala največkrat igrati le »za sendviče«. Nima dovolj inštrumentov, pa tudi sredstev za nabavo ne, Vendar imajo ljudje izredno voljo za uk in nastope.

Nova oblika kulturno-umetniške dejavnosti naj zaživi predvsem v televizijskih in drugih klubih pri posameznih društvih. Možnosti za delo je veliko. V okviru tega bi lahko osnovali tudi radioamaterske, šahovske in druge krožke. Primerna bi bila predavanja, potrebna bo še večja povezava z delavsko univerzo.

Kar zadeva prostore in finančno pomoč, si društva lahko pomagajo po zgledu Krške vasi, kjer se v okrilju sekcije pri SZDL odvija vsa kulturno-prosvetna dejavnost. Ne trdimo, da bodo pogoji povsod tako ugodni, vendar njihovi uspehi dokazujejo, da se problemi dajo reševati.

Vsekakor bo potrebna večja pomoč odbora. Ta ne bi smel samo registrirati uspehov ali neuspehov posameznih društev in Svobod, pač pa jim svetovati in nakazati pravo pot. Odpraviti bi bilo treba lokalistične težnje v zvezi z dodeljevanjem pomoči, zato ni nujno, da so v odboru zastopani vsi kraji. Novi odbor bi moral biti res trdna roka, organizator kulturnih prireditev ne glede na kraj, pač pa na potrebe.

IVAN ZORAN

Z LETNE OBČINSKE KONFERENCE SVOBOD V OBČINI VIDEM-KRŠKO

Kultura in njene dobrine naj postanejo naša vsakdanja potreba

»VEMO, DA BOMO MORALI TUDI MI Z DELOM SAMOSTOJNO ZAČETI . . .«, je dejal v nedeljo, 22. oktobra, na občinski skupščini Svobod in prosvetnih društev v Vidmu-Krškem najmlajši delegat Rajko Stupar, učenec osemletke, ki je zastopal pionirje in mladince, vključene v Svobode in PD. ». . . zato se zahvaljujemo članom društev, ki nam radi pomagajo, da se usposobimo za kulturno-prosvetno delo.« Pionirji so vključeni v številne akcije. Kako pojo in recitirajo, so pokazali na občinskih revijah; mladi igralci so tekmovali med seboj, katera skupina bo boljša in bo nastopila na okrajni reviji, člani filmskega kluba že snemajo itd.

Poročilo z nedeljskega zbora 59 kulturnih delavcev videmsko-krške občine, ki so zastopali tri Svobode in 12 prosvetnih društev ali skoraj 1000 članov, smo pričeli z razpravo o delu pionirjev in mladine v kulturnih dejavnostih zato, ker so na skupščini o tem obširno govorili. Občinski svet in vodstva društev so vprašanju mladih članov dali vedno prvo mesto. Ne samo, da so jih vključevali kot igralce in pevce, ampak jih v njih sekcijah navajajo tudi na vodstvene naloge in jih usposabljajo za samostojno delo v prosvetnih društvih. V takih pogojih se mladina z veseljem vključuje v delo, zato v večini društev Svobod videmsko-krške občine ne manjka mladine in pionirjev.

O stanju kulturno-prosvetnih društev v občini je poročal predsednik občinskega sveta SPD Matko Matjan, ki je govoril tudi o novih poteh in vlogi SPD za kulturno rast vsega prebivalstva v občini. Njegovo obširno analizo kulturnih problemov in kritiko slabosti v dosedanjem delu so za posamezna področja dela dopolnili člani predsedstva občinskega sveta. Zanimva so bila poročila o delu društev z Rake, Leskovca, Vel. Trna, Vel. Podloga, Antona in drugih. Poudarili so široko aktivnost prosvetnega društva »Lojze Košak« iz Kostanjevice, kjer nastaja močno središče kulturnega turizma. Lepe uspehe so dosegli tudi pri filmski vzgoji, za kar se je veliko trudil filmski klub v Vidmu-Krškem.

Povzemamo le nekaj osnovnih misli iz poročila predsednika in iz zelo konstruktivne razprave, ki je osvetlila vrsto stvari in nakazala smer za nadaljnji razvoj Svobod in prosvetnih društev na delu področja našega okraja, ki je pretežno industrijski.

Svobode in prosvetna društva morajo s svojim delom vzgajati najširše množice, da bo ljudem kultura in njene dobrine vsakdanja potreba. Društva, ki bodo znala s pravilnim delom zainteresirati ljudi, bodo lahko s podporo široko zainteresiranega kroga izboljšala tudi svoje gmotno stanje. Delovanje društva v interesu neposrednih proizvajalcev in prilagajanje njihovim potrebam je že doslej dalo odlične rezultate, predvsem v Senovem in Brestanici. Delegat iz Brestanice je dejal: »Organi samoupravljanja Termoelektrarne redno vnašajo v dnevni red zasedanj problematiko **svojega** društva.«

Novi gospodarski sistem naj tudi kulturni dejavnosti zagotovi redna sredstva. Delegati so predlagali, naj občinski ljudski odbor ustanovi sklad za finansiranje kulture, v katerega naj določi del bruto dohodka komune. V ta sklad naj bi prispevale tudi gospodarske organizacije.

Klubi, dasiravno so v sodobnem življenju nujna oblika kulturnega izživljanja in razvedrila delovnih ljudi, pa si vendar le počasi utirajo pot. Bolj kot vprašanje prostorov in opreme je pereče vprašanje kadra, ki naj klube vodijo, zato bo potrebno še naprej s seminarji usposabljati strokovni kader v društvih.

Prav tako bo moralo novo občinsko vodstvo Svobod in prosvetnih društev storiti več, da bodo stiki med njim in društvi tesnejši. Občinski svet ne sme biti priganjač društev, ampak mora biti usmerjevalec in izvrševalec splošne kulturne politike, društvom pa po svojih organih — sosvetih hkrati svetovalec in vodnik.

V občini so kvalitetne skupine in prav je, da pogosteje obiskujejo manjše in oddaljenejše kraje, v katerih je mogoče organizirati tudi potujoče razstave, predavanja, literarne večere in podobno.

V večurni razpravi so poleg delegatov sodelovali tudi republiški ljudski poslanec Karel Štrban, predsednik okrajnega sveta Svobod Janez Gartnar in sekretar občinskega komiteja ZKS Milan Ravbar. Skupščine so se udeležili tudi sekretar občinskega odbora SZDL Slavko Lipar, predsednik občinskega komiteja LMS Maks Unetič, tajnik občinskega sindikalnega sveta Slavko Šribar, predsednica občinske zveze Društev prijateljev mladine Rezi Pirc in drugi.

Delegati so izvolili nov občinski svet in sosvete za dramatsko, glasbeno, klubsko in izobraževalno dejavnost ter komisijo za filmsko vzgojo. Ponovno sta bila izvoljena za predsednika sveta Matko Matjan, za podpredsednika pa Ante Horjak.

V imenu predsedstva Zveze Svobod in PD Slovenije je Janez Gartnar podelil odlikovanja »SVOBOD« 17 odlikovancem. Občinski svet je organiziral tudi uspel kulturni program. Nastop okteta DPD »Svoboda« iz Senovega, recitatorjev Lidije Kozinc in Stanka Arnška ter zabavnega ansambla STEB iz Brestanice so udeleženci skupščine toplo pozdravili.

Ob koncu lahko ponovimo besede sekretarja občinskega komiteja tov. Ravbarja, da je skupščina dala pomemben prispevek kulturnemu napredku komune.

Prosvetno društvo v Adlešičih je podelilo diplome

14. oktobra je bil v Adlešičih občni zbor Prosvetnega društva, ki se ga je udeležilo 55 članov. Da se za kulturno-prosvetno dejavnost zanimajo tudi družbene in politične organizacije, dokazuje udeležba vseh predstavnikov družbenih organizacij, tako Gasilskega društva, SZDL, ZK, Rdečega križa in drugih. Od občinskega odbora Sveta svobod in prosvetnih društev so bili navzoči Dušan Muc. ing. Branko Peternel in Milena Faleskini, ki so v svojih izvajanjih lepo nakazali nujnost kulturno-prosvetne dejavnosti, se pohvalno izrekli o delavnosti društva in dali nekaj smernic za bodoče delo.

Iz poročila je bilo razvidno, da je v društvo vključena skoraj vsa mladina, pri Prosvetnem društvu pa je tudi sekcija pionirjev, ki je zelo delavna. Društvo je v preteklem letu naštudiralo in dvakrat uprizorilo dramo »POT DO ZLOČINA« in igro »MATI«, sodelovalo je na vseh proslavah spominskih dnevov. Folklorna skupina je izvedla nekaj gostovanj, v okraju, pa tudi izven okraja.

Pred začetkom občnega zbora sta tamburaško društvo in pionirski pevski zbor izvedla nekaj belokranjskih in slovenskih narodnih pesmi.

Za uspešno in požrtvovalno delo v društvu so prejeli sledeči člani diplome: Franc Jaklič, Alojz Cvitkovič Elka Škrabec, Ludvik Adlešič in Martina Miketič.

A. C.

Zdravilišče, turizem in kulturniško mrtvilo

Jutri bo v Dolenjskih Toplicah občni zbor prosvetnega društva »Maks Henigman«. Želja vseh je, da bi spet oživelo kulturno delo v tem kraju, ki je turistično zelo znan in obiskan.

Včasih je bilo kulturniško življenje v Dolenjskih Toplicah zelo živahno. Že od ustanovitve bralnega in pevskega društva (1905) se je začela pestra dejavnost, ki je niso mogle zavreti takratne še tako hude strankarske pravde. — Med drugim je društvo imelo svojo čitalnico, dramsko sekcijo, pevski zbor in tamburaški odsek. Sokolsko društvo, ki so ga ustanovili po prvi vojni, je kulturniško dejavnost še razgibalo.

Po drugi vojni so prosvetno društvo sicer obnovili, vendar ni moglo nikoli tako zaživeti kot njegov predhodnik. Kulturno-prosvetno delo se odvija največ v knjižnici, v kino dvorani in od časa do časa na odru. Dejstvo pa je, da letos Topličani še niso uprizorili nobenega dramskega dela. Tudi petje je zamrlo. Toda če je res, da v Toplicah »že vsak otrok joka po notah«, bi se menda le dalo dobiti nekoga, ki bi »ubral glasove na pravo struno«.

Kot zdravilliški in turistični kraj bi morale imeti Dolenjske Toplice ta vprašanja urejena. Obiskovalcev je vedno dovolj; zato ni bojazni, da bi peli in igrali v prazni dvorani! Naloga občnega zbora je torej nakazati take oblike dejavnosti, za katere bi se našli ljudje pa tudi čas. Zakaj ne bi pritegnili mladih moči v prosvetno in kulturniško delo?

Večerna šola za odrasle v Metliki

Sredi oktobra je začela s poukom osnovna šola za odrasle. Letos je le drugi tečaj. Obiskuje ga 25 tečajnikov iz podjetij in vasi. Šola bo trajala 6 mesecev.

V NEDELJO: ZAKLJUČEK I. DELAVSKIH SPORTNIH IGER V NOVEM MESTU

Pionir in Železnina dobita pokal

Z zaključno slovesnostjo, ki bo v nedeljo, 29. oktobra – na občinski praznik Novega mesta – (ob 9. uri v Sindikalnem domu), bodo uradno zaključili doslej največjo telesnokulturno prireditev v občinskem merilu – I. delavske športne igre novomeške občine. Pokrovitelj iger – predsednik ObLO tov. Ludvik Golob, bo najuspešnejšim ekipam in posameznikom predal pokale, plakete in diplome.

S tem pa letošnje igre še ne bodo zaključene. Ob 11. uri bo skozi Novo mesto sprevod vseh udeležencev letošnjih iger. Nato bodo na Glavnem trgu sprejeli udeležence pohoda ZB, taborników in LMS v Bučko. Za tem bodo Novomeščani lahko priče doslej največjemu in najkvalitetnejšemu »Teku 29. oktobra« – teku po ulicah Novega mesta, za zaključek pa bo na glavnem trgu še slavnostno zborovanje.

Letošnje I. delavske športne nju zapokal in naslov najboljše igre so končane. Doslej smo že postregli z imeni ekip in posameznikov, ki so zmagali v odbojki, namiznem tenisu, atletiki, vlečenju vrvi, balinanju, kegljanju, streljanju, kolesarjenju in malem nogometu, tako da nam preostane še objava rezultatov tekmovanja v šahu in končnih rezultatov v tekmovanju za pokal in naslov najboljše sindikalne podružnice ter za **»pokal množičnosti«**, ki ga prejme tista sindikalna podružnica, ki je na igrah sodelovala z največ tekmovalci v sorazmerju s številom zaposlenih.

V ŠAHU NAJBOLJŠE SODIŠČE

Kot večina drugih je bilo tudi šahovsko tekmovanje v okviru letošnjih iger zelo množično. Sest dni se je za naslov šahovskega ekipnega prvaka sindikalnih podružnic občine Novo mesto merilo 28 štiričlanskih ekip. Po pričakovanju je zmagala ekipa Sodišča, ki je imela najmočnejšo ekipo. Sodišče so zastopali: mojstrski kandidat: Skerlj, I. kategornik dr. Goleč ter sorazmerno močna igralca Picek st. in Cerček.

Precejšnje presenečenje je pripravila ekipa železničarjev – ŽTP, ki ji je v četrtfinalu usp lo premagati favorizirano ekipo Prosvete – lanskega občinskega sindikalnega prvaka – z 2 in pol : 1 in pol. Lužar (ŽTP) je sicer izgubil s Penkom, toda Istenič in Mohorič sta zmagala (s Finkom (!) oziroma prof. Podbojem), Zupančič pa je remiziral s prof. Hočevarjem. To je bilo najvažnejše srečanje v predtekmovanju, ki je izločilo najhujšega konkurenta Sodišča – ekipo prosvetnih delavcev.

Se nekaj pomembnejših rezultatov: ŽTP : IMV 3 in pol : pol, Prosveta : Tehnična sekcija 2 in pol : 1 in pol, KGP : ONZ 3:1, ObLO : DOZ 2:2 (ObLO boljši na prvih deskah), Novoles : IEV Šentjernej 3:1, Sodišče : PTT 3:1, KGP : ObLO 3:1, Elektro : Novoles 3:1, ŽTP : KGP 3 in pol : pol, Sodišče : Elektro 2 in pol : 1 in pol.

V finalu je Sodišče premagalo ŽTP s 3:1 (Skerlj : Lužar 1:0, dr. Goleč : Istenič 1:0, Picek st. : Zupančič 1:0, Cerček : Mohorič 0:1).

Končni vrstni red šahovskega tekmovanja: 1. Sodišče, 2. ŽTP, 3. Elektro, 4. KGP, 5. Prosveta, 6. Novoles, 7. ObLO, 8. PTT, 9. IMV, 10. ONZ itd.

PIONIR JE ZBRAL NAJVEČ TOČK

Ko smo pregledovali rezultate v posameznih panogah in seštevali točke, ki so jih dosegle posamezne sindikalne podružnice v tekmovanju za prehodni pokal in za naslov najuspešnejšega kolektiva na igrah, smo takoj pomislili na **SGP »PIONIR«**, ki že več let načrtno goji vrsto panog in v nekaterih (kegljanje in streljanje) dosega pomembne uspehe celo v republiškem merilu. To gradbeno podjetje že več let sodeluje na republiških tekmovanjih gradbincev, se za tekme načrno pripravija, zato tudi ni nič čudnega, če so imeli v skupni oceni največ uspehov. Skupno je »Pionir« osvojil pet prvih mest in eno tretje, v ostalih panogah pa je bil v glavnem četrti ali peti. To mu je prineslo nič manj kot 866 točk ali 103 več kot ima drugoplasirani Novoteks. Le v šahu in namiznem tenisu so osvojili malo točk (v namiznem tenisu nič, šahisti pa 8), v ostalih panogah pa je bilo najmanjše število točk – 50!

Na drugem mestu je **Novoteks**, ki je bil dalj časa nevaren konkurent zmagovalcu Pionirju, zadnje panoge – šah, kegljanje in delno tudi streljanje, pa so njihove nade pokopale. Skupno so osvojili eno prvo mesto (odbojka), pet drugih mest in eno tretje mesto.

Tretje mesto v skupni oceni je nepričakovano dosegla sindikalna podružnica **Kmetijskega-gozdarskega podjetja (KGP)** s samo 12 točkami prednosti pred četrtoplasiranim **Oddelkom za notranje zadeve (ONZ)**. Tretje mesto je lep uspeh za podjetje, ki ima v svojih vrstah zelo malo aktivnih športnikov. Skupno so osvojili eno prvo mesto, eno drugo in dve tretji mesti.

Četrtoplasirani ONZ sodi v vrsto onih sindikalnih podružnic, ki so nastopale v skoraj vseh panogah. Osvojili so dve prvi mesti, dve drugi in eno tretje mesto.

Ostale sindikalne podružnice niso bile zastopane v vseh panogah, zato imajo tudi precej manj točk kot prve štiri. **IMV**, ki je bil dvakrat prvi in dvakrat drugi, ni imel svojih ekip v kolesarjenju, vlečenju vrvi, balinanju, streljanju ter v ženskem kegljanju, streljanju in ženski atletiki. Če bo za prihodnje leto tudi ženskim ekipam posvetil večjo pozornost, potem bo resen konkurent letošnjemu zmagovalcu – Pionirju. Razveseljivo je tudi šesto mesto IEV iz Šentjerneja.

ŽELEZNINA PREJME »POKAL MNOŽIČNOSTI«

Prireditelj letošnjih iger – Občinski sindikalni svet Novo mesto, je sklenil nagraditi s posebnim pokalom tudi tisto sindikalno podružnico, ki bo na igrah sodelovala z največ člani kolektiva v sorazmerju s številom zaposlenih. Ko so začeli računati, kdo prejme pokal, je kazalo, da bodo razlike v količnikih med Železnino, Sodiščem, Opekarno Zalog in Elektro zelo majhne. **Končno so ugotovili, da pokal najbolj zasluži sindikalna podružnica železnine, ki je na igrah sodelovala s tretjino vseh zaposlenih v podjetju!** Sodišču so prisodili drugo mesto, Opekarni Zalog tretje in Elektru četrto. Zanimivo je, da se je Železnina solidno uvrstila tudi v končnem vrstnem redu sindikalnih podružnic – na solidno 9. mesto (izmed 35) pred mnogimi drugimi, ki imajo precej več zaposlenih. Isto velja tudi za Elektro in Sodišče.

KONČNI VRSTNI RED SINDIKALNIH PODRUŽNIC (po uspehih):

1. PIONIR 868 točk, 2. Novoteks 765 točk, 3. KGP 660 točk, 4. ONZ 648, 5. IMV 400 točk, 6. IEV Šentjernej 260 točk, 7. ŽTP 255 točk, 8. Elektro Novo mesto 231 točk, 9. Železnina 214 točk, 10. ObLO Novo mesto 190 točk, 11. Sodišče 185 točk, 12.–13. Krka in Novoles po 180 točk, 14. Prosveta 130 točk, 15. Opekarna Zalog 125 točk itd. fm

Novo: železničarji - planinci!

S prepričanjem, da se človek krepi na izletih v naravo oziroma na planino, sma člani železniškega vozlišča v Novem mestu začeli razmišljati o ustanovitvi sekcije planinskega društva »Železničar«. Svežina in polet sta železničarju še posebno potrebna. Kako važno je za človeka športno udejstvovanje, pa pove že stari izrek »Zdravo telo, zdravo mišljenje, zdravo delo«.

Že na prvem sestanku so ljudje pokazali izredno zanimanje za planinstvo. 6. oktobra smo povabili predsednika planinskega društva v Novem mestu tovariša Jereba, da bi kaj povedal o pomenu planinstva. Povabilu se je rad odzval in prikazal lepote planin z barvnimi diapozitivi.

Po končanem predavanju se je v novo planinsko sekcijo »Železničar« vpisalo kar 75 železničarjev. Razšli smo se z besedami: »Na svidenje v planinah!«

ADO STRMEC

Dvakrat na drugem mestu

Preteklo soboto je bilo v Mariboru zaključeno odbojkarsko tekmovanje za ženskega prvaka Slovenije, ki ga je organiziral mariborski Branik. Pravico sodelovanja sta imeli prvoplasirani ekipi iz vzhodne lige Branik – Maribor in Fužinar – Ravne ter Partizan – Novo mesto in Partizan – Sežana iz zapadne lige. Pred tekmovanjem je udeležbo Fužinar odpovedal, tako da so tekmovale samo tri ekipe.

Zmagal je Partizan iz Sežane, ki je obe tekmi dobil z rezultatom 3:1 in tako prvič priboril Primorski prvo mesto. Njegova zmaga je bila zaslužena, kjub temu da ekipa ni pokazala najboljše igre, pač pa je bila zelo požrtvovalna. Novomeške odbojkarice so zasedle drugo mesto zaradi slabe kondicije. Čeprav je bila njihova igra najboljša, vseeno niso uspele. Ekipa gostitelja je nekoliko razočarala saj smo vsi od nje pričakovali več.

OK BRANIK : PARTIZAN – SEŽANA 1:3

To srečanje je bilo mrzel tuš za domače igralce. Nihče ni pričakoval poraza, prišel pa je čisto zasluženo. Odbojkaricam iz Sežane je dal precej poguma.

OK BRANIK : PARTIZAN – NOVO MESTO 1:3

Ta tekma, ki je bila na precejšnji višini, je pokazala, da so odbojkarice iz Novega mesta zelo dobre. Njihove akcije so bile dobro zamišljene, zaključni udarci ob mreži učinkoviti in bi rezultat po prikazani igri moral biti 3:0.

PARTIZAN – SEŽANA : PARTIZAN – NOVO MESTO 3:1

Srečanje je potekalo ob reflektorjih, ki so močno vplivali na kvaliteto igre. Na igrišču se je slabo videlo, tako je bila igra začetniška.

Partizana iz Sežane in Novega mesta sta si priborila pravico sodelovanja na kvalifikacijah za vstop v zvezno odbojkarsko ligo, ki bo novembra v Sarajevu.

Obe ekipi novomeškega Partizana, moška in ženska sta tako osvojili drugo mesto v Sloveniji in dokazali, da je novomeška odbojka še vedno na visoki ravni. Dekleta so nastopila v naslednji postavi: Dokl, Robar – Žunič, Keber, Kožuh, Setina, Cuček, Saje.

Slavko Dokl

POKAL: ZA NK »BELA KRAJINA«

V okviru prireditev v počastitev občinskega praznika občine Novo mesto je NK Elan priredil nogometni turnir za prehodni pokal. Turnirja so se udeležili NK Bela krajina iz Crnomlja in Elan in NK Borec iz Novega mesta. Prehodni pokal si je zaslužena priborila Bela krajina, ki je premagala obe novomeški enajstorici. Črnomaljci so pokazali dokaj dober nogomet in dobro kondicijo.

Rezultati: Elan : Borec 2:1, Bela krajina : Elan 6:0 in Bela krajina : Borec 3:2.

Hudi poraz Elana z Belo krajino je vsekakor posledica utrujenosti igralcev, saj so igrali eno tekmo za drugo. Zmaga Bele krajine je vsekakor realna.

V imenu organizatorja tekmovanja je pokal podelil tajnik NK Elana Miro Verbič. Vse tekme je dobro sodil Mrzlak. šf

Lep uspeh mladih nogometašev iz Brežic

V nedeljo, 15. oktobra, so nogometaši NK iz Brežic v Senovem odigrali prvenstveno tekmo spodnje posavske podzvezne lige z nogometnim društvom s Senovega.

Zmagali so gostje z rezultatom 6:1 (1:0). Kljub temu, da je moštvo sestavljeno v glavnem iz mladih igralcev, je zelo uspešno nastopilo. Žal še niso rešena vprašanja vodstva kluba, kar slabo vpliva na razvoj nogometa v Brežicah. Po zadnjem rezultatu sodeč, lahko upamo, da bo to moštvo se marsikomu prekrižalo račune. Gole za goste so dali: Ivan Stefanič (3), Zvone Lapuh (2) in Niko Smiljanič (1). NK Brežice se že ves čas obstoja bori s finančnimi težavami, prepričani pa smo, da bodo merodajni forumi priskočili na pomoč ter zagotovili vsaj tista sredstva, ki so za obstoj nogometa v Brežicah nujno potrebna. I. Z.

ZASLUŽENA ZMAGA KRŠKIH NOGOMETAŠEV

V okviru dolenjske nogometne lige je moštvo iz Krškega zasluženo zmagalo v Brežicah proti domačinom z rezultatom 3:2 (2:1).

Čeravno je Krško igralo v drugem delu igre z desetimi igralci, so igrali napadalno, požrtvovalno in zmagali. Po letu porazov je tudi v krškem nogometu opaziti velik napredek. Poraz Brežičanov je presenetil.

ŠAH

PENKO – OBČINSKI BRZOPOTEZNI PRVAK

V nedeljo je bilo v okviru proslav ob občinskem prazniku Novega mesta odigrano I. občinsko brzopotezno prvenstvo. Zmagal je zanesljivo Igor PENKO, ki je v nekaj zadnjih brzoturnirjih pokazal zelo dobro igro. Prejel je prehodni pokal.

Vrstni red: PENKO 14,5 (oddal remi samo FINKU), PICEK 12, GAJSKI in FINK 10,5, HROVATIČ 9,5, dr. GOLEŠ in ISTENIČ 8, JENKO, MRVAR, KRANJEC, KLEVIŠČAR 7,5 itd.

Odslej bo ta turnir tradicionalen.

V petek je bilo odigrano redno društveno brzopotezno prvenstvo za oktober, na katerem je prav tako zmagal PENKO, pred PICKOM, RADOVIČEM, ŠITARJEM itd.

Slavko ŠITAR

Prvenstvo ekip v kegljanju

Pričelo se je ekipno kegljaško prvenstvo v disciplini 3x200 lučajev na dveh kegljališčih: v Kanižarici in v Novem mestu. Prvenstvo bo dalo drugega predstavnika Dolenjske v republiški ligi, kjer je že Pionir. Prvo kolo je pokazalo, da je ekipa Pionirja še vedno daleč pred drugimi ekipami. Pionir je gostoval v Kanižarici in dosegel zadovoljiv rezultat (Romih 802 keglja, Mrzlak 798 in Hren 792 kegljev).

Na kegljišču Vrhovnik so bili doseženi zelo slabi rezultati. Odvijala se je huda borba za drugo mesto. Zaenkrat je na drugem mestu Razlag iz Brežic, ki vodi za 58 kegljev. Vendar bodo kegljači Rudarji v drugem nastopu kegljali doma. Med posamezniki so malo boljše rezultate dosegli: Gerjevič (Razlag) 756, Stepan (Rudar) 746, Vajs S. (Rudar) 723 kegljev.

Rezultati: **PIONIR** 6139 kegljev, **RAZLAG Brežice** 5646, **RUDAR Kanižarica** 5588, Dolenjske Toplice 5398 kegljev.

Tekmovanje bo zaključeno z drugim nastopom vseh ekip 4. in 5. novembra. (en)

I. liga Novega mesta

Ta teden je bilo odigrano 2. in 3. kolo v prvi novomeški ligi v borbenih igrah. Najboljša rezultata je dosegel Pionir I: odličnih 428 in 388 keljev. Tudi Železničar je zmagal v vseh treh tekmah. Ne ve se pa še, kdo bo izpadel iz lige.

Rezultati: Železničar : Toplice 322:318. Pionir II : Vseh devet 305:279, Pionir I : Pionir II 428:357, Luknja : Pionir II 288:227, Pionir I : Vseh devet 388:306.

Vrstni red: Pionir I 14 točk, Pionir II 12, Železničar 10, Toplice, Vseh devet in Luknja po 4 točke. (en)

BREŽICE : KRŠKO 8:16 (1:6)

V prvenstveni tekmi slovenske rokometne lige so v nedeljo krški rokometaši v Brežicah slavili prvo zmago na tujem igrišču. Gledalcev je bilo 300. Sodnik Janez Zakrajšek iz Celja je dobro opravil delo.

Začetek igre je pripadal gostom, ki so obdržali znatno prednost do konca tekme. Razigranim gostom Brežičani niso bili enakovreden nasprotnik. Poskušali so sicer s posameznimi prodori, vendar jih je nasprotna obramba zanesljivo zaustavljala. Rokometaši iz Krškega so zasluženo zmagali.

Krški igralci so se z osvojitvijo obeh točk povzpeli na sredino lestvice slovenske rokometne lige.

V predtekmi pa je B moštvo iz Brežic premagalo B moštvo iz Krškega z rezultatom 12:11.

V nedeljo bodo Krčani igrali na domačem igrišču s Tržičani.

D. K.

Novomeščani premagali tudi ŽOK

Partizan (Nm) : ŽOK Ljubljana 3:2 (15:11, 12:15, 6:15, 15:12, 15:13)

Naše napovedi, da utegnejo novomeški odbojkarji za zaključek premagati še ŽOK Ljubljano – vodečo ekipo v republiški ligi – so se uresničile. Domača ekipa je zmagala s 3:2 in tako dokazala, da je povsem enakovredna Ljubljančanom, ki pa so kljub porazu v zadnjem kolu osvojili naslov letošnjega prvaka Slovenije v odbojki.

Po uspehih v zadnjih kolih (med tednom so namreč Novomeščani gostovali še v Kamniku in v slabem vremenu prepričljivo premagali domačo ekipo s 3:0 !) se sprašujemo: **kakšne uspehe bi Partizanova ekipa lahko dosegla, ko bi se igralci vsaj malo bolj potrudili in redneje trenirali?** Gotovo bi bili prvaki republike (poraza v Ravnah in Hočah sta bila nepotrebna in jih ne bi bilo, če ne bi ekipa obakrat odpotovala nekompletna) in tudi za vstop v zvezno ligo bi imeli precej upanja. Pri sedanjem položaju pa se res lahko vprašamo, ali bi bilo potovanje v Cetinje na kvalifikacijo (stroški bi bili okoli 150.000 dinarjev!) upravičeno. Vedeti je namreč treba, da bo spomladi ekipa še bolj oslabljena (Simič in Sonc odhajata v JLA, Dolenc in Lapajne nameravata zapustiti vrste aktivnih igralcev) in tudi v primeru, če bi se v Cetinju plasirali v zvezno ligo, tam ne bi imeli kaj iskati. Sicer pa je sobotna tekma pokazala da naši odbojkarji le niso v tako dobri formi kot smo mislili.

Sobotna tekma je bila zelo napeta in živčna. Tu je svoj delež prispeval tudi neizkušeni sodnik Hvala iz Ljubljane, ki je v začetku prav dobro sodil, kasneje pa je popolnoma odpovedal.

Balinarji za občinski praznik

Na novo izvoljeni odbor za balinanje Novega mesta je organiziral za občinski praznik pokalni turnir v balinanju. To je bilo letošnje zadnje balinarsko tekmovanje. Prijavilo se je vseh šest balinarskih klubov iz Novega mesta. Prvo kolo so ekipe odigrale na izpadanje po žrebu: Novoteks : ONZ 13:10, Poštar : Pionir 13:11, Železničar : Borac 13:4. Zmagovalci so se sestali v finalu, kjer so igrali vsak z vsakim. Zanimivo je bilo, da so vse ekipe po enkrat zmagale in zgubile, zmagovalca BK Železničar pa je odločil šele boljši količnik.

Rezultati v finalu: Novoteks : Poštar 13:5, Poštar : Železničar 13:9 in Železničar : Novoteks 13:5. Vrstni red: 1. Železničar, 2. Novoteks, 3. Poštar. (en)

Rokometna tekma Sevnica : Krmelj

V nedeljo je bila v Sevnici odigrana prva tekma v spodnji zasavski ligi. Krmeljska Svoboda si je v lepi igri zasluženo priborila dve točki z rezultatom 16:4. Gole so dali: Logar (7), Zaman (7) in Papež (2).

Gledalci so bili posebno zadovoljni z najmlajšim igralcem Papežem, ki je pokazal res lepo igro. **Srečko Lužar**

Športniki za občinski praznik

Medtem ko o tekmovanjih kegljačev, nogometašev, balinarjev in šahistov v počastitev občinskega praznika poročamo na drugem mestu, naj omenimo, da so v okviru praznovanja nastopili še odbojkarji, strelci in igralci namiznega tenisa.

Odbojkarji so imeli v načrtu pokalni turnir, toda ekipa Partizana iz Kočevja je v zadnjem trenutku udeležbo odpovedala, tako da sta se za pokal ObZTK srečali le ekipi Novoteksa in Partizana. **Novoteksova ekipa, v kateri so igrali tudi štirje igralci prvega moštva Partizana (Dolenc, Medic, Simič in Koprivnik), so zmagali s 3:1 (15:8, 5:15, 15:13, 15:11).**

V času poročanja ekipni turnir šestih najboljših ekip v občini še ni končan, isto velja tudi za tekmovanje v streljanju. V namiznem tenisu so igrale uvodni troboj ekipe osnovne šole, Studentskega kluba in Partizana. Najbolj se je izkazala pionirska ekipa osnovne šole ki je premagala študente in kombinirano ekipo Partizana s 3:1, študentje pa so premagali Partizana s 3:2. V zmagovalni ekipi osnovne šole, ki sodi med favorite ekipnega tekmovanja v počastitev občinskega praznika, sta igrala pionirja Somrak in Gunde.

fm

Lepo darilo v letošnjem jubilejnem letu je knjiga Toneta Seliškarja »LJUDJE Z RDEČIM CVETOM«. Izdala Dolenjska založba. Knjigo dobite v vseh knjigarnah.

Legendarna Kozara vabi

V juniju 1962 bo v Prijedoru VIII. zlet bratstva in enotnosti, na katerem se bodo društva in organizacije našega okraja začele pripravljati že to jesen

Na sestanku stalnega sekretariata Zletov bratstva in enotnosti, ki je bila v Ljubiji, rudarskem mestu blizu Prijedora, je bilo sklenjeno, da bo VIII. zlet bratstva in enotnosti v Prijedoru leta 1962.

Ideja o zletu bratstva in enotnosti je vzklila iz skupnih akcij mladine Bosanske Krajine in Korduna že v času delovnih akcij 1952. Te so imele osnovo v skupnih akcijah v narodnoosvobodilni borbi. Iz teh začetkov se je razvijala zamisel, da bi še naprej gojili manifestacije bratstva in enotnosti med mladino teh krajev s pomočjo športnih in drugih dejavnosti. Razvoj zletov je dokazal, da skupne manifestacije nimajo le velikega pomena za telesno vzgojo, pač pa so to v prvi vrsti manifestacije politične enotnosti mladine. Mladi ljudje pri tem tudi spoznavajo kraje, znane iz ljudske revolucije.

Na prvem Zletu bratstva in enotnosti, ki je bil 1953 v Veliki Kladuši, je nastopalo 500 mladincev in mladink. V naslednjih letih se je zbralo na teh manifestacijah vedno več mladih ljudi, pa tudi program prireditev je bil iz leta v leto obširnejši in pestrejši. Tako je bilo 1957 na V. zletu v Bihaću, mestu pod Kozaro, v katerem je bilo I. zgodovinsko zasedanje AVNOJ, že 5660 telovadcev in telovadk. Tedaj je v teh manifestacijah začel sodelovati tudi naš okraj in poslal v Bihać 648 pripadnikov Partizana, Ljudske tehnike, taborników, mladine in članov drugih organizacij. Na VI. zletu 1958 v Sisku pa je bilo že 11.958 nastopajočih.

Lani je bila taka prireditev prvič v Sloveniji, in sicer v Novem mestu. Izvedena je bila na področju, ki je bilo tudi med narodnoosvobodilno borbo najtesneje povezano z obmejnimi predeli sosednih republik. Morda imajo prav zato te prireditve vedno večji politični pomen. Ni torej nič čudnega, da so kmalu prerasle okvir telesnovzgojnih organizacij. Prvotne odločbe pravilnika so postale preozke, kar se je opazilo že na VI. zletu v Sisku. Zato je VII. zlet organizirala SZDL.

Za pripravo našega okraja na VIII. zletu bo pri okrajnem odboru SZDL ustanovljen odbor, ki bo povezoval vsa društva in organizacije, ki se bodo pripravljale na Prijedor.

VIII. zlet, ki bo v juniju 1962, bo v obdobju 20-letnice velike borbe na Kozari. Ti dogodki niso značilni samo za zgodovino NOB tega kraja, temveč tudi za socialistično revolucijo vseh jugoslovanskih narodov. – Razen tega bo zlet ob 70-letnici rojstva predsednika republike tovariša Tita.

(Konec prihodnjič)

Pred dnevom mrtvih v Metliki

V dnevih pred 1. novembrom — dnevom mrtvih se krajevne organizacije Zveze borcev pripravljajo nanj. V Metliki, Gradcu in na Suhorju bodo pred spomeniki padlih borcev žalne svečanosti. Sodelovali bodo tudi pionirji osnovnih šol, ki bodo do dneva mrtvih okrasili in uredili grobove padlih in se tako v skromni meri oddolžili spominu tistih, ki so dali svoje življenje za naše lepše življenje.

DELO MLADINSKIH ORGANIZACIJ

Občinski komite LMS je razpravljal o idejno vzgojnem delu v mladinskih organizacijah in na podlagi izkušenj iz lanskega leta pripravil načrt, ki obsega poleg seminarja za mladinska vodstva za več predavanj in razgovor o političnih dogodkih, šolo za življenje in drugo. Mladina metliške občine se pripravlja na prireditev »Dolenjska v NOB«, ki bo v času praznovanja občinskega praznika.

Mladinskega zbora v Topuškem, posvečenega 20-letnici revolucije in bratstvu in enotnosti naših narodov, se je udeležilo nad 50 mladincev in mladink.

PRIPRAVE ZA ASFALTIRANJE CESTE

Pred dnevi so pričeli s pripravami za razširitev ceste iz Metlike do železniške postaje ter za ureditev križišča pri Črnomlju. Letos in v začetku prihodnjega leta bodo pripravljalna dela končana, nakar bodo cesto asfaltirali. Delo zelo ovira deževje.

KONFERENCA ZA DRUŽBENO AKTIVNOST ŽENA

Občinski odbor SZDL je izvolil iniciativni odbor, ki bo skrbel za vsebinsko organizacijsko in kadrovsko pripravo konference za družbeno aktivnost žena. Že spomladanska konferenca je nakazala vrsto vprašanj s tega področja. Do konference bo potrebno temeljito proučiti vprašanja trgovine z zelenjavo (ki bo zlasti potrebna v zimskem času), vprašanje otroškega vrtca, družbene prehrane, kopalnice in pralnice. Konferenca bo v začetku decembra.

SENOVO: v nov zdravstveni dom!

Prejšnji teden je bil odprt na Senovem nov zdravstveni dom, ki je preurejen iz zgradbe bivšega ObLO. Zdravstveni dom je prilagojen vsem zahtevam sodobne zdravstvene službe, ima tudi nov rentgenski aparat in druge instrumente. Tud. kadrovsko je dom okrepljen. V domu je splošna in zobna ambulanta, posvetovalnica za matere in dojenčke, dispanzer za žene, laboratorij, porodniški oddelek z 8 posteljami in boiniški oddelek s 15 posteljami.

Novi zdravstveni center je ponos občani.

Krajevni urad in pošta, ki sta imela poslovne prostore v tej stavbi, sta se preselila v prostore bivšega zdravstvenega doma.

Ogrožal je javni promet

Dne 12. oktobra se je na sodišču v Krškem zagovarjal Vasilij Zaniuk, šofer pri KZ Brežice. Obtožen je bil, da je uporabljal vozilo, ki ni bilo v redu. S tem je ogrožal javni cestni promet in varnost ljudi.

Dne 24. avgusta ob 8.15 je obdolženec vozil po vzpetini na Cankarjevi cesti v Vidmu-Krškem traktor NM—15—79 s pokvarjeno prikolico. Ko je pripeljal do vrha ceste, je začutil močar. sunek. Traktor je porinilo naprej, prikolica pa je zletela nazaj in se zabila v traktor, last KZ iz Brežic, ki ga je upravljal Janez Glogovšek. — Traktorist Glogovšek je komaj ušel smrti. Skušal je sicer odskočiti, pa je bilo prepozno. Stisnilo ga je v boke, tako da je moral iskati zdravniške pomoči, 6 dni pa je bil za delo nezmožen. Škoda na vozilih in na tovoru je ocenjena na 300 tisoč dinarjev.

Obdolženec se je zagovarjal, da ima izpit za traktorista že od leta 1947. Pri kmetijski zadrugi je bil zaposlen 10 let, vozil pa je ves čas drug traktor in prikolico. Usodnega dne je dobil nalog, naj gre s traktorjem in prikolico po hruške v Globoko in jih odpelje na železniško postajo v Videm-Krško. Priznal je, da je do nezgode prišlo zaradi izrabljenega priklopnika mehanizma na prikolici in zaradi prevelike obremenitve. Skliceval se je na pregled ob registraciji vozila, ki je bila 14 dni pred nesrečo. Tudi traktorja ni mogel poznati, ker je z njim prvič vozil.

Na sodišču je bilo dokazano, da je do nesreče prišlo, ker vozilo ni bilo v redu. Obdolženec bi se kot šofer moral zavedati vseh posledic, do katerih lahko pride zaradi takega vozila. Zato je sodišče spoznalo Vasilija Zaniuka za krivega in ga obsodilo na **mesec zapora, izvršitev kazni pa mu je odložilo pogojno za dobo enega leta.**

Pri odmeri kazni je sodišče upoštevalo kot olajševalno okolnost, da nihče pred njim ni pregledoval vozila. Nihče se ni prepričal, če je vozilo dejansko v redu.

Drobiž iz Bušeče vasi

Ograja okoli šole bo verjetno postavljena že letos. Les za ograjo so že prispevali prebivalci iz Dolnje in Gornje Pirošice, Izvira in Kraške vasi. Na sestanku šolskega odbora pa so les obljubili še prebivalci ostalih vasi.

Otvoritev elektrike bo v kratkem na Vinjem vrhu, Stojanskem vrhu, Vrhovski vasi, Pošteni vasi, Brveh, Izviru in Kraški vasi. Vaščani iz Bušeče vasi želijo, da bi pa pri njih ojačili električno omrežje.

Cesta do šole je močno izrabljena in bo kmalu neprehodna. Nekaj bo treba ukreniti.

Učni uspehi so bili v preteklem šolskem letu zadovoljivi. Z odličnim uspehom je izdelalo 16 otrok, s prav dobrim 21, z dobrim 25, z zadostnim 7, z negativno oceno so napredovali 4, ni pa izdelalo 7 otrok. Letni šolski obisk je bil 93,43 odst. Šolski inventar pa je že star in ga bo treba obnoviti.

Mlečna kuhinja bo pričela poslovati 1. novembra. Letošnji mesečni prispevek bo 100 dinarjev na učenca. Mlečna kuhinja je pripravila 25 kg marmelade in vložila 15 kg kumaric.

Pomagati mladim in neizkušenim proizvajalcem

Na zadnji seji občinskega komiteja ZKS občine Metlika so obravnavali delo osnovnih organizacij od občinske konference do danes in program ideološkega dela.

Delo organizacij ZK je razčlenil sekretar občinskega komiteja Janez Dragoš. Kljub pomanjkljivostim in slabostim, ki so se pojavile v zadnjem času, je opaziti precejšen napredek. Kolektivi v podjetjih odkrito razpravljajo o delu podjetja in odnosih. Neposredni proizvajalec se je začel zavedati svojih pravic, ki mu jih daje delavsko samoupravljanje. Razprava je pokazala, da so v delu osnovnih organizacij določene težave, ker so proizvajalci mladi in nimajo izkušenj. V zadnjem času so preveč zanemarili vaške in terenske organizacije. Vaške osnovne organizacije se bodo morale zanimati za probleme vasi, ki nastajajo zaradi odhoda mladih ljudi v industrijo.

Program ideološkega dela, ki ga je sestavila ideološka komisija, je zelo obsežen in ga bo treba takoj začeti izvajati. Posebno pozornost bo treba posvetiti seminarju za sekretarje in sekretariate osnovnih organizacij.

Plenumu je prisostvoval organizacijski sekretar okrajnega komiteja ZKS Novo mesto Jože Legan.

Športni dan v Črnomlju

Preteklí teden so imeli dijaki črnomaljske gimnazije prvi letošnji športni dan. Tekmovali so v atletiki in dosegli nekaj dobrih rezultatov. Videti je, da je na gimnaziji precej dobrih atletov in atletinj, ki pa jim bi bila potrebna vešča trenerjeva roka. — Izkazal se je predvsem sprinter Miro Pavliha. — Boljši rezultati: 100 m (moški): 1. **Pavliha** 11,7, 2. **Bižal** 12,1, 3. **Vraničar** 12,3; krogla (moški): **Gorše** 12,05 m, **Štefanič** 10,95 m; **Kraševec** 10,78 m; višina: **Kraševec** 155 cm, **Dragan** 155 cm, **Gorše** 150 cm. — Ženske: 60 m: **Krotec** 9,1, **Črnič** 9,2 **Gangelj** 9,2; krogla: **Stupar** 10,50 m, **Belencir** 9,70 m, **Nemanič** 8,70; višina: **Humljan** 125 cm, **Gangelj** 115 cm, **Jerman** 115 cm.

Tone Tome

Dejavnost SZDL v Šutni

Osnovna organizacija SZDL v Šutni je zelo delavna. Predsednik organizacije Stanko Božič nam je nedavno povedal, da je to zasluga celotnega vodstva organizacije. Vidnih uspehov prej ni bilo, ker je v organizaciji sodelovalo premalo ljudi. SZDL se je pričela zavzemati za napredek kraja. Tako so ljudje dobili zaupanje v organizacijo in se jih je na novo včlanilo kar 50. Radi se udeležujejo tudi sestankov, na katerih mnogo govorijo o gradnji kulturnega doma. Pri gradnji bodo vsi pomagali.

To in ono z Velikega Trna

● **Gradnja kulturnega doma** vidno napreduje. V domu bodo 4 stanovanja za prosvetne delavce, kulturna dvorana in prostori za družbene organizacije. Stavba bo dograjena prihodnje leto.

● **V Gornji Lepi vasi** je 17. oktobra pogorel kozolec Janka Prevejška. Zažgal ga je 5-letni sin Janez, ki se je igral z vžigalicami. Pod kozolcem je bilo shranjeno gospodarsko orodje, siskalnica, nekaj sena in 6 kubikov hrastovih desk. Požar je uničil vse. Škoda je precej velika. Hiša z gospodarskim poslopjem je zavarovana le za milijon dinarjev.

● **Na seji upravnega odbora**, ki je bila prejšnji četrtek, so razpravljali o jesenski setvi. Do sedaj je posejanih 75 odst. pšenice.

● **Učni uspehi** so bili v preteklem šolskem letu dobri. Z odličnim uspehom je izdelalo 17 učencev, s prav dobrim 36, z dobrim 56, z zadostnim 7, z negativno oceno je napredovalo 8 učencev, izdelalo pa jih ni 17.

● **Pionirski fotografski krožek** vodi šolski upravitelj Vlado Šuster in je zelo delaven. V krožku je 25 pionirjev, ki so se naučili fotografirati in razvijati filme. Trenutno obdelujejo slikovno temo v okviru jugoslovanskih pionirski higer »Moj kraj danes«. Vsak fotografira značilnosti domačega kraja. Krožek ima lastno tehtnico in vso potrebno opremo.

● **Prosvetno društvo »Prežihov Voranc«** je imelo 28. septembra občni zbor. Iz poročil in razprave je razvidno, da je bila zlasti delavna dramska sekcija. Uprizorila je igro »Ad acta« in organizirala gostovanje štirih dramskih družin in zabavno glasbenega ansambla Gorenjski fantje. Redno so bile tudi filmske predstave. Društvo je sklenilo, da bo ob nedeljah zagotovilo živahnejše družabno življenje, člani bodo sodelovali na proslavah in prireditvah, organizirali javno maškerado in pomagali pri gradnji kulturnega doma.

Za samovoljnost: 8000 din ali 16 dni zapora

Dne 10. oktobra je bila obravnava proti Ivanu Luzarju iz Vidma-Krškega zaradi kaznivega dejanja samovoljnosti.

Drugega maja okoli 16. ure je obdolženi pokosil na njivi, ki je zdaj last KZ iz Krškega, ozimni ječmen z namenom, da poseje koruzo. S tem je kmetijski zadrugi prizadejal škodo za 10.728 din. Ta njiva je bila po arondacijskem postopku leta 1960 odvzeta Luzarju in izročena kmetijski zadrugi. Njivo si je Luzar ponovno samovoljno prilastil.

Za storjeno dejanje je bil obsojen na **8000 din denarne kazni. V primeru neizterljivosti se kazen spremeni v 16 dni zapora.** Obdolženec mora poravnati tudi stroške kazenskega postopka.

Sodba še ni pravomočna.

Pozdravi in čestitke iz Beograda

Sva stalna bralca Dolenjskega lista že več let in sva mu ostala zvesta tudi zdaj, ko sva pri vojakih. Vsak teden ga nestrpno pričakujeva, ker nama vedno prinese košček domačega kraja. Vsem občanom želiva še mnogo uspehov pri njihovem delu za napredek komune in jim prisrčno čestitava, svojce pa iskreno pozdravljava. **Maks Rozman** in **Marijan Peterca**, vojaka iz Beograda.

Na sejmišču nič novega

Tudi na ponedeljkovem živinskem sejmu v Novem mestu je bil promet precej živahen, saj je bilo prodanih 1125 prašičev od 1195. Za šest do deset tednov stare so zahtevali od 3500 do 6000 din, za tri do šest mesecev stare pa od 6000 do 15.000 din. Cena se od prejšnjega tedna ni spremenila.

zolcem je bilo shranjeno gospodarsko orodje, stiskalnica,

V Dobravi pri Podbočju so marljivi

Na sestankih krajevnega odbora in organizacije SZDL so se ljudje zavzeli za gospodarski napredek kraja in za povečanje članstva SZDL. Občina je za popravilo cest sicer dodelila 100 tisoč dinarjev, potrebovali pa bi najmanj petkrat toliko. Toda od skupnosti niso več zahtevali. Sklenili so, da bodo dodeljeni znesek uporabili le za kritje prevoznih stroškov, težaška dela pa bodo opravili prostovoljno. Složno so pričeli delati. Popravili so nad 3 km občinske ceste od Podbočja do Bušeče vasi in vse gozdne in poljske poti. Pokazali so, da se z malo denarja lahko veliko naredi in so zadovoljni, do so popravili poti pred jesenskim deževjem.

Vaščani imajo v načrtu vodovod. Na koncu vasi je izvir z zdravo pitno vodo. Vsa dela bi opravili prostovoljno, le cevi naj bi prispevala občina.

Čez zimo bodo pobrali vso članarino SZDL in vključili več novih članov.

D. K.

Podmladkarji RK iz Sevnice pišejo

Sevniški podmladkarji Rdečega križa smo se zbrali v savski šoli, kjer smo imeli občni zbor. Imeli smo volitve, pogovorili smo se o pomenu PRK in o programu dela. Sklenili smo, da bomo vsi učenci člani PRK, da bomo poskrbeli za šolsko malico, ki so je posebno potrebni tisti, ki se v šolo vozijo z avtobusom. Prav bi bilo, da bi že pred začetkom pouka dobili nekaj tople hrane, zlasti sedaj, ko se približujejo hladni dnevi.

Po možnosti bomo obiskali bolne součence, organizirali tečaj prve pomoči in sodelovali s člani zadruge. Tudi mlečni kuhinji bi bilo treba pomagati s sadno akcijo, kolikor še ni dovolj založena. Obiskali bomo starčke v Domu onemoglih na Impoljci in v Loki.

Podmladkarji smo se na zboru pogovorili še o drobnem delu v letošnjem šolskem letu. Izrazili smo željo, naj bi se odbor sestajal enkrat v mesecu, skupščina pa štirikrat na leto.

Olga Vodišek

Nova organizacija ZKS

V Mizarstvu Gradac doslej ni bilo osnovne organizacije ZKS, čeprav je bilo v podjetju več komunistov. Pred kratkim so v obratu osnovali organizacijo, ker se je pokazalo, da je potrebna.

Vodovod in planinsko slavje v Čelovniku

V nedeljo, 15. oktobra, je bila na Čelovniku nad Loko otvoritev vodovoda. Ob tej priložnosti so organizirali proslavo v počastitev 20-letnice revolucije. Lepo vreme je v te hribovske predele zvabilo precej ljudi.

Vodovod je odprl tov. Skočir in se zahvalil vsem, ki so kakorkoli pomagali pri gradnji. Sredstva za napeljavo vodovoda so prispevali: okrajni odbor RK Novo mesto, občinski odbor RK Sevnica in osnovna organizacija RK Loka. Pri sporedu so sodelovali učenci osnovnih šol v Loki in Radečah.

Po proslavi je bila zabava. Ljudje so želeli, da bi še kdaj priredili podobno planinsko slavje. Na Čelovniku je bila to prva večja prireditev.

IZ PODBOČJA

Tečaj za šivanje in krojenje je organizirala tovarna šivalnih strojev iz Mirne na Dolenjskem. Tečaj obiskuje 35 žena.

Graduja vodovoda napreduje, vendar bo v kratkem zmanjkalo denarja. Vaščani se preveč zanašajo na pomoč in premalo sodelujejo s prostovoljnimi deli.

Slabe ceste spravljajo voznike vprežnih vozov v slabo voljo. Avgusta je bil sklican zbor volivcev zaradi razdelitve sredstev za popravilo poti, vendar se ga volivci niso udeležili. Gospodarski napredek kraja je mogoče doseči le s sodelovanjem najširših množic.

Pozdrav iz Uroševca

Za krajevni praznik Bučke lepo pozdravljam domače, prijatelje in znance ter jim čestitam, želeč nadaljnjih uspehov pri napredku kraja! Desetar **Anton Vene iz Uroševca.**

Novomeška kronika

■ **V počastitev občinskega praznika** se že od 21. oktobra dalje vrstijo razne prireditve. Tako je bila minulo soboto v Dolenjskem muzeju odprta razstava izkopanin iz Drnovega, 22. oktobra so se začela športna tekmovanja, ki bodo trajala ves teden, od 23. do 26. sta mestni kino podjetji predvajali jugoslovanske filme, 24. je bil v DLP vokalni in instrumentalni koncert KD Svobode Novo mesto, včeraj pa so v Studijski knjižnici odprli razstavo »NOB v slovenskem leposlovju«.

■ **Zadnje dni pred praznikom** je po mestu neutrudoma brnela cirkularka. Meščani in podjetja so si za zimo nabavili kurjavo, ki je ponekod že več mesecev ali tednov stala pred hišami. Vsem prizadetim lastnikom dry je bilo naročeno, da do 29. oktobra, praznika komune, pospravijo cestišče, da bo mesto lepo urejeno in pripravljeno na slovesnosti.

■ **Prebivalci tretjega bloka** Nad mlini so v ponedeljek, 23. oktobra, organizirali prostovoljno delo za posipavanje peska pred blokom. V slabem vremenu se je namreč mehki teren udiral, blata pa je bilo na pretek. Komunalna uprava je dala na razpolago pesek, ljudje pa so si sami popravili pot. Posnemanja vreden zgled!

■ **Pred kratkim so na Glavnem trgu** kot vsako leto spet začeli prodajati pečen kostanj. Za merico zahtevajo letos 40 dinarjev, prejšnja leta pa je bila cena občutno nižja. V trgovinah je kostanja dovolj po 55 do 60 din za kilogram!

■ **Minuli ponedeljek** je bil živilski trg poln rož, šopkov in košaric, ki so jih ljudje kupovali, da okrase grobove svojcev. Opazili smo, da so bile košarice letos okusneje izdelane, razen tega pa tudi ne pretirano drage: prodajali so jih po 900 din. Dobiti je bilo solato po 70 din, papriko po 50, špinačo po 70 din, ohrovt po 40, zelje po 25 din, korenje po 40 din, peso po 40 din, por po 80 din, hruške po 80 din, jabolka po 35 din, kostanj po 60 din in grozdje po 150—160 din. Tudi nekaj purmanov je bilo naprodaj po 2300 din, kar je odločno predrago.

■ **Gibanje prebivalstva:** v mestu ta teden ni bilo rojstev. Poročila sta se: Jože Kogovšek, mehanik iz Zagrebške 7, in Marija Hočevar, delavka iz Brezovice. Tudi smrt ta teden v mestu ni kosila.

S Studenca se oglašajo

Poravnalni svet je pod predsedstvom Jožeta Ziberta letos zasedal trikrat. Od 23 prijav jih je uspel poravnati 11. Največ sporov je zaradi zemlje in razžaljenja časti.

Priključek s ceste iz Zavratca na Rovišče (2 km) bodo ljudje naredili v glavnem s prostovoljnimi deli. Pri krajevni organizaciji SZDL je bila izvoljena 11-članska sekcija za gradnjo ceste, ki bo pričela zbirati prostovoljne prispevke in bo organizirala prostovoljno delo. V delovni akciji, ki se bo pričela te dni, bodo sodelovali vaščani iz Rovišč, Hudega Brezja, Zavratca, Brezja, Planine, Koritnice in Jelenka.

Predavanje o razvoju kmetijstva je bilo v začetku meseca in se ga je udeležilo večje število kmetov. Predavatelja sta bila iz Sevnice.

D. K.

Komisija za sklepanje delovnih razmerij pri

OBRTNO KOMUNALNI ZBORNICI ZA OKRAJ

NOVO MESTO

razpisuje naslednji delovni mesti:

1. šefa analitskega oddelka

2. samostojnega referenta

za strokovno šolstvo in strokovno izobraževanje

Pogoji: pod točko 1. ekonomska fakulteta ali srednja ekonomska šola s prakso, pod točko 2. višja strokovna izobrazba s prakso. Plača po pravilniku o nagrajevanju po učinku.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Tedenski koledar

Četrtek, 26 okt.: **Demetrij**
Petek, 27. okt.: **Svetopolk**
Sobota, 28. okt.: **Simon**
Nedelja, 29. okt.: **Ida**
Ponedeljek, 30. okt.: **Sonja**
Torek, 31. okt. **Gorazd**
Sreda, 1. nov.: **Dan mrtvih**

KINO

Brežice: 28. okt. amer. barvni film »Gospodar Ballantrea«, 29. okt. ameriški film »Ko je vladala komedija«.

Crnomelj: 27. in 29. okt. italijanski barvni film »Ne pozabi me!« 31. okt. in 1. nov. francoski film »Ulica De Preri«.

Kostanjevica: 29. okt. ameriški barvni film »Zlato v džungli«.

Dol. Toplice: 28. in 29. okt. francoski barvni film »Tamango«.

Metlika: 28. in 29. okt. ameriški barvni film »Poslednji lov«.

Novo mesto »Krka«: od 27. do 30. okt italijanski film »Šli bomo v San Remo«, 31. okt. do 2. nov nemški film »Rože za državnega tožilca«.

Semič: 29 okt. francoski film »Primer dr. Laurenta«.

Sevnica: 28. in 29. okt. italijanski film »Volare«.

Trebnje: 28. in 29. okt. jugoslovanski barvni film »Nevihta«. Predstava v soboto ob 19 in v nedeljo ob 15.30 in 18.30. 1. nov francoski barvni film »Noč in megla«. Predstava v sredo ob 19. uri.

Videm-Krško: 28. in 29. okt. ameriški barvni film »Tonka«, 1. in 2. nov. francoski film »Ti strup«.

Žužemberk: 29. okt. ameriški barvni film »Človek v sivem«.

MALI OGLASI

PRODAM dobro ohranjen harmonij. Trebnje 37.

UGODNO PRODAM čevljarska šivalna stroja znamke ADLER in PFAFF. Interesenti naj se zglasijo v Pekariji v Straži.

PRODAM novo zidno in strešno opeko ter rabljena okna. Ciril Jarnovič, Novo mesto, Foersterjeva 6.

PRODAM enonadstropno hišo na Vinici pri Črnomlju. Naslov v upravi lista (1096-61).

PRODAM električno pečico na ventilator, še z garancijo. Naslov v upravi lista.

SPREJMEM takoj dva krojaška pomočnika v stalno zaposlitev. Plača dobra. Krojaštvo Franc Zaman, Straža pri Novem mestu.

SOBO in HRANO nudim starejši osebi za varstvo otroka. — Jenko, Kranj, Kocjanova 13.

KDOR JE V PETEK zvečer vzel izpred trgovine Radioelektro avtomobilski akumulator, naj ga vrne v upravo lista proti nagradi (1101-61).

DNE 18. OKTOBRA je bila okoli 11. ure dopoldne izgubljena ženska pozlačena ura znamke DULFI. Poštenega najditelja prosim, naj jo proti nagradi vrne na upravo lista (1095-61).

NAJDITELJU ČOLNA, ki je 19. oktobra odplaval iz Straže, dam nagrado. Zupančič, Rumanja vas 6, Straža.

ŽELEZNA VRATA, primerna za vrt, ugodno prodam v Novem mestu. Naslov v upravi lista.

PREKLICI

Preklicujem izgubljeno zdravstveno izkaznico št. 300211. **Marija Pirc, Dol. Lakovnice 3, p. Šmihel.**

Preklicujem izgubljeno zdravstveno izkaznico št. 487289. **Stefan Kamin, Velika Loka 55.**

Iz brežiške porodnišnice

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Jožefa Cerjak iz Raven — dečka, Erna Kostrevc iz Blatnega — deklico, Božena Valent iz Drenja — deklico, Jožefa Blažinc iz Rigonc — deklico, Marija Ratajc iz Rovišča — dečka, Vera Koritnik iz Vidma-Krškega — deklico, Ružica Vrabec iz Kraljevca — deklico, Marija Peterkovič iz Gornjega Lenarta — dečka, Vilma Kuralt iz Brežic — deklico, Ana Lužar iz Mrčnih sel — dečka, Mira Kolar iz Stare vasi — dečka, Marija Vovčko iz Dobrave — deklico, Marija Povhe iz Vidma-Krškega — dečka, Gabriela Molan iz Malega Kamna — deklico, Marija Hlebec iz Krajnih brd — dečka, Jožica Živič iz Globokega — dečka, Olga Barbič iz Sentlenarta — deklico.

KRONIKA + NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v novomeški bolnišnici: **Jože Krevs,** šofer iz Dol. Ponikev, je padel z motorja in si poškodoval koleno. **Stane Zupančič,** delavec iz Vrhpeči, se je z vročo jedjo opekel po nogi. **Alojz Vrhovšek,** ključavničar iz Veniš, je padel z motorja in si poškodoval nogo in roko. **Janeza Lamperta,** delavca iz Brusnic, je nekdo pred gostilno udaril s pasom po glavi. **Franc Mihelič,** miner iz Rateža, je padel z mopeda in si poškodoval glavo. **Jože Arh,** mizar iz Leskovca, je padel z jablane in si poškodoval roko. **Zvonko Brajdič,** delavec s Pristave, je padel z mosta in se udaril v trebuh.

Brežiška kronika nesreč

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici: **Jože Prišel,** sin kmeta iz Ponikev, je padel s kolesa in dobil poškodbe po glavi ter rameru. **Karla Moškona,** rudarja iz Reštanja, je nekdo poškodoval po roki. **Marija Omerzel,** gospodinja iz Pleterja, je padla z balkona ter si poškodovala nogo. **Franc Bosina,** upokojenec iz Dečjih sel, si je pri prevažanju drv poškodoval nogo in rebra. **Peter Rešetar,** upokojenec iz Laduča, si je pri padcu na dvorišču zlomil nogo. **Zinka Cvetkovič,** bel. ključavničarja iz Rigonce, je padla po stopnicah ter dobila poškodbe po glavi.

»TEKSTILKA«
izdelovalnica vate
LJUBLJANA, Rudnik 35

izdeluje

- vse vrste kvalitetne
- odejne in tapetniške
- vate

Delovni kolektiv se priporoča cenjenim odjemalcem!

ZA NEGO KOŽE VEDNO LE

TOKALON kreme

GIBBS zobna krema — **GIBBS** ustna voda, naj bosta nepogrešljiva pri osebni higieni. Pravo zadovoljstvo in užitek pri britju nudita: **PRE SHAVE — Vodica A** pred britjem **AFTER SHAVING LOTION — Vodica B** po britju.

VEMAD RAPID, nenadomestljivo sredstvo za čiščenje madežev na tekstilu, zadovoljstvo vsake gospodinje.

Zahtevajte vedno in povsod priznane izdelke

VEDROG, veledrogerija Lavrica — Ljubljana

Od 1.808 odgovorov: 899 za črno barvo!

V ponedeljek in torek so imele uslužbenke naše uprave polne roke dela: naročniki so nam poslali kar 1808 odgovorov, zraven njih pa tudi prenekatero pisemce z nasveti, pripombami, pohvalami in tudi z grajo, češ »v našem domačem listu manjka še to pa še to in to...« Vsem za odgovore in trud: prisrčna hvala! V nagradni anketi ste odločili takole:

za črno barvo je glasovalo 899 naročnikov, za modro 411, za rdečo 338 in za zeleno 160.

Potemtakem je sklenjeno: Dolenjski list bo stalno izhajal z naslovno »glavo« v črni barvi, praznične številke pa bodo modre. Naj vam zaupamo še zadnjo novico, za katero smo zvedeli, med našim »poskuništvom« z barvnimi »glavami«, iz računov tiskarne, ki smo jih dobili za poldrugi mesec nazaj šele pred dnevi: tisk v katerikoli barvi bi podražil tiskarniške usluge na leto za 1,404.000 dinarjev ali vsak teden za 27 tisočakov! Tega izdatka si v naši skromnosti ne moremo nakopati na glavo, zato je odločitev za tiskanje tednika v črni barvi tolikanj bolj prikupna.

Med odgovori je bilo tudi precej duhovitih in nevsakdanjih opazk. Na primer:

»...Kar sem jaz govorila z naročniki, so najbolj zadovoljni z modro barvo. Ta naj ostane čez teden, za praznik pa naj bo rdeča. V primeru smrti kakšnega naročnika ali zavednega državljana pa tiskajte v črni barvi! Tako, da se razlikuje...«

Spet drugi: »Barva naj bo kar črna, je lepa in čista, z nagradami pa se ne strinjam: tistih 10 tisočakov razbijte na drobno, pa bo več naročnikov srečnih, zakaj eden 10.000, ostali pa nič? Mogoče bo prvemu dobitniku zdaj to smešno, pa vendar... Povem vam še, da vse preberem: kar je o Novem mestu, najprej pogledam, ker sem tam blizu doma; ker je iz Bele krajine — ker sem tam partizanila; od Krškega polja pa me zanima, ker je to moje sedanje bivališče... Mogoče bi lahko upeljali še kratke zdravniške nasvete? — Izžrebancem veliko sreče!«

No, vseh dobronamernih nasvetov ne moremo objaviti, skušali pa bomo ugoditi tej in oni želji, čeprav je sedanjih 12 strani močno premalo za uresničitev vseh načrtov, ki jih uredništvo ima! Naša velika želja je: skorajšen prehod na stalnih 16 strani Dolenjskega lista. V veliki meri bo uresničljiva od dobre volje in pomoči naših občin, s katerimi se bomo o tej zadevi v kratkem posvetovali.

V torek ob 11. uri smo žrebali vseh 1808 odgovorov. Sreča je bila tokrat naklonjena naslednjim našim naročnikom:

DENARNE NAGRADE:

10.000 din dobi **Jožica Malovič, Vojna vas 10, p. Črnomelj;** 5.000 din dobi **Marija Krevs, Biška vas 6, p. Mirna peč;** 3.000 din dobi **Anton Arh, Hrastje 5, p. Cerklje ob Krki;** 2.000 din dobi **Ladislav Hočevar, Dule 3, p. Bučka;** 1.000 din dobi **Anton Kastelic, Ždinja vas 5, p. Otočec ob Krki.**

KNJIŽNE NAGRADE:

Dvajset knjižnih daril bodo dobili:

Boris Sikonja, Tribuče, p. Črnomelj; **Martin Ciglar,** Reštanj 40, p. Senovo; **Alojz Keglovič,** Paderšičeva 8, p. Novo mesto; **Ignac Medvešček,** Zakot 37, p. Brežice; **Stefan Surla,** Gor. Lakovnica 4, p. Novo mesto; **Jože Matkovič,** Gor. Lokvice 24, p. Metlika; **S. J. Ferjančič,** ulica Majde Šilc 7, Novo mesto; **Martin Božič,** Družna vas 3, p. Kostanjevica; **Simon Korošec,** Regrča vas 2, p. Novo mesto; **Jože Barbič,** Šutna 8, p. Podbočje; **Tončka Vrtar,** Podturn 49, p. Dol. Toplice; **Mara Mrvar,** Bučna vas 26, p. Novo mesto; **Marijan Hrastar,** Jurka vas 2, p. Straža; **Mara Drobnič,** Trebnje 2; **Jože Ban,** Pečice 19, p. Zdole pri Krškem; **Vojko Bedenikovič,** Mokronog 77; **Karel Humek,** Gradišče 5, p. Raka pri Krškem; **Marija Hočevar,** Stopiče 18; **Trisa Plut,** Gaber 7, p. Semič; **Fani Svalj,** Vel. Vodenice, p. Kostanjevica.

Denarne in knjižne nagrade smo medtem že poslali po pošti.

GIBANJE PREBIVALSTVA

NOVO MESTO

Od 16. do 23. oktobra je bilo rojenih 16 dečkov in 7 deklic.

Poročili so se: Martin Lumpret, mizar iz Ždinje vasi, in Marija Slak, delavka iz Cegelnice; Janez Cečelič, delavec, in Martina Brezovar, delavka, oba iz Regerče vasi; Janez Kastelic, zidar z Dolža, in Marija Kastelic, kuharica iz Strunjana; Feliks Klemenčič, poljedelec iz Radohove vasi, in Marija Novak, poljedelka iz Šentruperta.

Umrla sta: Jože Mervar, delavec iz Gotne vasi, star 73 let, in Marija Taborski, uživkarica s Potovrha, stara 82 let.

Iz novomeške porodnišnice

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Marija Bartol iz Dol. Lakovnic — deklico, Ana Blažič iz Šmarjeških Toplic — dečka, Marija Gašperič iz Hrastja — dečka, Fanika Mislej iz Gomile — deklico, Ruža Vajda iz Starega trga — dečka, Anica Skube iz Blata — deklico, Marija Kašič iz Trbinca — dečka, Fani Zorman iz Lukovka — deklico, Marija Marjanovič iz Stranske vasi — dečka, Rozalija Zupan iz Malenske vasi — dečka, Marija Mesojedec iz Mokrega polja — dečka, Zora Zupančič s Pristave — dečka, Karolina Sprajcar iz Lokev — dečka, Ivanka Stpelj iz Skovca — deklico, Jožefa Košmerlj z Vel. Slatnika — dečka, Jožefa Kolenc iz Irče vasi — deklico, Zora Vavtar iz Iglenika — deklico, Nežka Suštaršič iz Šentjerneja — dečka, Marija Petan iz Pohance — dečka, Ana Balkovec iz Žilj — dečka, Justina Pavlič iz Orehovice — dečka, Majda Bartolj iz Ločne — dečka, Elizabeta Švajger iz Črnomlja — deklico, Pepca Miklavčič z Vinjega vrha — deklico, Francka Simec iz Geršičev — deklico, Lucija Hudorovac z Verčic — deklico, Marija Seničar iz Bršlina — deklico, Angelca Zgonec iz Kočevja — dečka, Ivanka Zupan iz Gaja — dečka, Josefina Kriger iz Vidma-Krškega — deklico, Terezija Lindič z Uršnih sel — dečka, Terezija Šuklje iz Bušinje vasi — deklico.

OBVESTILA

Servis za popravilo glasbil v Mengšu

Stanovanjska skupnost Mengeš je odprla servis za popravilo glasbil. Popravlja vse vrste strunskih instrumentov, klavirske, kromatične in diatonične harmonike. Klavirje, pianine in harmonije popravlja in uglašuje na domu. Izvršujemo vsa servisna popravila harmonik, ki so v garancijski dobi, tovarne »Melodija«, Mengeš. Popravila opravljajo strokovnjaki, ki nam jih je odstopila tovarna »Melodija«, Mengeš, zato so kvalitetno izvršena. Prepričajte se in zadovoljni boste. Naročila sprejemamo vsak dan od 8. do 21. ure, v torek, sredo in četrtek pa tudi od 15. do 17. ure v Mengšu, Kidričeva 30. Priporoča se Stanovanjska skupnost Mengeš, servis za popravilo glasbil.

Cene kmetijskih pridelkov v Krškem

V soboto smo obiskali tržnico in trgovino z zelenjavo ter si zabeležili cene kmetijskih pridelkov:

Na trgu solata 80 (v trgovini 60); stročji fižol 80 (ga niso imeli), fižol 80—100 (80), čebula 80—90 (90), česen 220 (200), paprika za vlaganje 80 (80), paradižnik 50 (40), zelje 20 (II. vrsta 30), karfijola — (60), korenje 40 (60), redkev 40 (je niso imeli), hren — korenina 20—30 (ga niso imeli), peteršilj 10—15 (—), kostanj 40 (40), krompir 18—20 (20), jabolka 25—35 (II. vrsta 30), hruške 60—70 (II. vrste 50), grozdje 120 (150), orehi 220 (jedrca 1400), jajčka 30 (29), proso 50 (ga niso imeli), ajdova moka 100 (—), mleka ni bilo (42), medu ni bilo (350).

Gospodinje se jezijo nad visokimi cenami, zato kupujejo tam, kjer je ceneje in je večja izbira.

Narasla Sava ogrozila varnost

Sava je zaradi dežja 19. oktobra tako narasla, da je segala pod mostom pri Radečah komaj meter pod lokom. Tudi Sopota, ki je pridrla izpod Kuma, je v Radečah poplavila več vrtov in otroško igrišče. Tako naraslih voda že dolgo ne pomnimo.

Tudi pod postajo v Loki je Sava poplavila dolg travnik in se kmalu razširila še na njivo. Ponekod med Bregom in Sevnico bi narasla voda skoro poplavila železniške pragove. Cestna zveza med Radečami in Sevnico je bila na obeh straneh Save začasno prekinjena.

Tovarna Jugotanin, ki je po kanalih povezana s Savo, bi skoraj morala prekiniti z obratovanjem; delavci so ves čas pazili na vodno stanje. V sevniški osnovni šole je bil minuli četrtek zaradi naraslih voda ukinjen pouk, ker je bil leseni most preko Save pri Sevnici ogrožen.

S. S.

SPORED RADIO LJUBLJANA

SOBOTA, 28. oktobra

5.00—6.00 Dobro jutro! (Pisan glasbeni spored) — 6.05 Poštarček v mladinski glasbeni redakciji — 6.30 S popevkami po svetu — 6.55 Radijska šola za nižjo stopnjo — 9.25 Tri podobe iz glasbenega koledarja — 10.10 Zabavna glasba na tekočem traku — 11.00 Belokranjska ljudska motivika — 11.15 Angleščina za mladino — 11.30 Dueti iz Donizettijevih oper — 12.05 Trije valčki Borisa Kovačiča — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Zabaven opoldanski spored — 13.30 Petnajst minut s slovenskim oktetom — 13.45 Havajski zvoki — 14.10 Glasba za k obedu — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.15 Mešani zbor KUD Pošta-Obrtnik iz Maribora — 15.35 Koncert za klavir in orkester — 16.00 Gremo v kino — 16.45 Trije plesi iz baleta Giselle — 17.05 Vsak dan za vas — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.10 Štirideset minut za ljubitelje operne glasbe — 18.45 Okno v svet — 19.05 Domače viže, ki jih radi poslušamo — 20.00 Vedre melodije — 20.20 Radijska komedija — 21.00 Melodije za prijeten konec tedna — 22.15 Plesni zvoki.

NEDELJA, 29. oktobra

6.00—6.30 Jutranji pozdrav v domačem tonu — 6.30 Spored zabavne glasbe za dobro jutro — 7.35 Slovenske narodne v priredbi za soliste, zbor in orkester — 7.50 Holandska pihalna godba — 8.00 Mladinska radijska igra — 8.50 Iz albuma skladb za otroke — 9.05 Koncertna matineja — 10.00 Se pomnite, tovariši... 10.30 Iz samospevov Marolta-Špika in klavirskih skladb Francija Sturma — 10.40 Vedro in priljubljeno — 11.30 Janez Dokler: Do tja in še čez — 11.50 Vibrafon in orglice — 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 13.30 Za našo vas — 14.00 Narodne in ponarodele v priredbi Vlada Goloba — 14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.30 Razigrane in zamišljene — 16.00 Humoreska tega tedna — 16.20 Igramo za vas — 17.05 Intermezzo z orkestrom Mantovani — 17.15 Radijska igra — 18.01 Glasba za godala — 18.16 Majhni zabavni ansambli — 18.40 Športno popoldne — 19.05 Naši mladi reproduktivni umetniki — 20.00 Izberite melodijo tedna — 20.45 Hammond orgle.

DOLENJSKI LIST

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL v Novem mestu — IZDAJATELJSKI SVET: Milan Baškovič, Tone Gošnik, inž. Davorin Gros, inž. Jože Legan, Franc Molan, prof. Ema Muser, Maks Pogačar, Miran Simič, prof. Tone Trdan, Janez Vitkovič in Viktor Zupančič

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnik (glavni in odgovorni urednik), Miloš Jakopec, Drago Kastelic in Ivan Zoran

IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka 20 dinarjev — Letna naročnina 900 dinarjev, polletna 450 dinarjev; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 1800 dinarjev — Tekoči račun pri podr. Narodne banke v Novem mestu 606-11-3-24 — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg 3 (vhod iz Dilančeve ulice) — Poštni predal: Novo mesto 33 — TELEFON št. 127 — Rokopisov in fotografij ne vračamo — TISKA: Časopisno podjetje »DELO« v Ljubljani